

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут економіки, фінансів, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
ПОКАЗНИКІВ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)
ПІДПРИЄМСТВА**

(за матеріалами
Приватного акціонерного товариства «Домінік»)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

601-ЕО 20446 КР

Розробила студентка групи 601-ЕО

Микитенко І.А.

Керівник: д.е.н., доцент

Дмитренко А.В.

Рецензент: головний бухгалтер ПрАТ

«Страхова компанія «Саламандра»

Мизюра Н.О.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань

Микитенко І.А.

Підтверджую достовірність даних, використаних у
роботі

Дмитренко А.В.

Допустити до захисту
Завідувач кафедри

Птащенко Л.О.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	7
1.1. Загальна характеристика підприємства.....	7
1.2. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.....	16
1.3. Аналіз основних економічних показників ПрАТ «Домінік».....	26
РОЗДІЛ 2 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ПІДПРИЄМСТВА.....	34
2.1. Періодизація розвитку Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства як необхідна умова розуміння його становлення та формування...34	
2.2. Сутність, принципи, вимоги та порядок подання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства.....	43
2.3. Значення Балансу (звіту про фінансовий стан) в розкритті інформації про фінансовий стан підприємства.....	54
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ПІДПРИЄМСТВА.....	60
3.1. Зміст і структура Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства....	60
3.2. Методика складання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства.....	67
3.3. Удосконалення методики складання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства.....	83
РОЗДІЛ 4 АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ПІДПРИЄМСТВА.....	88
4.1. Аналіз динаміки обсягу, структури майна підприємства та джерел його формування.....	88
4.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.....	95
4.3. Аналіз рентабельності та ділової активності підприємства.....	101
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	110

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	116
ДОДАТКИ.....	125

				<i>601-EO 20446 KP</i>				
	П. І. Б.	Підпис	Дата	Організаційно-методичні засади формування показників Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства та аналіз його показників (за матеріалами Публічного акціонерного товариства «Домінік»)	Стадія	Арк.	Аркушів	
Розроб.	Микитенко І.А.							
Перевір.	Дмитренко А.В.				3	Кількість арк..		
Н. контр.	Дмитренко А.В.				Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка Кафедра ФіББО			3
Затверд.	Птащенко Л.О							

ВСТУП

Розвиток бухгалтерського обліку підтверджує незмінність покладених на нього завдань - забезпечення об'єктивного визначення фінансового стану підприємства. Відповідно, основне джерело інформації про фінансовий стан підприємства - це Баланс (звіт про фінансовий стан), який є універсальною формою фінансової звітності, що здатна забезпечити інформаційні потреби різних категорій внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Прийняття національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку призвело до вдосконалення форм і змісту фінансової звітності в Україні. Зокрема, було розширено її аналітичні можливості, що сприяло поліпшенню якості то оперативності прийняття управлінських рішень. Однак, питання щодо змісту показників річної фінансової звітності, зокрема Балансу (Звіту про фінансовий стан), групування його статей, послідовності та структурованості подання інформації залишаються актуальними.

Баланс (звіт про фінансовий стан) протягом багатьох століть перебуває в полі зору науковців, вивчення етапів його виникнення та розвитку, методики складання, удосконалення форми та аналізу показників дає змогу зрозуміти розвиток як бухгалтерського обліку, аналізу на основі досвіду попередників, проте, і в даний час ця проблема не втрачає своєї актуальності та значимості, про що свідчать чисельні публікації науковців: Бессонової С. І., Вериги Ю. А., Ганусич В. О., Гуменюк А. Ф., Іванчука Н. В., Кулик В. А., Кузнецової С. О., Лемішовської О. С., Лучко М. Р., Максимової А. В., Озеран А. В, Сокольської Р. Б., Тютюнник Ю. М., Череп А. М., Чижевської Л. В. та інших. Важливістю, науковою та практичною значущістю окреслених проблем обґрунтовується вибір теми кваліфікаційної роботи, її актуальність, мета, завдання і зміст.

Метою дослідження є теоретичне узагальнення та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення змісту і методики складання Балансу (звіту про фінансовий стан) та аналізу його показників.

Для досягнення зазначеної мети поставлено наступні завдання:

Досягнення поставленої мети визначає зміст кваліфікаційного дослідження та забезпечує вирішення таких завдань:

розглянути економічну характеристику підприємства, дослідити організацію обліку та провести аналіз основних економічних показників суб'єкта дослідження;

встановити передумови виникнення, розвитку та становлення Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства як елемента методу бухгалтерського обліку та форми фінансової звітності;

розкрити сутність, принципи, вимоги та порядок подання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства як методичної основи його адаптації до міжнародних стандартів фінансової звітності та сучасних потреб управління;

дослідити Балансу (звіту про фінансовий стан) як основне джерело інформації для аналізу фінансового стану підприємства;

розглянути порядок та методику складання Балансу (звіту про фінансовий стан) суб'єкта дослідження;

розробити рекомендації щодо удосконалення змісту і методики складання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства;

здійснити оцінку фінансового стану суб'єкта дослідження за системою фінансових коефіцієнтів.

Об'єктом дослідження є формування та аналіз показників Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних аспектів та практичних рекомендацій щодо удосконалення методики формування та аналізу показників Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства.

Суб'єктом дослідження є приватне акціонерне товариство (далі - ПрАТ) «Домінік».

Для виконання кваліфікаційної роботи було використано законодавчі, нормативно-правові акти України; дисертації, монографії, підручники та навчальні посібники з обраної тематики; матеріали наукових досліджень вчених, опубліковані у періодичних виданнях та розміщені у мережі Інтернет; фінансова звітність ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Виконання кваліфікаційної роботи було здійснено на 2 рівнях: емпіричному - здійснення процесу накопичення фактів, для цього було використано такі методи: опис, порівняння, аналіз, індукція та дедукція; та теоретичному - проведення узагальнення знань при застосуванні системного, логічного та інших методів пізнання.

У першому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто економічну характеристику підприємства, а саме визначено історичні етапи розвитку та основний вид діяльності підприємства, досліджено організаційну структуру управління. Досліджено організацію обліку на підприємстві та розраховано основні економічні показники фінансово-господарської діяльності суб'єкта дослідження.

Другий розділ кваліфікаційної роботи містить інформацію про передумови виникнення, розвитку та становлення Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства як елемента методу бухгалтерського обліку та форми фінансової звітності; сутність, принципи, вимоги та порядок подання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства як методичної основи його адаптації до міжнародних стандартів фінансової звітності та сучасних потреб управління; значення Балансу (звіту про фінансовий стан) в розкритті інформації про фінансовий стан підприємства.

Третій розділ кваліфікаційної роботи розкриває методику складання Балансу (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» та напрями її удосконалення.

У четвертому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто та опановано методику аналізу показників Балансу (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік».

У висновках і пропозиціях викладені теоретичні, методологічні узагальнення кваліфікаційної роботи та рекомендації щодо удосконалення методики складання форм фінансової звітності та фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства.

РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Загальна характеристика підприємства

Кондитерська галузь - одна з найбільш розвинених галузей харчової промисловості України. Основним напрямком розвитку цієї галузі є необхідність значного зростання якості, біологічної цінності і смакових переваг продуктів харчування, а також покращення їх асортименту. Завжди актуальним є повне забезпечення потреб народного господарства і населення у високоякісній продукції; проведення технічного переозброєння, вдосконалення та інтенсифікація виробництва кондитерської галузі. Кондитерські вироби – харчові продукти високої калорійності і засвоюваності, мають приємний смак, тонкий аромат, привабливий зовнішній вигляд. Загальний обсяг виробництва підприємств складає більше 1 млн. т продукції на рік, що дозволяє повністю забезпечити потреби внутрішнього ринку та експортувати значні обсяги продукції закордон.

На вітчизняному ринку цукерок дуже висока конкуренція. Якість продукції тримається на високому рівні, тон задає корпорація «Roshen». Лідери ринку постійно потрапляють в «Топ 100 Candy Companies», головний критерій відбору для рейтингу - річні виручки з продажів. На рисунку 1.1 представлено частку основних учасників кондитерського ринку України.

Безперечним лідером українського ринку кондитерської продукції є корпорація «Roshen» (43,74%). Компанія існує з 1996 року.

Друге місце - ПрАТ «Монделіс Україна» із 15,92 % ринку. Український підрозділ швейцарського гіганта, до 2014 р. називалося ПАТ «Крафт Фудз Україна», належить групі «Mondelēz InternationaL». До складу компанії в Україні входять Тростянецька шоколадна фабрика та дочірнє підприємство ТОВ «Чіпси Люкс». Виробничі потужності ПрАТ «Монделіс Україна» розташовані у Сумській та Київській областях.

Третє місце - ТОВ «Фереро Україна»(6,35 %). Компанія є італійською, але пропонує свою продукцію у багатьох країнах світу, включаючи Україну. На сьогоднішній день продукція цієї компанії по праву вважається однією з

найкращих у своїй ніші як з погляду смакових якостей, так і з погляду свого складу.

Четверте місце - ТОВ «АВК Конфекшнері» (5,94 %). Зареєстрована в 2014 році, розташована у Київській області.

П'яте місце - ТОВ «Малбі Фудс» із 4,98% ринку. ТОВ «Малби Фудс» засноване в 1999 році в м. Днепр. Сьогодні це один із найбільших виробників шоколаду та цукерок в Україні. Випускає цукерки та шоколад під торговими марками «Millennium», «Любимов», «Oskar le Grand», «Disney» та «Золотий Запас».

Замикають коло лідерів: ПрАТ «Вінницька кондитерська фабрика» (3,72 %), ПрАТ «Домінік» (3,1%), ТОВ «Шоколадна компанія «Мир» (2,04%), ПрАТ «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро (1,75%).

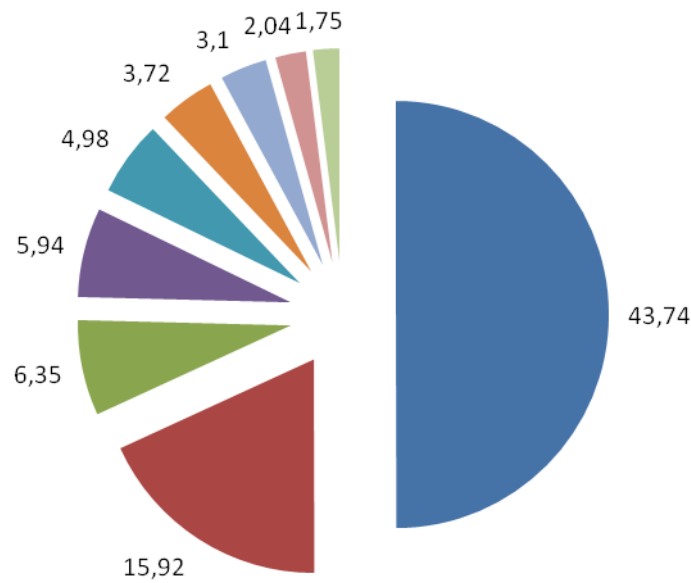
Основними ризиками діяльності кондитерських підприємств є: девальвація національної валюти, зростання вартості сировини, загострення військових дій на сході України, підвищення рівня конкуренції внаслідок можливої вільної торгівлі між ЄС та Україною, зростання податкового навантаження, зниження купівельної спроможності населення України, відсутність можливості для більшості вітчизняних підприємств впровадити нові технології.

Полтавська кондитерська фабрика (ПрАТ «Домінік») - одна із самих відомих компаній мальовничої Полтавщини. На початку 20-го сторіччя місто над Ворсклою було одним із центрів кондитерської промисловості на Лівобережній Україні. У м. Полтаві існувала велика кількість приватних артілей-кондитерських, які поставляли солодоці далеко за кордони Полтавської губернії.

Після Жовтневої революції міні-фабрики були націоналізовані і рішенням Губернської Ради народного господарства, об'єднані в одне кондитерське підприємство, яке отримало назву «Державна кондитерська фабрика».

У 1929 р. був створений Полтавський трест «Полтдержкондфабрика». На той час на підприємстві працювали 50 чоловік.

У післявоєнні роки фабрика виготовляла переважно карамель та печиво. Домінувала ручна праця, і тільки у 1952 р. карамельний цех був обладнаний двома напівмеханічними лініями.

ДП «Кондитерська корпорація «Рошен»	■ PrAT «Монделіс Україна»
ТОВ «Ферреро Україна»	■ ТОВ «АВК Конфекшнері»
ТОВ «Малбі-Фудс»	■ PrAT «Вінницька кондитерська фабрика»
PrAT «Домінік»	■ ТОВ «Шоколадна компанія «Мир»
PrAT «Кондитерська фабрика «АВК» м. Дніпро»	

Рисунок 1.1 - Частки основних учасників кондитерського ринку України у 2020 р.
[узагальнено автором за [43]]

З 60-х років введені в дію вафельний та мармеладний цехи. Поступово освоюючи нові виробничі потужності, підприємство збільшило обсяг виробництва продукції до 8 тисяч тон на рік. Кількість працюючих досягла 560 осіб.

Початок нового етапу розвитку підприємства датується 1980 р. Споруджується п'ятиповерховий корпус, фабрика закупляє нове обладнання, проводиться реконструкція цехів, поточні лінії сприяють автоматизації виробничих процесів. Завдяки цим змінам в порівняно короткий термін був значно розширений асортимент продукції, а обсяги виробництва при цьому зросли майже вдвічі.

Після проголошення незалежності України, на базі вже приватизованого підприємства створено акціонерне товариство «Полтавакондитер».

Сучасна історія ПрАТ «Домінік» почалася в 2000 р., з прийняттям рішення про співробітництво з інвестиційним фондом «Sigma Blayzer». Завдяки значним фінансовим інвестиціям зарубіжного інвестора був реалізований масштабний

проект нової будівлі ПрАТ «Домінік». Сучасна споруда збудована в найкоротший термін і повністю відповідає найвищим світовим стандартам.

За 80 років свого існування фабрика перетворилася у потужне конкурентноспроможне сучасне підприємство. Високовиробничі технологічні лінії, кваліфікований персонал, чіткий контроль якості продукції у поєднанні з багатим досвідом і давніми традиціями є запорукою смачної та якісної продукції, яка користується незмінним попитом.

Основною метою діяльності ПрАТ «Домінік» є отримання прибутку за рахунок виробничої, підприємницької, комерційної та інших видів діяльності в різноманітних галузях господарювання та задоволення на цій основі громадських соціально-економічних потреб та зростання добробуту його акціонерів та соціальних потреб його працівників.

Фінансова діяльність акціонерного товариства найбільш складна поміж інших форм підприємництва. Вона має такі особливості: стратегічні фінансові рішення приймаються на основі рішення більшості акціонерів, визначеної по належним їм корпоративним правам; зміст фінансової стратегії, що направляє усю фінансову діяльність, залежить від того, чи є вищі менеджери акціонерного товариства основними акціонерами або знаходяться під контролем основних акціонерів.

Статутний капітал формується емісією акцій і має складний механізм збільшення або зменшення. Фінансування діяльності здійснюється власним та позиковим капіталом, який залучається на ринку банківських кредитів та фондовому ринку.

Основні види діяльності ПрАТ «Домінік»: виробництво кондитерських виробів; роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах з перевагою продовольчого асортименту; фірмова торгівля; надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна. На сьогоднішній день ПрАТ «Домінік» зуміло стати одним із признаних лідерів з виробництва кондитерських виробів України, виробнича потужність якого складає більше 100 тон продукції на добу.

Розглянемо організаційну структуру управління на ПрАТ «Домінік». В рамках

організаційної структури на ПрАТ «Домінік» проводиться весь управлінський процес (рух потоків інформації, прийняття управлінських рішень), в якому беруть участь менеджери всіх рівнів, категорій та професійних спеціалізацій (рисунок 1.2).

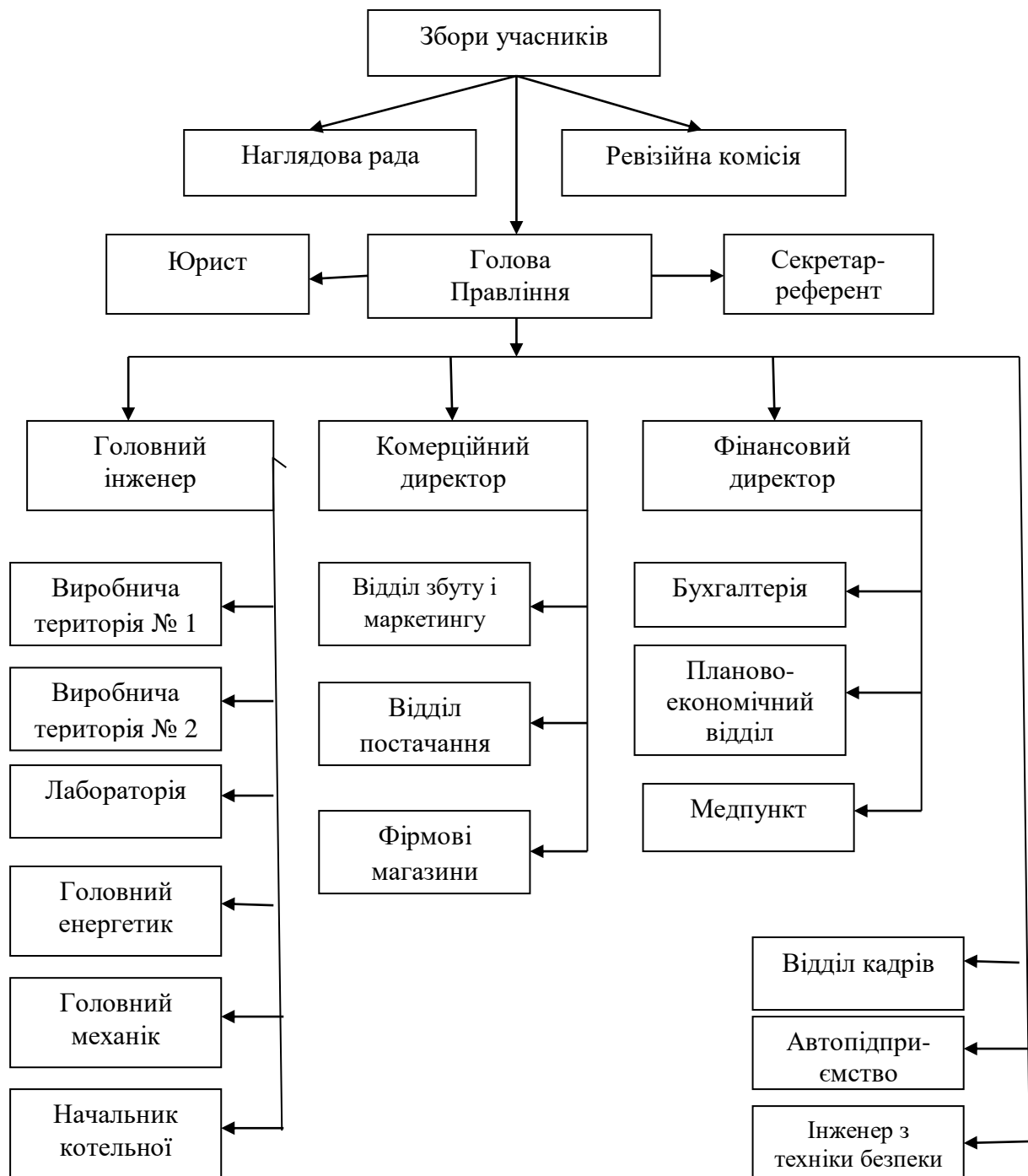

Рисунок 1.2 - Організаційна структура управління ПрАТ «Домінік»

[розроблено автором]

Як видно з рисунка 1.2, ПрАТ «Домінік» використовує у своїй діяльності лінійно-функціональний (комбінований) тип організаційної структури, який усуває недоліки окремого лінійного та функціонального типів структур управління, зокрема таких: функціональні ланки позбавлені права безпосереднього впливу на виконавців; вони готують рішення для лінійного керівника, який здійснює прямий адміністративний вплив на виконавців. Передбачається, що першому (лінійному) керівнику в опрацюванні конкретних питань і підготовці відповідних рішень, програм, планів допомагає спеціальний апарат, який складається з функціональних підрозділів (відділів).

Вищим органом управління на ПрАТ «Домінік» є загальні збори акціонерів, які приймають рішення з усіх питань діяльності досліджуваного товариства та складаються з його учасників. До компетенції загальних зборів учасників належать:

- визначення основних напрямків діяльності товариства і затвердження його планів та звітів про їх виконання;

- внесення змін до статуту, прийняття рішення про здійснення діяльності на підставі модельного статуту;

- зміна розміру статутного капіталу, перерозподіл часток між учасниками;

- визначення форм контролю та нагляду за діяльністю виконавчого органу;

- затвердження результатів діяльності досліджуваного товариства за рік або інший період;

- розподіл чистого прибутку товариства, прийняття рішення про виплату дивідендів;

- прийняття рішень про виділ, злиття, поділ, приєднання, ліквідацію та перетворення ПрАТ «Домінік», обрання комісії з припинення (ліквідаційної комісії), затвердження порядку припинення його діяльності, порядку розподілу між учасниками досліджуваного товариства у разі його ліквідації майна, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, затвердження ліквідаційного балансу.

Управління поточною діяльністю ПрАТ «Домінік» здійснює директор, який призначається загальними зборами учасників на строк 5 років. Директор організує

і координує роботу та взаємодію всіх підприємств об'єднання, спрямовану на одержання, збут та реалізацію товарів (продукції), обслуговування покупців, прискорення товаропросування, зниження витрат обігу та підвищення прибутковості; вирішує питання діагностики та підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності в цілому, функціональних підрозділів; розробляє рекомендації щодо вдосконалення прогнозової, аналітичної, планової, фінансової, економічної діяльності; забезпечує додержання законності, активне використання правових засобів управління, зміцнення договірної дисципліни та обліку.

Контроль за діяльністю директора ПрАТ «Домінік» здійснюється ревізійною комісією, яка перевіряє його діяльність за дорученням зборів учасників, з власної ініціативи або на вимогу учасників товариства.

Директору досліджуваного товариства підпорядковуються: головний інженер, комерційний директор, фінансовий директор, відділ кадрів, юрист, автопідприємство, відділ охорони, інженер з техніки безпеки і секретар-референт.

У свою чергу у головного інженера, комерційного директора, фінансового директора в підпорядкуванні знаходяться певні відділи.

Обов'язками фінансового директора є: підготовка фінансової звітності; аналіз проведених угод; планування фінансової політики; управління фінансовими і бухгалтерськими відділами; управління фінансовими потоками.

Фінансовому директору підпорядковується бухгалтерія на чолі із головним бухгалтером. Бухгалтерія забезпечує належне ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності ПрАТ «Домінік» з урахуванням особливостей діяльності та технологій обробки облікових даних.

Планово-економічний відділ займається плануванням та аналізом фінансово-господарської діяльності досліджуваного товариства; здійснює контроль за виконанням планових показників кошторисних призначень; оперативне управління коштами в межах затвердженого кошторису загального і спеціального фондів та їх перерозподіл; визначення вартості законодавчо дозволених платних послуг.

Комерційний директор організовує керівництво матеріально-технічним постачанням ПрАТ «Домінік», а також займатися діяльністю із зберігання, транспортування і подальшого збуту продукції.

Головний інженер визначає технічну політику і напрями технічного розвитку ПрАТ «Домінік», шляхи реконструкції і технічного переозброєння діючого виробництва, рівень спеціалізації та диверсифікації виробництва на перспективу. Забезпечує необхідний рівень технічної підготовки виробництва та його постійне зростання, підвищення ефективності виробництва та продуктивності праці, скорочення матеріальних, фінансових і трудових витрат, раціональне використання виробничих ресурсів, високу якість та конкурентоспроможність продукції, що виробляється, робіт та послуг, що надаються, відповідність виробів, що випускаються, чинним державним стандартам, технічним умовам та вимогам технічної етики, а також їх надійність та довговічність.

Не менш важливим є дослідження та аналіз організаційної структури виробництва ПрАТ «Домінік», тому що виробництво забезпечує йому основні доходи та прибутки.

ПрАТ «Домінік» має дві виробничі лінії, які розташовані на виробничих територіях: виробнича територія № 1 (м. Полтава, вул. Спаська, 10); виробнича територія № 2 (м. Полтава, вул. Маршала Бірюзова, 2). Кожна територія має цехи, служби та відділи, які беруть активну участь у виробництві продукції.

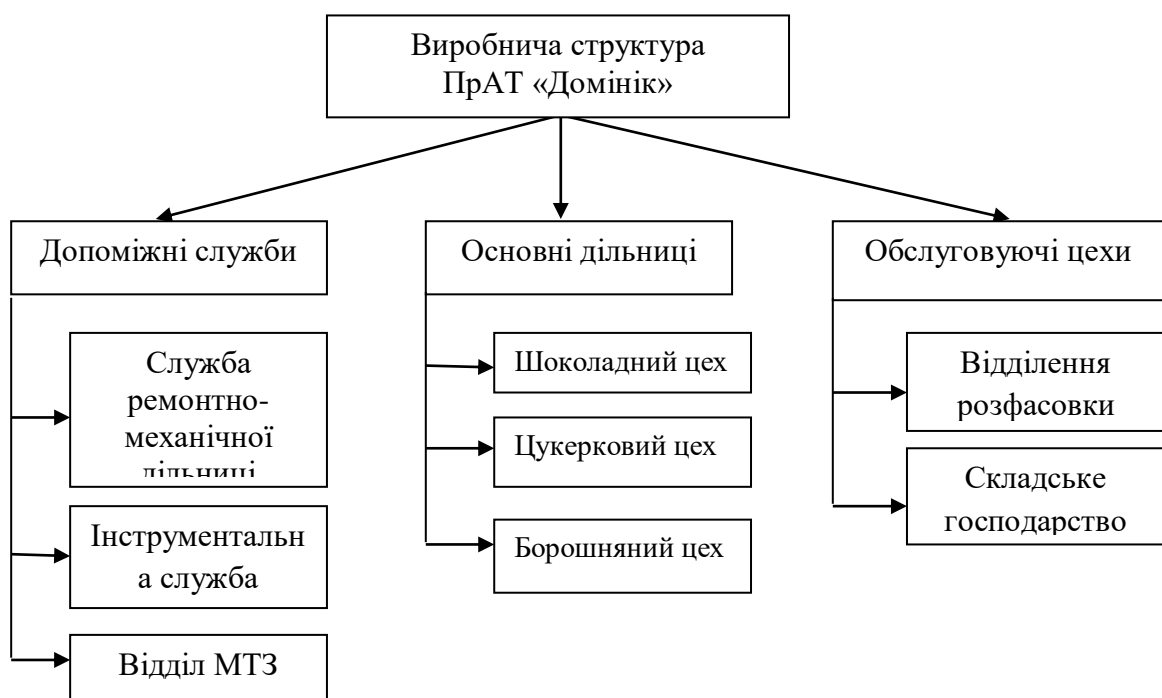

Рисунок 1.3 - Виробнича структура ПрАТ «Домінік»

[розроблено автором]

Всі вони поділяються на основні, допоміжні та обслуговуючі цехи. Основними цехами для виробництва продукції є шоколадний виробничий цех, цукерково-карамельний виробничий цех, борошняний виробничий цех (рисунок 1.3).

Допоміжні цехи ПрАТ «Домінік» - це цехи, які сприяють випуску основної продукції, створюючи умови для нормальної роботи основних цехів: оснащують їх інструментом і пристосуваннями, забезпечують запасними частинами для ремонту устаткування і проводять планові ремонти, забезпечують енергетичними ресурсами.

Обслуговуючі цехи (відділення розфасовки та складське господарство) ПрАТ «Домінік» забезпечують нормальну роботу основних та допоміжних цехів.

Таким чином, сектор виробництва кондитерських виробів є важливою складовою харчової промисловості України за обсягами виробництва, часткою експорту, обсягами залучення інвестицій, а отже, за інвестиційною привабливістю. Це одна з небагатьох високорентабельних галузей промисловості, яка змогла відносно швидко адаптуватись до ринкових умов господарювання і увійти в десятку бюджетоутворюючих секторів економіки.

ПрАТ «Домінік» має свою давню історію (з 1919 р.), займає 3,1% ринку кондитерських виробів України та на сьогоднішній день це сучасне підприємство з модернізованим виробництвом, що відповідає світовим стандартам. Продукція ПрАТ «Домінік» представлена на ринку України та є сертифікованою, продається на всій території України, а також в країнах далекого зарубіжжя (Грузія, Фінляндія, Азербайджан та ін.). У своїй діяльності досліджуване товариство використовує лінійно-функціональну структуру, яка включає вибір раціонального співвідношення централізації та децентралізації управління, поєднання вертикального (лінійного) та горизонтального (функціонального) керівництва з оптимальним розподілом функцій, прав та обов'язків між підрозділами та посадовими особами.

1.2 Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Рівень управління діяльністю суб'єктів господарювання залежить від повноти, обґрунтованості і достовірності інформації, яка міститься в бухгалтерському обліку і звітності.

Під організацією бухгалтерського обліку розуміють «сукупність дій зі створення цілісної системи бухгалтерського обліку, функціонування якої спрямоване на забезпечення інформаційних потреб користувачів облікової інформації» [51, с. 7].

Метою організації обліку в системі управління підприємством є «попередження небажаних результатів і наслідків його діяльності на підставі своєчасного реєстрування усіх господарських операцій, що на ньому безперервно відбуваються, поточного їх внутрішнього контролю й узагальнення даних для складання фінансової звітності за діючими законодавчими, нормативно-законодавчими актами» [51, с. 8].

Предметом організації обліку є обліковий процес, який складається з етапів, які повинні бути конкретизовані і представлені у технологічних та структурних аспектах.

Першим етапом облікового процесу є первинний облік, який передбачає первинне спостереження, тобто сприйняття господарського факту (явища або процесу), вимірювання у натуральному та вартісному вираженні, фіксація у носіях облікової інформації - документах.

Поточний облік (реєстрація даних первинного обліку у системі бухгалтерських рахунків - в облікових регістрах) - це другий етап облікового процесу.

Підсумковий етап (заключний етап) облікового процесу дає змогу узагальнювати інформацію про результати діяльності суб'єкта господарювання за місяць, квартал, півріччя, рік.

На першому етапі організації обліку на досліджуваному товаристві необхідно, перш за все, визначитися з документами, які застосовуються при відображенні усіх господарських операцій. скласти графік документообігу тощо.

Важливим інформаційним джерелом, що забезпечує організацію обліку на ПрАТ «Домінік», є: первинні документи, що є підставою для облікових записів щодо об'єктів бухгалтерського обліку; дані синтетичного та аналітичного обліку; Журнали.

На другому етапі облікового процесу запис господарських операцій із носіїв первинного обліку - документів - до облікових реєстрів має здійснюватись відповідно до заздалегідь встановлених правил. Ці правила визначаються способом ведення записів, характером бухгалтерської проводки, ступенем деталізації або укрупнення об'єкта обліку тощо. Співвідношення цих ознак визначає форму облікових реєстрів, послідовність та прийом записів.

Враховуючи те, що на досліджуваному товаристві використовуються журнальна форма ведення бухгалтерського обліку, вважаємо за доцільне більш детально розглянути дану форму ведення бухгалтерського обліку.

При журнальній формі господарські операції відображаються в облікових реєстрах під час надходження первинних документів або за підсумками за місяць, залежно від характеру і змісту операцій. На документах, дані яких включені до облікових реєстрів, зазначають номери відповідних облікових реєстрів і порядкові номери записів у них (номер рядка). За документами, дані яких відображені в облікових реєстрах загальним підсумком, номер реєстру і номер запису вказують на окремому аркуші, який додається до зброшурованих документів.

В облікових реєстрах, показники яких переносять в Головну книгу або в інші облікові реєстри, роблять відповідну позначку про це у відповідному рядку реєстру. Головна книга використовується для узагальнення даних журналів, взаємної перевірки правильності записів за окремими рахунками і складання фінансової звітності. До Головної книги заносяться із журналів підсумки оборотів з кредиту рахунків.

У Головній книзі відображаються: сальдо на початок і кінець поточного місяця; обороти за поточний місяць за кредитом цього рахунку, які наводяться однією сумою; обороти за поточний місяць за дебетом цього рахунку, які наводяться сумою за кореспондуючими рахунками із журналів. Головна книга

ведеться протягом календарного року. На кожний синтетичний рахунок у Головній книзі відводять окрему сторінку. Перевірку правильності записів у Головній книзі здійснюють підрахунком суми оборотів і сальдо за усіма рахунками Суми дебетових і кредитових оборотів, а також сальдо за дебетом і кредитом повинні бути відповідно рівні.

ПрАТ «Домінік» для перевірки правильності складання облікових регістрів застосовує оборотну відомість за рахунками бухгалтерського обліку, яка складається з даних оборотів на рахунках бухгалтерського обліку Головної книги після занесення до неї оборотів із усіх журналів. Відомості аналітичних даних заповнюються, як правило, після складання Журналів - регістрів синтетичного обліку.

Журнальна форма ведення бухгалтерського обліку передбачає застосування таких регістрів [8]:

Облік грошових коштів та грошових документів.

1. Журнал 1 за кредитом рахунків 30, 31, 33:

1.1. Відомість за дебетом рахунка 30;

1.2. Відомість за дебетом рахунка 31;

1.3. Відомість за дебетом рахунка 33.

2. Облік довгострокових та короткострокових позик. Журнал 2 за кредитом рахунків 50, 60.

3. Облік розрахунків, довгострокових та поточних зобов'язань.

Розділ I Журналу 3. Облік розрахунків за товари, роботи, послуги, інших розрахунків і резерву сумнівних боргів (за кредитом рахунків 16, 34, 36-38, 51, 62, 63, 68).

Розділ II Журналу 3. Облік розрахунків з бюджетом, облік довгострокових та поточних зобов'язань (за кредитом рахунків 17, 52-55, 61, 64, 67, 69):

3.1. Відомість аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками;

3.2. Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами; 3.3. Відомість аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками;

3.4. Відомість аналітичного обліку виданих та отриманих векселів;

3.5. Відомість аналітичного обліку розрахунків за іншими операціями;

3.6. Відомість аналітичного обліку розрахунків з бюджетом.

4. Облік необоротних активів та фінансових інвестицій.

Розділ 1 Журналу 4. Облік основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів та зносу необоротних активів (за кредитом рахунків 10-13, 19).

Розділ II Журналу 4. Облік капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів (за кредитом рахунків 14, 15, 18, 35).

4.1. Відомість аналітичного обліку капітальних інвестицій:

4.2. Відомість аналітичного обліку фінансових інвестицій;

4.3. Відомість аналітичного обліку нематеріальних активів;

5.5 А. Облік витрат.

Розділ I Журналу 5 і Журналу 5 А за кредитом рахунків 90, 92-99 і розділ II Журналу 5 і 5 А за кредитом рахунків з журналів 1-4, 6.

Розділ III Журналу 5 за кредитом рахунків 20, 22-26, 28, 39, 65, 91.

Розділ III А Журналу 5 А за кредитом рахунків 20, 22-26, 28, 39, 65, 66, 80-84.

Розділ III Б Журналу 5 А за кредитом рахунків 20, 22, 39, 65, 66.

Розділ IV Журналу 5 і Журналу 5 А. Аналітичні дані до рахунка 28 «Товари».

5.1. Відомість аналітичного обліку запасів.

6. Облік доходів і результатів діяльності.

Журнал 6 за кредитом рахунків 70-76, 79. Розділ II «Аналітичні дані про доходи».

7. Облік власного капіталу та забезпечення зобов'язань. Журнал 7 за кредитом рахунків 40-49:

7.1. Відомість аналітичних даних рахунку 42 «Додатковий капітал»;

7.2. Відомість аналітичних даних рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»;

7.3. Відомість аналітичних даних рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів».

8. Інші регістри бухгалтерського обліку.

Головним регістром при журнальній формі є Журнали, в яких здійснюються систематичні та комбіновані (хронологічні та систематичні) записи. Серед них є регістри багатографної та шахової будови. Відомості до журналів є багатографними та комбінованими документами за обсягом змісту та видом записів. Вони поділяються на дебетові, що відображають обороти рахунків по дебету, та аналітичні. Таке, на перший погляд, ускладнення облікової реєстрації направлено на скорочення облікових записів та сприяє наочності записів через об'єднання хронологічного та систематичного, синтетичного та аналітичного обліків. Використання шахового принципу заповнення регістрів дозволяє спростувати складання звітності через відсутність необхідності складати оборотну відомість за синтетичними рахунками.

Облікові регістри є основними, проте не єдиними способами відображення облікової інформації поточного обліку. Крім облікових реєстрів на цьому етапі облікового процесу формують регістри розрахункового характеру, наприклад розрахунок розподілу витрат на управління, визначення транспортно-заготівельних витрат, амортизації основних засобів тощо. Тому на цьому етапі облікового процесу крім облікових реєстрів використовують нові носії - розрахункові таблиці.

Крім облікових реєстрів та розрахункових таблиць у процесі поточного обліку складають різні бухгалтерські довідки, наприклад про виправлення допущених помилок, відображення в обліку результатів інвентаризації, що мають індивідуальний характер.

Таким чином, на етапі поточного обліку використовують три види форм відображення облікової інформації: облікові реєстри, розрахункові таблиці та бухгалтерські довідки.

Організація підсумкового обліку залежить від якості організації первинного та поточного обліку ПрАТ «Домінік».

Формування підсумкових показників складання звітних форм - це досить трудомісткий процес. Слід мати на увазі, що він відбувається за відносно

короткий період. За цей час необхідно підготувати кілька складних показників, заповнити різні звітні форми, підготувати аналітичні висновки, пояснення тощо.

Складність організації цього етапу облікового процесу ще й у тому, що крім облікових даних, показників первинного та поточного обліку необхідні дані планування, нормування, фінансів, оперативного та статистичного обліку, а також попередніх звітних періодів. Наявність цих даних і показників дає можливість не тільки оцінити результати фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік», а й виявити тенденцію його розвитку. На цьому етапі облікового процесу до роботи залучають працівників інших економічних служб досліджуваного товариства. Об'єктом в організації обліку на ПрАТ «Домінік» слід вважати обліковий процес, працю виконавців, організаційне, інформаційне, технічне забезпечення обліку, тобто система бухгалтерського обліку. Структуру облікового процесу на ПрАТ «Домінік» наведено у додатку А. Внутрішнім документом, що визначає сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності на ПрАТ «Домінік» є наказ «Про облікову політику». Основні елементи наказу «Про облікову політику» досліджуваного товариства представлені на рисунку 1.4.

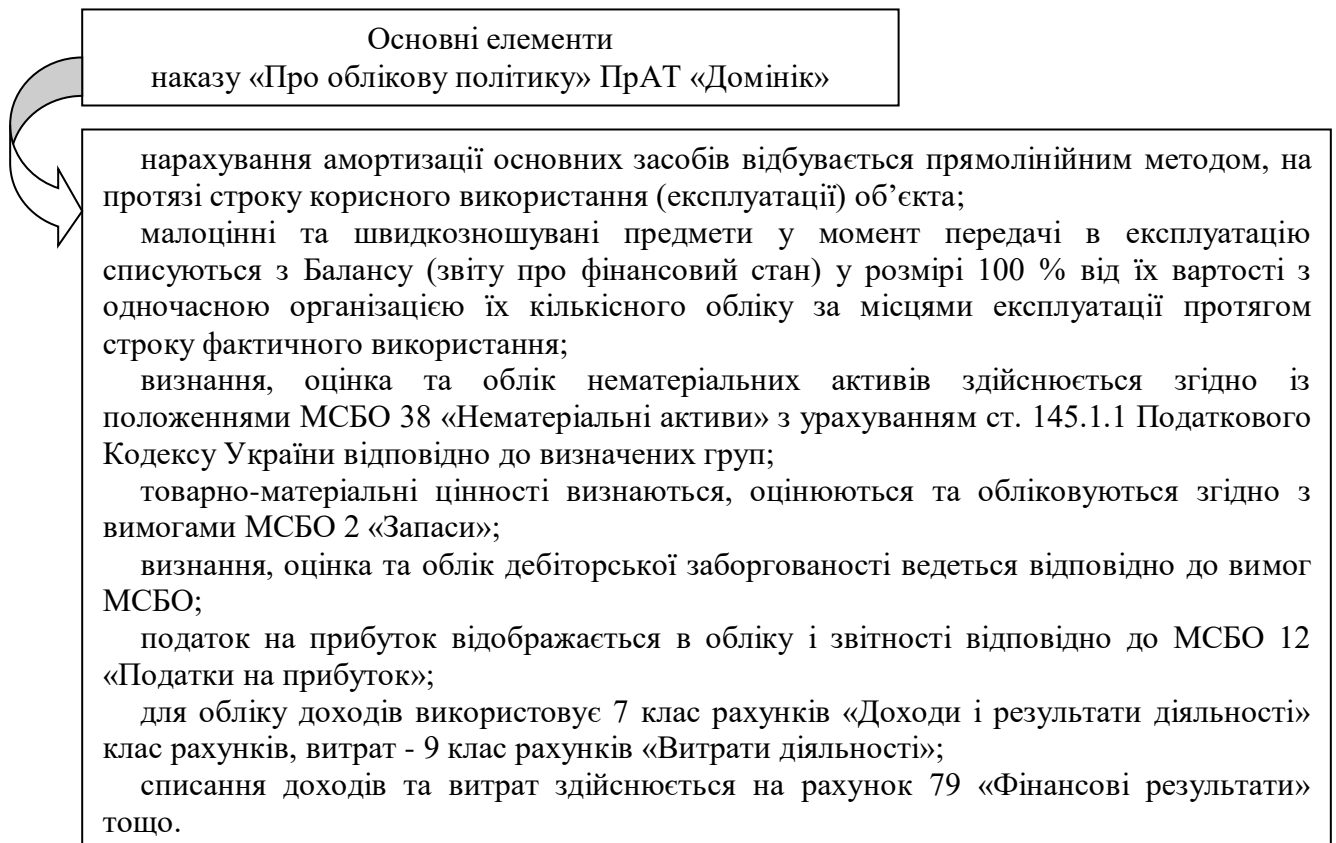

Рисунок 1.4 - Основні елементи наказу «Про облікову політику» ПрАТ «Домінік»

Автором з'ясовано, що у наказі «Про облікову політику» ПрАТ «Домінік» зазначено, що графік документообігу не застосовується. Тому, неможливо визначити конкретні строки надходження документів з різних ділянок обліку, посадових осіб, які відповідають за своєчасність надходження документів. За допомогою програми BAS Бухгалтерія ПРОФ, яка використовується досліджуваним товариством доступ до усіх документів можливо здійснити у будь-який час. Це пояснюється тим, що усі документи зберігаються у електронному вигляді.

На рисунку 1.5, запропоновано етапи документообігу первинних документів на ПрАТ «Домінік».

Рисунок 1.5 - Етапи документообігу первинних документів на ПрАТ «Домінік»
[розроблено автором]

Бухгалтерія досліджуваного товариства має централізовану організаційну структуру, тобто бухгалтерія складається з декількох відділів, кожний з яких відповідає за окрему ділянку обліку, при цьому усі відділи безпосередньо підпорядковані головному бухгалтеру.

Організаційна структура бухгалтерії ПрАТ «Домінік» ілюстрована у додатку Б.

Суб'єктами в організації обліку ПрАТ «Домінік» є працівники бухгалтерії. Обов'язки працівників бухгалтерії досліджуваного товариства наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Обов'язки працівників бухгалтерії ПрАТ «Домінік» [розроблено автором]

Посада	Перелік обов'язків
Головний бухгалтер (1 особа)	Забезпечує дотримання єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені терміни фінансової звітності; здійснює контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій; бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів; перевіряє порядок ведення бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах ПрАТ «Домінік»
Бухгалтери з обліку основних засобів та нематеріальних активів (2 особи)	Здійснюють синтетичний та аналітичний облік власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів основних засобів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів; облік нематеріальних активів; нарахування та облік зносу (амортизації) основних засобів та нематеріальних активів; контроль за станом незавершеного будівництва; аналіз ефективності використання основних засобів
Бухгалтер з обліку виробничих запасів (2 особи)	Здійснюють синтетичний та аналітичний облік запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів, інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу; готової продукції на складі та контроль за витрачанням матеріалів
Бухгалтери з обліку розрахункових і касових операцій (2 особи)	Здійснюють облік заробітної плати, розрахунків з покупцями і постачальниками, касових операцій; дебіторської й кредиторської заборгованості та розраховують резерв сумнівних боргів
Бухгалтери з обліку матеріальних витрат і калькуляції собівартості готової продукції (2 особи)	Здійснюють обробку та групування інформації щодо елементів витрат та калькуляційних статей, складають калькуляцію собівартості готової продукції, структурний аналіз собівартості готової продукції та контролюються відхилення від запланованих нормативів

Продовження таблиці Таблиці 1.1

Бухгалтер зведеного обліку (1 особа)	Узагальнює облікову інформацію щодо фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік», визначає фінансові результати та складає статистичну, фінансову та податкову звітність, проводить комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік» та контролює виконання виробничих планів та нормативів
--------------------------------------	--

Методика облікових робіт на ПрАТ «Домінік» має недоліки, зокрема: не зазначено етапи складання фінансової звітності; спосіб обліку товарних запасів (за купівельною чи продажною ціною); вартісну межу між основними засобами та малоцінними необоротними матеріальними активами; методи нарахування амортизації основних засобів, матеріальних активів та необоротних матеріальних активів; порядок визначення порогу суттєвості щодо проведення переоцінки основних засобів; метод визначення коефіцієнту сумнівності дебіторської заборгованості.

Враховуючи вище зазначене, автором запропоновано три етапи складання Балансу (звіту про фінансовий стан) досліджуваного товариства:

I етап. Проводяться коригувальні дії на рахунках доходів і витрат майбутніх періодів, отриманих і виданих авансів, у частині «оцінених об'єктів».

II етап. Після відображення всіх коригувань складається відкоригований попередній Баланс (звіт про фінансовий стан), що є основою для формування заключного Балансу (звіту про фінансові результати). Для визначення фінансового результату за звітний період із оборотної відомості за синтетичними рахунками переносять доходи і витрати за їх видами, суми непрямих податків та вирахувань з доходу. Паралельно за даними відкоригованого попереднього Балансу (звіту про фінансовий стан) закривають рахунки доходів і витрат у Головній книзі шляхом їх списання на фінансовий результат. Визначений фінансовий результат відображають на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». Далі відображають розподіл отриманого прибутку.

III етап. Після відображення фінансових результатів на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» та розподілу прибутку складають заключний Баланс (звіт про фінансові результати).

При організації та веденні обліку на досліджуваному товаристві використовують наступні законодавчі, нормативно-правові акти: Податковий кодекс України [1]; Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2]; Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (далі - НП(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11]; Міжнародні стандарти фінансової звітності [5]; План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [22]; Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [7]; Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [9]; Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності [10] тощо.

Провівши дослідження питання організації облікового процесу на ПрАТ «Домінік» можна зробити висновок, що усі господарські операції з бухгалтерського обліку оформляються відповідними первинними документами. При цьому використовуються комп'ютерні форми реєстрів, тобто звітів, які пропонує комп'ютерна програма і на підставі яких складається фінансова звітність досліджуваного товариства. Запорукою одержання оперативної та об'єктивної інформації про ведення бухгалтерського обліку за звітний період є злагоджені дії працівників бухгалтерії на чолі з головним бухгалтером досліджуваного товариства.

1.3 Аналіз основних економічних показників ПрАТ «Домінік»

Однією з найважливіших проблем будь-якого підприємства є досягнення кращих фінансових показників. Важлива роль у реалізації цієї задачі відводиться аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств на підставі фінансової звітності, за допомогою якого обґрунтовуються плани та управлінські рішення,

здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства його підрозділів та робітників.

Основними задачами аналізу є:

загальна оцінка фінансового стану;
вивчення відповідності між засобами і джерелами, раціональністю їхнього розміщення й ефективністю використання;
дотримання фінансової, розрахункової і кредитної дисципліни;
визначення ліквідності й фінансової стійкості підприємства;
довгострокове і короткострокове прогнозування стійкості фінансового стану.

Для вирішення цих задач вивчаються:

склад і структура майна підприємства та джерел його формування;
ліквідність і якість дебіторської заборгованості;
платоспроможність і фінансова гнучкість;
ефективність використання активів.

Дана методика охоплює всі основні економічні показники, а також взаємозв'язки з технічними, соціальними, організаційними та іншими показниками фінансово-господарської діяльності підприємств.

Аналіз основних економічних показників ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. проведемо на основі даних Балансу (звіту про фінансовий стан) (додаток В, Д, Е) та Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (додаток Ж, И, К) за допомогою таблиці, яка представлена у додатку Л.

За даними додатка Л, загальний розмір активів мав тенденцію до збільшення. Так, в 2019 р. проти 2018 р. сума активів зросла на 20059 тис. грн. (на 5,07 %), що було пов'язано зі збільшенням суми оборотних активів. У 2020 р. порівняно з 2019 р. на 43346 тис. грн. або на 10,42% і на кінець 2020 р. становила 459231 тис. грн. Це відбулося під впливом збільшення розміру необоротних активів досліджуваного товариства. Зміни розміру основних складових активів сприяла зростанню рівня мобільності капіталу.

Динаміку вартості складових активів ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. ілюструє рисунок 1.6.

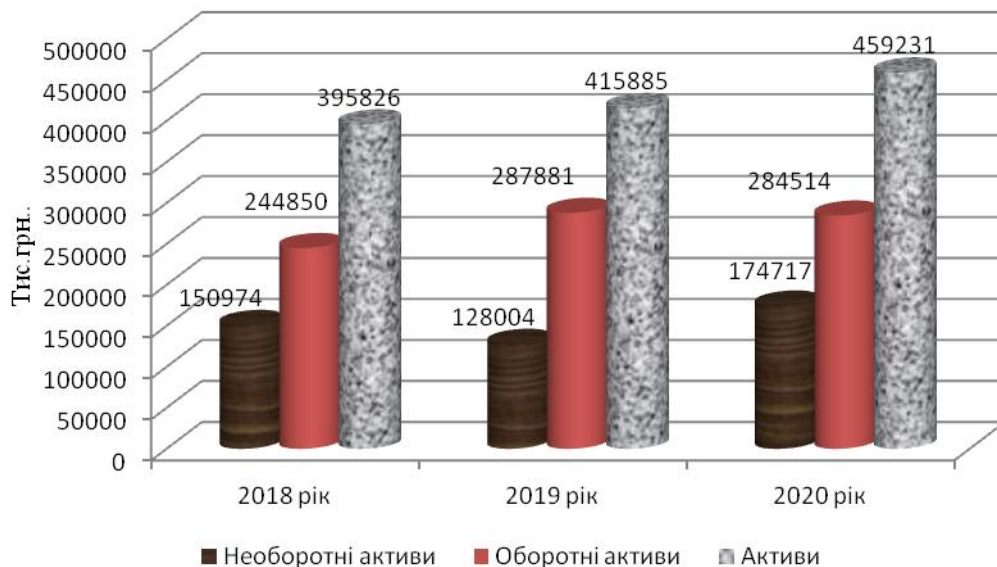

Рисунок 1.6 - Динаміка вартості необоротних, оборотних та сукупних активів ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Вартість необоротних та оборотних активів змінювалась нерівномірно. Так, в 2019 р. порівняно 2018 р. спостерігаємо її зниження на 15,21 % (на 22970 тис. грн.), тобто вибуття основних засобів було більш стрімкими темпами ніж оновлення. У 2020 р. проти 2019 р. ситуація змінилася на краще, досліджуване товариство закупило нове обладнання в шоколадний цех і розмір необоротних активів зріс на 36,49 % (на 46713 тис. грн.).

У 2019 р. до 2018 р. відбулося її збільшення на 43031 тис. грн. за рахунок значного зростання розміру грошових коштів. У 2020 р. порівняно з 2019 р. розмір оборотних активів зменшився на 3367 тис. грн. за рахунок зменшення сум дебіторської заборгованості та грошових коштів. Розмір запасів у 2019 р. зменшився на 30949 тис. грн. або на 26,86 %, 2020 р. проти 2019 р. зріс на 4326 тис. грн. або на 5,13 %. Сума дебіторської заборгованості за досліджуваний період зменшилась з 86330 тис. грн. до 82367 тис. грн. Також, відбулося зростання грошових коштів на кінець 2019 р. на 74349 тис. грн. або у 2,7 рази, а на кінець 2020 р. порівняно з 2019 р. зменшення на 4099 тис. грн.

Формування капіталу ПрАТ «Домінік» відбувається за рахунок власного та позикового капіталу. Обсяги власного та позикового капіталу досліджуваного товариства за 2018-2020 рр. змінювалися різними темпами (рисунок 1.7).

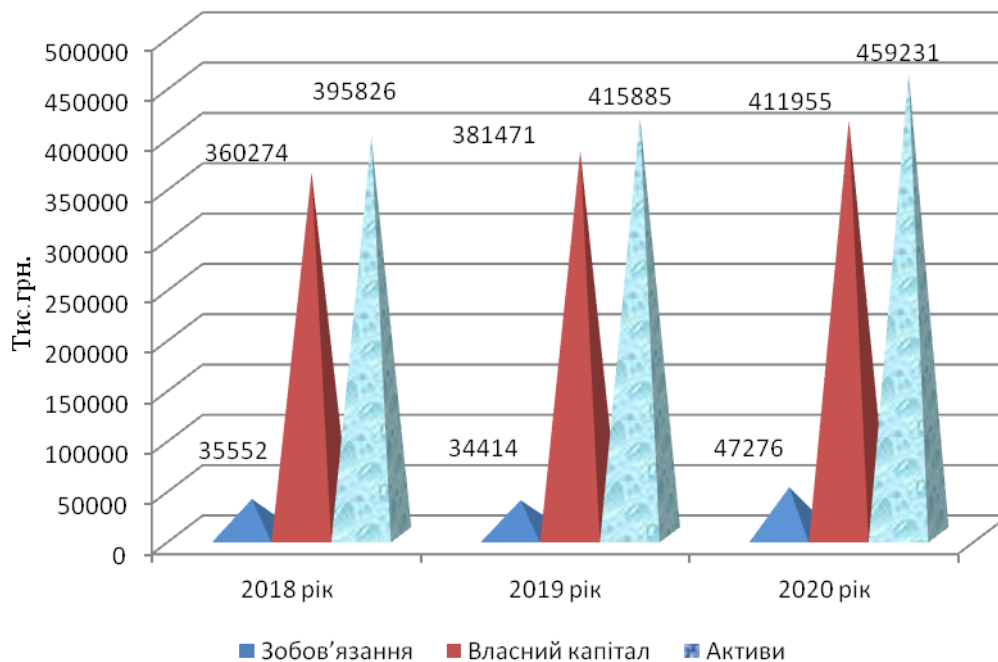

Рисунок 1.7 - Динаміка складових капіталу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Як видно з рисунка 1.7, ПрАТ «Домінік» нарощує обсяги власного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку. Так, розмір власного капіталу у 2018 р. становив 360274 тис. грн., 2020 р. - 411955 тис. грн. Сума нерозподіленого прибутку зросла з 312374 тис. грн. до 364092 тис. грн. Нерозподілений прибуток кондитерська фабрика накопичує для виплати дивідендів та технічного переозброєння. Сума власного капіталу у формуванні загального капіталу залишається значною протягом досліджуваного періоду.

Слід відмітити, що ПрАТ «Домінік» слідкує за своїми зобов'язаннями, але в 2020 р. проти 2019 р. відбувається їх зростання на 37,37 % і вони у 2020 р. становили 47276 тис. грн. Це відбулося, в основному, під впливом збільшення поточних зобов'язань. Поточні зобов'язання у 2019 р. проти 2018 р. зменшились за рахунок кредиторської заборгованості за розрахунками, але у 2020 р. порівняно з 2019 р. зросли на 43,76 % за рахунок усіх складових.

Позитивним моментом у діяльності досліджуваного товариства є погашення довгострокових зобов'язань у 2020 р. За 2018-2020 рр. відбулося зростання суми товарної кредиторської заборгованості та заборгованості за розрахунками.

Кризові явища 2018-2020 рр., які постійно перебувають у тісному зв'язку з економікою країни, істотно вплинули на зниження купівельної спроможності населення, обсягів виробництва та чистого доходу від реалізації продукції ПрАТ «Домінік». Спостерігаємо зниження собівартості реалізованої продукції із 454368 тис. грн. до 356247 тис. грн., збільшення податку на прибуток з 5158 тис. грн. у 2018 р. до 7547 тис. грн. у 2020 р. Сума чистого прибутку в 2019 р. проти 2018 р. зменшилася на 5,59 % або на 1257 тис. грн., 2020 р. порівняно з 2019 р. збільшилася на 43,78 % або на 30503 тис. грн. за рахунок інших операційних доходів. Ці зміни вплинули на зниження показників рентабельності досліджуваного товариства у 2019 р. та їх зростання у 2020 р. Співвідношення розміру чистого доходу від реалізації продукції, собівартості реалізованої продукції та чистого прибутку ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 роки наочно наведено на рисунку 1.8.

Аналізуючи трудові показники відмічаємо, що середньооблікова чисельність працівників значно скоротилась. Так, у 2018 р. на ПрАТ «Домінік» працювало 872 особи, 2020 р. 689 осіб. Зниження обсягів виробництва призвело до скорочення працівників. Зниження чистого доходу від реалізації продукції відбувається більш стрімкими темпами ніж собівартості реалізованої продукції що вплинуло на зменшення показника продуктивності праці.

У 2019 р. порівняно з 2018 р. відбулося зменшення фонду оплати праці, але у 2020 р. фонд оплати праці зріс на 12818 тис. грн. або на 19,2 %. За досліджуваний період спостерігаємо зростання середньомісячної заробітної плати із 6,66 тис. грн. до 9,62 тис. грн.

Результати аналізу майнового стану ПрАТ «Домінік» дає підстави стверджувати, що обладнання досліджуваного товариства зношене на 55 %, тобто придатне до експлуатації лише 45 % обладнання.

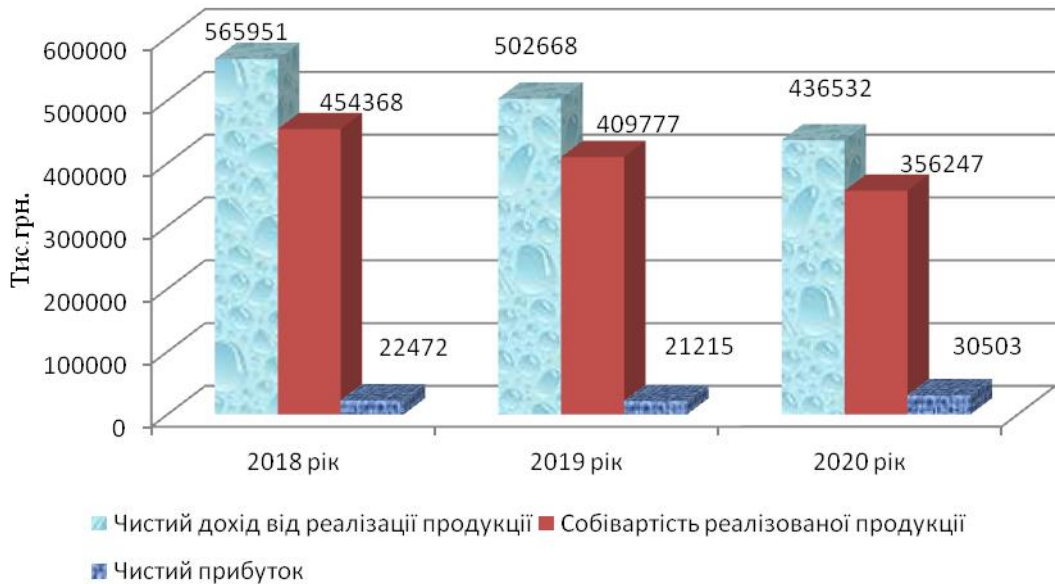

Рисунок 1.8 - Співвідношення розміру чистого доходу від реалізації продукції, собівартості реалізованої продукції та чистого прибутку ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 роки

Вибуття основних засобів відбувається більш стрімкими темпами ніж оновлення. Свідченням цього є зниження коефіцієнту оновлення. Так, у 2018 р. оновилося 6 % обладнання, 2020 р. лише 4 %. Зменшення суми чистого доходу від реалізації продукції за 2018-2020 рр. вплинуло на зниження фондівіддачі основних засобів.

Важливим індикатором ефективності використання ресурсів ПрАТ «Домінік» в умовах нестабільної економіки є його ділова активність. Для поглибленого аналізу ділової активності варто враховувати також швидкість обороту активів та пасивів, таких як: виробничі запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти, власний капітал, позиковий капітал, кредиторська заборгованість.

Розраховані показники ділової активності ПрАТ «Домінік» свідчать про зниження рівня ділової активності протягом досліджуваного періоду. Так, на досліджуваному товаристві відбулося зростання тривалості обороту запасів, грошових коштів, дебіторської та кредиторської заборгованості у днях, а коефіцієнти оборотності цих елементів зменшились. Тривалість обороту запасів за 2018-2020 рр. зростає із 62,7 днів до 72,26 днів; кредиторської заборгованості із

25,28 днів до 33,52; грошових коштів із 28,97 днів до 96,67 днів. Відповідно спостерігаємо зменшення коефіцієнтів обороту дебіторської заборгованості з 6,05 обороти до 2,05 обороти; кредиторської заборгованості з 14,44 до 10,89 обороти; запасів з 5,82 до 5,05 обороти. Динаміку коефіцієнтів оборотності дебіторської, кредиторської заборгованості та запасів ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. ілюструє рисунок 1.9.

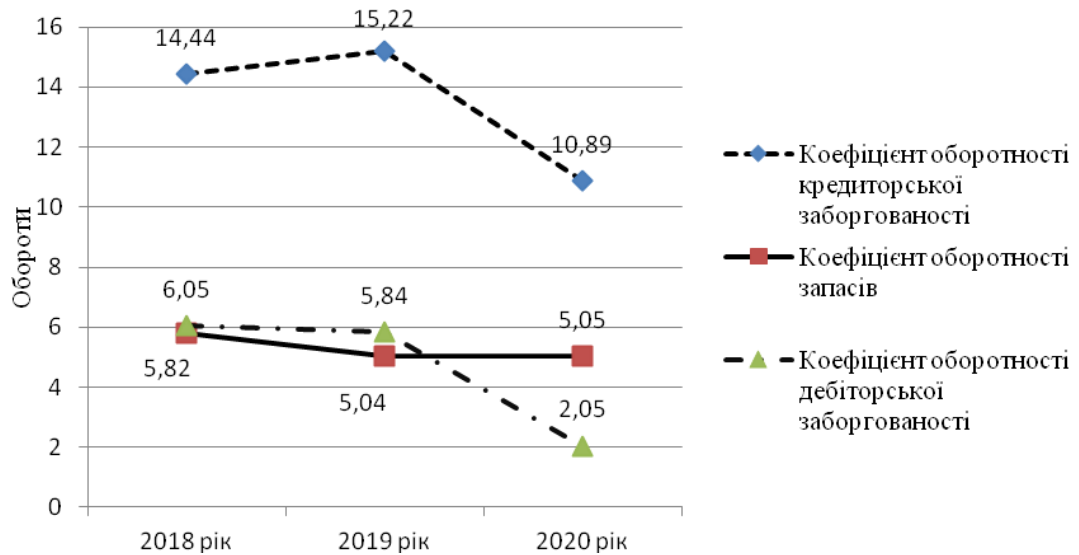

Рисунок 1.9 - Динаміка коефіцієнтів оборотності дебіторської, кредиторської заборгованості та запасів ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Слід відмітити, що ПрАТ «Домінік» слідкує за своїми зобов'язаннями, але в 2020 р. проти 2019 р. відбувається їх зростання на 37,37 % і вони у 2020 р. становили 47276 тис. грн. Це відбулося, в основному, під впливом збільшення поточних зобов'язань. Поточні зобов'язання у 2019 р. проти 2018 р. зменшились за рахунок кредиторської заборгованості за розрахунками, але у 2020 р. порівняно з 2019 р. зросли на 43,76 % за рахунок усіх складових. Це свідчить про високий рівень ліквідності та платоспроможності досліджуваного товариства (рисунок 1.10).

Зазначаємо, що у Балансі (звіті про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» відображено значні суми дебіторської заборгованості, чим зумовлено високий рівень коефіцієнтів проміжної ліквідності досліджуваного товариства. Розмір залишків грошових коштів є достатнім для забезпечення абсолютної ліквідності активів.

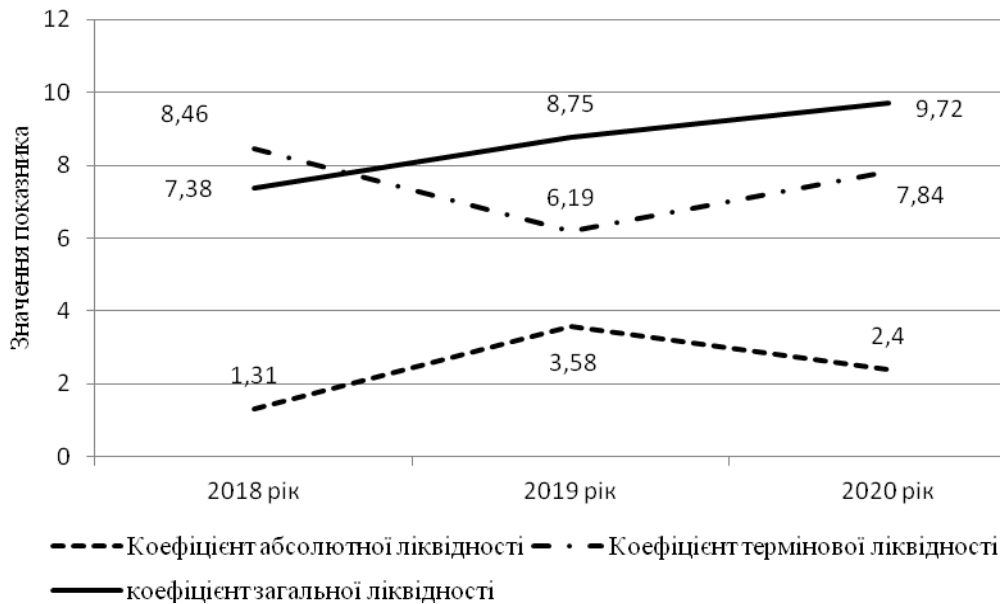

Рисунок 1.10 - Динаміка коефіцієнтів загальної, термінової та абсолютної, ліквідності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

За результатами проведеного аналізу основних економічних показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. зазначаємо, що досліджуване товариство має стійкий фінансовий стан, оскільки сума власного капіталу постійно зростає та залишається найбільшою у складі капіталу; рівень ліквідності залишався високим, ПрАТ «Домінік» може розраховуватися зі своїми зобов'язаннями. Досліджуване товариство не користується кредитами банку та не допускає значного зростання кредиторської заборгованості. Негативним моментом у фінансово-господарській діяльності досліджуваного товариства за 2018-2020 р. є зменшення обсягів виробництва та чистого доходу від реалізації продукції, що призвело до зниження рівня ділової активності, скорочення чисельності працюючих.

РОЗДІЛ 2 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Періодизація розвитку Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства як необхідна умова розуміння його становлення та формування

Історично склалося так, що практична діяльність з ведення обліку та складання балансових звітів передувала теоретичному осмисленню сутності та змісту Балансу (звіту про фінансовий стан) (далі - Баланс). Наукове осмислення балансу є результатом тривалого перетворення і розвитку економічного життя суспільства, з одного боку, і, облікових процедур з іншого.

Баланс є «способом економічного групування і узагальненого відображення у грошовій оцінці стану господарських засобів за складом і розміщенням та за джерелами їх утворення і цільовим призначенням на певну дату. Він є центральною обліковою категорією, квінтесенцією, серцевиною бухгалтерської діяльності. У ньому як в дзеркалі відображається рівень фінансового благополуччя суб'єкта господарювання» [64, с. 15].

Термін «баланс» походить від латинських *bis* - двічі та *lanx* - чаша терезів, звідки *bilanx* означає дві чаші як символ рівноваги. Баланс, як одна із центральних економічних категорій, використовується в економічному житті з давніх часів (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

Розвиток балансу у Стародавньому світі та Середньовіччі

[узагальнено автором за [57, с. 8]

Країна	Вид балансу	Особливості складання та використання балансу
1	2	3
Стародавній Китай	Матеріальний баланс	Використання балансів для контролю за рухом і збереженням цінностей
Стародавня Греція	Баланс окремих господарств, баланс фінансово-кредитних установ	Використання балансів для контролю за рухом коштів від здійснення кредитних операцій

Продовження таблиці 2.1

Стародавній Рим	Баланс держави	Складання балансу державного господарства для відображення кошторисних асигнувань та їх виконання, а також найважливіших предметів державної власності (ліси, луки, солеварні, флот)
	Баланс родини	Складання бухгалтерського балансу з використанням подвійного запису у грошовому вимірнику
Середньовічна Італія	Пробний баланс	Складання балансу - процедура пов'язана установленням тотожності оборотів по дебету й кредиті рахунків Головної книги
	Баланс підприємства	Використання балансу як однієї із форм звітності, на основі якої інтерпретувалися дані бухгалтерського обліку

Матеріальні баланси широко використовувалися у Стародавньому Китаї для забезпечення контролю за рухом і збереженням цінностей, в основу обліку була покладена чотиригранна система обліку матеріальних цінностей.

Аналогічний підхід при складанні звітності фінансово-кредитних установ (трапез) використовувався в античному світі. Відомості щодо надходження і вибуття коштів оприлюднювались у вигляді звітів, які вибивали на кам'яних плитах або дощечках і розміщали на агорі, діловому центрі міста [57, с. 15].

У Стародавньому Римі, з його величезними багатствами, ведення обліку на державному рівні було необхідним для здійснення контролю та ефективного управління. Бюджетний облік розвивався в масштабах всієї імперії. За часів правління Юлія Цезаря, у кожній провінції велася книга кошторисних асигнувань та їх використання, ці дані потім узагальнювались у книзі імперських рахунків, яку можна розглядати як перший баланс державного господарства [58, с. 864].

Саме у цей період завершився розвиток стародавнього бухгалтерського обліку. Римська облікова система опосередковано увібрала всі переваги та позитивні риси грецької та східної бухгалтерії, водночас римляни збагатили науку багатьма новими ідеями. Однак, М. Я. Остап'юк, М. Р. Лучко, Й. Я. Даньків відзначають ряд недоліків стародавнього обліку, зокрема, «дані бухгалтерських балансів не узагальнювались, не складались оборотні відомості, не велась Головна книга, майно власника не відокремлювалося від майна підприємства» [69, с. 41].

Таким чином, можна зробити висновок, що у Стародавньому Світі баланс використовувався як система показників, що відображала кількісне співвідношення двох елементів або сторін будь-якої діяльності (доходів і видатків держави, вхідних і вихідних грошових потоків), при цьому використання балансу в облікових процедурах ще не відбувалося.

З середини XVI ст. в економіці Західної Європи відбуваються якісні зрушення, спричинені зміною типу економічної системи. У цей період відбувається процес «первісного нагромадження капіталу», в основу якого покладено ринкові відносини. У цей час різко зростає потреба у релевантній інформації про діяльність підприємства, що починає функціонувати як самостійний економічний суб'єкт. Розвиток бухгалтерського балансу у цей період здійснювався у кількох напрямках, найбільш розповсюдженими серед яких були: юридичний, економічний, процедурний, персоналістичний.

Юридичний напрям розвитку бухгалтерського обліку і балансу було започатковано в Іспанії, звідки він поширився майже на всі країни Західної Європи. Його основоположник, видатний іспанський математик і юрист Дієго дель Кастіло у 1522 р. першим визначив поняття бухгалтерського балансу, виходячи із його юридичної природи. До активу балансу він включив заборгованість усіх осіб, з якими було укладено договори, а в пасив - обсяг прав і зобов'язань, що впливали із цих договорів.

Економічний напрям розвитку облікової думки, що передбачав інвентарне трактування балансу, характерний для нідерландських вчених. Його прибічник Я. Імпін (1485-1540) зазначав, що основою складання бухгалтерського балансу є перевірка кожної статті в натурі шляхом проведення інвентаризації. Такий прийом, на його думку, забезпечує реальність складеного балансу. Його співвітчизник С. Г. Кардинель (1578-1647), підтримував цю думку і продовжив дослідження бухгалтерського балансу на різних етапах функціонування підприємства та розробив теорію вступного і заключного балансу. Метою складання вступного балансу вважалася оцінка розміру залученого капіталу, який можна визначити шляхом віднімання від загальної вартості майна розміру власного капіталу. У заключному балансі, на його думку, ключовим поняттям

виступав фінансовий результат діяльності підприємства, що дорівнював приросту власного капіталу [88, с. 55].

Незважаючи, на те, що юридичний і економічний напрями розвивалися паралельно, було чимало вчених, які намагалися синтезувати їх основні положення. Так, француз Ж. Саварі (1622-1690) об'єднуючою категорією для цих напрямів обрав бухгалтерський баланс. У своїх працях він доводив необхідність застосування різних підходів до складання балансу залежно від потреб управління. Зокрема, він виділяв пробні і заключні бухгалтерські баланси, серед останніх - інвентарні та конкурсні. Метою складання пробних балансів, на його думку, було здійснення контролю за правильністю використання подвійного запису. Заключні баланси склалися для обґрунтування управлінських рішень. Особливість складання інвентарних заключних балансів полягала у відображенні в них усіх об'єктів обліку за собівартістю після обов'язкового проведення інвентаризації (економічний підхід). Конкурсні заключні баланси склалися за продажними цінами, що діяли на момент складання балансу (юридичний підхід). При цьому інвентарні заключні баланси використовувалися для оцінки стану майна підприємства, а конкурсні заключні - для визначення фінансового результату.

Концепція німецької облікової школи проявилася у появі процедурного напрямку розвитку обліку. Саме у Німеччині наприкінці XIX на поч. XX ст. зародився оригінальний напрям розвитку облікової теорії – балансоведення, початковою концепцією якого стало вчення І. Ф. Шера (1846-1924). В основу обліку І. Ф. Шер поклав баланс і на основі нього побудував теорію обліку від загального до конкретного. І. Ф. Шер вперше дав визначення балансу, згідно з яким, бухгалтерський баланс є рівністю активу і пасиву, побудований у формі рахунків у заключний день операційного періоду. Сьогодні, як і у ті часи, основою балансу є постулат І. Ф. Шера, що характеризує економічну сутність підприємства: $A = П$, (де А - актив, П - пасив). Відповідно до цього рівняння, він назвав рахунки активними та пасивними, і поклав, таким чином, початок алгоритмізації обліку.

На відміну від економічного, юридичного та процедурного напрямів розвитку облікових ідей, прихильники персоналістичного напрямку спрямовували свої зусилля на вирішення практичних облікових завдань. Вченими було розроблено теорію персоніфікації рахунків, що інтерпретувалися як екрани, за допомогою яких здійснюється спостереження за поведінкою агентів підприємства (власників, працівників, дебіторів, кредиторів).

На початку ХХ ст. бухгалтерія трансформувалась в балансоведення або в балансовий облік. Значний внесок в теорію балансу зробили російські вчені, які продовжили свої дослідження у межах радянської облікової науки.

Структура балансу постійно зазнавала змін одночасно зі змінами в обліку. У 20-30-х роках таким змінам сприяла повна ліквідація акціонерних товариств та проведення в 1930-31 рр. кредитної реформи.

Перші спроби уніфікувати схеми балансів, а також схеми звітності відносяться до початку 1924 р., коли почали видаватись різного роду інструкції, присвячені методам складання балансу і формам різних видів звітності. Завдяки уніфікованим формам балансів і застосуванню однакових способів ведення обліку, і стало можливим складати зведений баланс по окремих галузях народного господарства [88, с. 193].

На початку п'ятдесятих років були вжиті заходи щодо підвищення аналітичності балансу. Якщо раніше в балансах наводились тільки нормативи оборотних засобів на кінець звітного періоду, то починаючи з річного звіту за 1949 р., стали показувати нормативи як на дату складання балансу, так і на початок року. Це особливо важливо для аналізу зведених звітів, оскільки кількість підприємств, баланси яких зводяться, може змінитися. У СРСР для всіх підприємств кожної галузі народного господарства встановлювалися певні схеми побудови бухгалтерського балансу. Схема балансу, що застосовувалась у торгівлі, нараховувала 28 груп в активі і 29 в пасиві, об'єднаних в розділи.

Уніфікація балансу відповідно до вимог міжнародних стандартів почалася у 70-х рр. ХХ ст., коли професійними провідними організаціями провідних країн світу було створено Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (зараз, Комітет з міжнародних стандартів фінансової звітності (КМСФЗ). Нині, це

незалежна організація до якої входять представники більше ста країн світу, основною метою якої є розробка та впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

За останні роки КМСФЗ вдалося досягти значних успіхів у справі організації міжнародних стандартів, їхнього прийняття й дотримання у багатьох країнах. Насамперед, важливим є рішення Європейської комісії про обов'язкове застосування міжнародних стандартів для підготовки зведеної звітності груп компаній у країнах Європейського Союзу з 2005 року.

Незважаючи на те, що національні П(С)БО побудовані на основі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, до цього часу спостерігаються розбіжності щодо особливостей ведення обліку окремих об'єктів та складання фінансової звітності, зокрема бухгалтерського балансу [89, с. 41].

Вивчення особливостей розвитку бухгалтерського балансу на різних історичних етапах дозволило визначити ключові моменти, що зумовили його перехід на нові щаблі еволюції і ставали початком кожного нового етапу його розвитку. До них відносяться: розвиток товарно-грошових і кредитних відносин; розповсюдження подвійного запису в обліковій практиці; виокремлення підприємств як самостійних суб'єктів господарювання; ріст промисловості у межах національних економік; глобалізація суспільства.

Огляд основних історичних аспектів Балансу дозволив виокремити п'ять основних етапів його розвитку, що ілюструють еволюцію даного поняття, набуття ним характерних ознак та властивостей, починаючи з Балансу як економічної категорії та, закінчуючи Балансом як елементом методу бухгалтерського обліку і формою фінансової звітності (рисунок 2.1).

Результатом розвитку Балансу на першому етапі є його широке розповсюдження у багатьох сферах економічної діяльності, зокрема, при здійсненні торгових та фінансово-кредитних операцій, використання в управлінні державою.

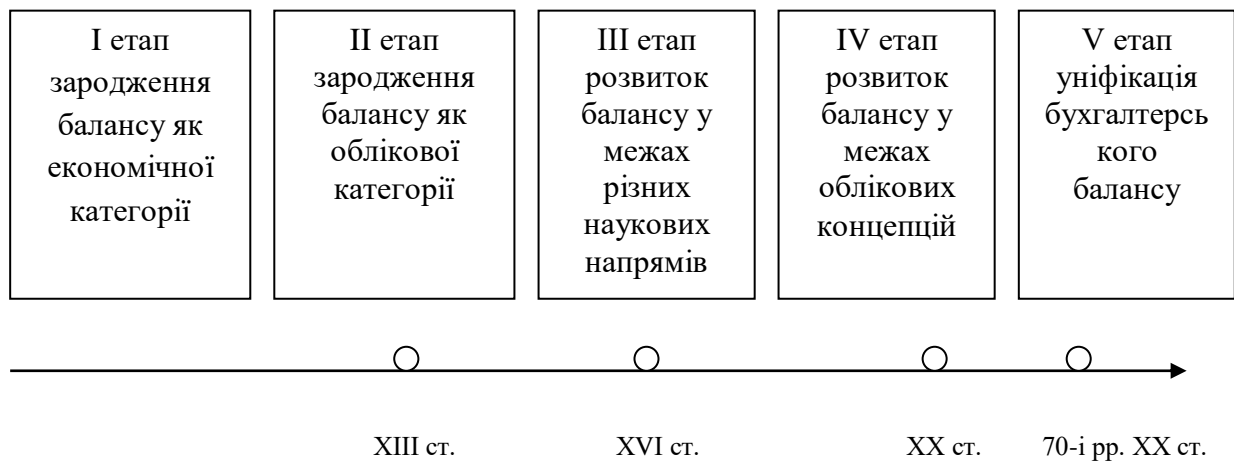

Рисунок 2.1 - Періодизація розвитку Балансу [узагальнено автором за [57, с. 14]

На другому етапі розвитку Балансу подвійний характер відображення господарських операцій зумовив використання балансу як облікової категорії. Поділ рахунків на активні та пасивні став основою формування структури Балансу, який і сьогодні має дві складові - актив і пасив. Проте, у цей час Баланс не знаходить широкого використання в управлінні і виконує значною мірою лише контрольну функцію.

Наукового обґрунтування Баланс набув на третьому етапі розвитку. Із Балансу почали викристалізовуватися два поняття: Баланс як спосіб перевірки правильності застосування подвійного запису і Баланс як форма звітності. Водночас, бухгалтерський баланс набуває таких характеристик як періодичність та достовірність. Складання Балансу підпорядковується конкретно визначеній меті - відображення фінансового стану, визначення фінансового результату та виявлення наслідків дійсного чи потенційного припинення діяльності. На цьому етапі почалося використання Балансу в управлінні.

Набуття Балансом характерних для нього рис і особливостей відбулося на четвертому етапі його розвитку. У цей час використання Балансу здійснюється у двох напрямках: як елементу методу бухгалтерського обліку для узагальнення облікової інформації та контролю за правильністю ведення бухгалтерського обліку; як форми фінансової звітності, що відображає фінансовий стан підприємства і використовується різними користувачами для прийняття рішень.

На останньому етапі розвиток Балансу відбувається у напрямі його застосування як форми фінансової звітності, яка у майбутньому має стати

уніфікованою інформаційною базою для відображення стану активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства. Негативним аспектом розвитку Балансу на даному етапі є поступова втрата його значимості як елементу методу бухгалтерського обліку [59, с. 103].

Отже, сьогодні Баланс набув характерних для нього ознак і особливостей. Використання Балансу здійснюється у двох напрямках: як елементу методу бухгалтерського обліку для узагальнення облікової інформації та контролю за правильністю ведення бухгалтерського обліку; як форми фінансової звітності, що відображає фінансовий стан підприємства та використовуються різними користувачами для прийняття рішень.

На міжнародному рівні офіційним початком інтеграційним процесом в обліку та звітності, зокрема Балансу вважається 29 червня 1973 року - дата створення Комітету з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО), і розробленням та подальшим запровадженням МСФЗ [5].

Вимоги до Балансу, як до однієї з центральних форм фінансової звітності, висуваються МСФЗ (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» [5].

Цим документом передбачено:

періодичність складання Балансу та встановлено, що максимальним звітним періодом є рік;

своєчасність подання інформації користувачам після звітної дати;

необхідність розподілу в Балансі активів і зобов'язань - на короткострокові та довгострокові;

умови віднесення активів і зобов'язань до короткострокових і довгострокових;

мінімальний набір статей, що мають бути відображені в Балансі;

вимоги до розкриття інформації щодо активів, зобов'язань і власного капіталу в Балансі та (або) пояснювальній записці [5].

Багатовимірність поняття «бухгалтерський баланс», що зустрічається у науковій літературі та різноманітність бухгалтерських балансів, що використовуються у практичній діяльності зумовлюють необхідність його класифікації.

Класифікація (фр., англ. classification походить від лат. classis - клас і facio - роблю) - система розподілення об'єктів (процесів, явищ) за класами (групами тощо) відповідно до визначених ознак. Оскільки в результаті класифікації утворюється хоча б один клас (група), принаймні з одним елементом, - можна визначати класифікацію як групування, утворення класів об'єктів [37, с. 220].

Метою класифікації є спрощення сприйняття конкретних об'єктів та можливість оперувати більш вузькими і конкретними поняттями, хоча класифікація є умовною і суб'єктивною відповідно до суб'єкта, який її здійснює.

Дослідження наукових праць вчених [37; 57], присвячених класифікації Балансу, дали можливість узагальнити класифікаційні ознаки, характерні для Балансу на сучасному етапі його розвитку (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Класифікація Балансу [узагальнено автором за [57, с. 57-58]

Класифікаційна ознака	Види бухгалтерського балансу
Стадія життєвого циклу підприємства	вступний
	поточний (квартальний, річний)
	реорганізаційний (злиття, приєднання, поділу, виділення)
	ліквідаційний (проміжний ліквідаційний, передліквідаційний, заключний ліквідаційний)
Відображення у балансі регулюючих статей	баланс-брутто
	баланс-нетто
	змішана форма балансу
Спосіб оцінки статей	динамічний
	статичний
Формат представлення даних	горизонтальний
	вертикальний
Сфера діяльності підприємства	баланс підприємства (повний, спрощений)
	баланс банку
	баланс бюджетної установи
Часова спрямованість	звітний
	прогнозний (провізорний, плановий, нормативний, перспективний)
Запити користувачів інформації	бухгалтерський баланс, призначений для зовнішніх користувачів
	бухгалтерський баланс, призначений для внутрішніх користувачів

На основі викладеного визначено етапи розвитку Балансу, що дало змогу розкрити сутність і багатогранність цієї категорії, дослідити різноманітні прояви Балансу, від загальноекономічної категорії до одного із центральних понять бухгалтерського обліку та основної форми фінансової звітності.

2.2 Сутність, принципи, вимоги та порядок подання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства

Нормативне регулювання змісту та форми Балансу (звіту про фінансовий стан) здійснюється на основі НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11]. Відповідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» «Баланс (звіт про фінансовий стан) - це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал» [11]. Метою складання Балансу (звіту про фінансовий стан) є «надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату» [11].

Користувачами Балансу (звіту про фінансовий стан) є фізичні та юридичні особи, які потребують інформації про стан активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства на певну дату. До них відносяться: власники підприємства, інвестори, постачальники, учасники фондового та товарних ринків, банківські установи, податкові та судові органи, аудиторські фірми та фінансові аналітики, органи державної статистики, управлінський персонал підприємства та службовці, громадські організації.

Значення Балансу (звіту про фінансовий стан) полягає в тому, що він є найбільш інформативною формою для аналізу й оцінки фінансового стану підприємства. Баланс (звіт про фінансовий стан) є реальним засобом комунікації, адже завдяки йому керівники отримують уявлення про місце свого підприємства в системі аналогічних підприємств, правильності обраного стратегічного курсу, порівняльних характеристик ефективності використання ресурсів і прийнятті рішень найрізноманітніших питань по управлінню підприємством. Значення Балансу (звіту про фінансовий стан) є настільки важливим, що аналіз фінансового стану нерідко називають аналізом Балансу (звіту про фінансовий стан).

Баланс (звіт про фінансовий стан) як інформаційна база використовується у більшості економічних наук, його називають «складова інформаційного забезпечення аналізу» - в аналізі, «складова інформаційної бази управління» - у фінансовому менеджменті, «джерело отримання аудиторських доказів» - в аудиті.

Проте, ці назви акцентують увагу на процедурних аспектах, що здійснюються на основі Балансу (звіту про фінансовий стан) і нівелюють важливість інформації, що наводиться у ньому.

Оскільки, усі економічні науки спрямовані на вирішення єдиної мети - прийняття ефективних рішень, вважаємо за доцільне, ввести поняття «інформаційна потужність бухгалтерського балансу» як складову процесу прийняття рішень різними користувачами. Інформаційна потужність Балансу (звіту про фінансовий стан), на нашу думку, слід розглядати як його здатність задовольняти інформаційні потреби користувачів при прийнятті рішень. За допомогою інформаційної потужності Баланс (звіт про фінансовий стан) дозволяє обґрунтувати різні види рішень, що приймаються у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства.

Досягнення мети Балансу (звіту про фінансовий стан) зумовлюється формулюванням його концептуальних основ, оскільки без них саме існування цього явища та його функціонування в господарському середовищі стає неможливим. Повнота, корисність та неупередженість інформації Балансу (звіту про фінансовий стан) досягається через його відповідність певній системі принципів та якісних характеристик. Формування концептуальних основ Балансу (звіту про фінансовий стан) стало можливим у результаті вивчення теоретичних розробок вітчизняних та зарубіжних вчених, а також узагальнення практичного досвіду, пов'язаного із функціонуванням системи бухгалтерського обліку та звітності на вітчизняних підприємствах.

Проблеми, пов'язані із визначенням сутності принципів, припущень, умовностей бухгалтерського обліку та фінансової звітності у вітчизняній науковій літературі розглядаються О. М. Петруком [73, с. 90-93]. Порівняння вітчизняних принципів бухгалтерського обліку із зарубіжними та встановлення факторів, що впливають на їх використання у нашій країні, визначення необхідності застосування двоєдиного підходу до їх пояснення викладено у монографії Л. В. Чижевської [88, с. 314-331]. Проблемність застосування принципів бухгалтерського обліку в Україні висвітлюється у дисертаціях останніх років. Зокрема, О. В. Головащенко пропонує перегрупувати існуючі принципи на

умовності, припущення та власне принципи [41, с. 12], О. М. Коробко вважає застосування окремих принципів бухгалтерського обліку, запропонованих чинним законодавством недоречним [53, с. 15], В. О. Ганусич обґрунтовує необхідність введення додаткових принципів бухгалтерського обліку та принципів фінансової стійкості [35, с. 13].

Принципи виступають фундаментом будь-якої теорії та є початковими вимогами, що допомагають вирішити її завдання. Важливою проблемою при дослідженні теоретичних основ Балансу (звіту про фінансовий стан) є виділення у їх структурі принципів, що вирізняються своїм змістом від інших понять та обґрунтовують призначення Балансу (звіту про фінансовий стан). Вважаємо, що принципи Балансу (звіту про фінансовий стан) складаються із двох груп взаємозумовлених принципів: принципів бухгалтерського обліку та принципів побудови Балансу (звіту про фінансовий стан) [66, с. 45] (рисунок 2.2).

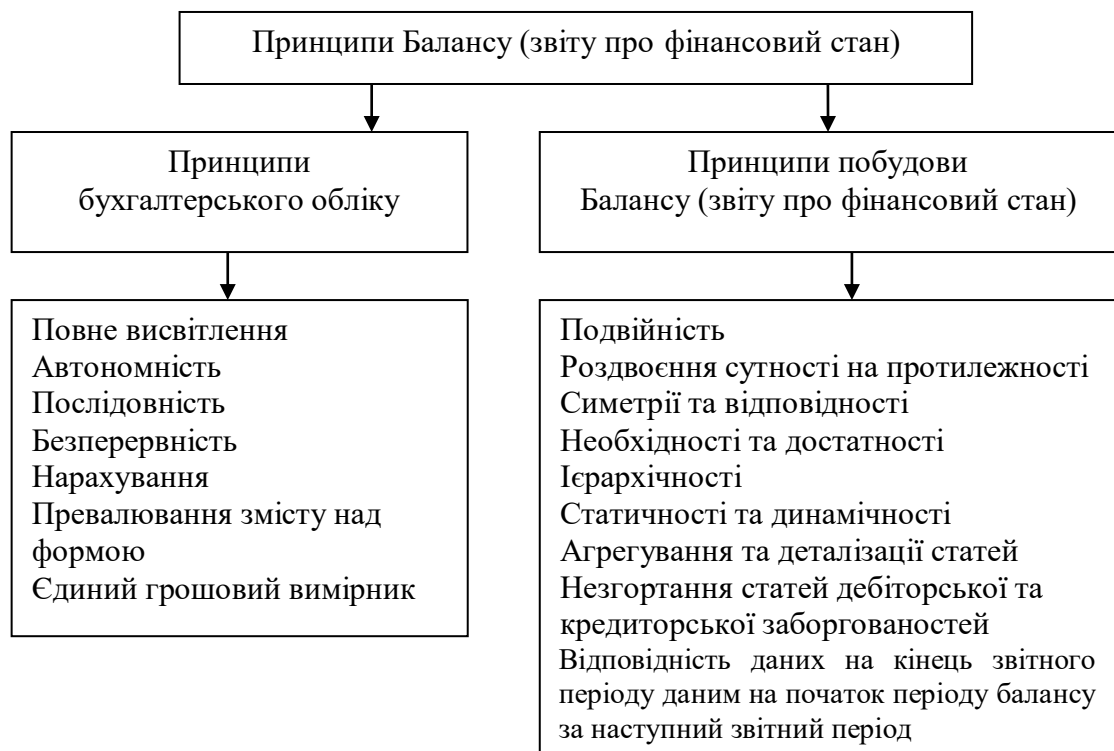

Рисунок 2.2 - Принципи Балансу (звіту про фінансовий стан)

[розроблено автором]

Серед вчених відсутня однастайність думок щодо переліку принципів бухгалтерського обліку, що одночасно виступають і принципами Балансу (звіту про фінансовий стан) як складової обліку та звітності.

Для позначення принципів вченими часто використовуються поняття «закон», «постулат», «припущення», «умовність», «обмеження», «вимога», «властивість», «якісна характеристика».

Окремі вітчизняні науковці, беручи за основу принципи, визначені чинним законодавством, доповнюють їх перелік; інші - вважають деякі принципи умовностями, припущеннями чи передумовами. Так, М. Т. Щирба, вважає «припущеннями обліку та звітності принципи обачності, автономності, повного висвітлення та безперервності» [90, с. 81]. Заперечує адекватність застосування чинних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності у сучасних умовах Н. І. Верхоглядова [33, с. 67].

Власний перелік принципів бухгалтерського обліку пропонує третя група авторів. Зокрема, О. М. Петрук визначає «необхідність «надання статусу принципів елементам методу бухгалтерського обліку, серед яких: документування, інвентаризація, оцінка, калькуляція, рахунки, подвійний запис, баланс, звітність» [73, с. 238].

Віднесення до принципів обліку та звітності окремих елементів методу бухгалтерського обліку, деякі вчені обґрунтовують впливом оцінки, подвійного запису та звітності на прийняття користувачами рішень. Недоцільність застосування принципів періодичності, повного висвітлення та обачності та необхідність їх видалення із переліку принципів бухгалтерського обліку та звітності обґрунтовує О. М. Головащенко. На думку вченої, «принцип «історична собівартість» повинен бути перейменовано на «собівартість»; також нею пропонується включення до складу принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності - принципу «реєстрації» [41, с. 156].

Враховуючи, що Баланс (звіт про фінансовий стан) є відокремленим поняттям у системі бухгалтерського обліку та звітності, що має власний зміст та призначення, доречним є визначення принципів його побудови. До них відносяться: принцип подвійності, принцип роздвоєння сутності на протилежності, принцип симетрії та відповідності, принцип необхідності та достатності, принцип ієрархічності, принцип статичності та динамічності, принцип незгортання статей активів та зобов'язань.

Основоположним принципом побудови Балансу (звіту про фінансовий стан) є принцип подвійного відображення в обліку фактів господарського життя. Так, у американського вченого Р. Ентоні принцип подвійності наведений першим серед інших принципів бухгалтерського обліку. Його сутність, на думку вченого, «полягає у наступному: засоби дорівнюють зобов'язанням плюс капітал. Принцип подвійності, по суті, формула Балансу, що покладена в основу його побудови» [41, с. 164].

Зміст принципу роздвоєння сутності на протилежності - полягає у тому, що майно підприємства відображається у Балансі (звіті про фінансовий стан) за двома протилежними аспектами: економічним та правовим. Таким чином, у Балансі (звіті про фінансовий стан) один об'єкт - майно підприємства, роздвоюється на протилежності - актив і пасив. Зазначені протилежності або симетричні або рівнозначно відповідають одна одній. Продовжуючи попередній приклад, можна зазначити, що названі протилежності однієї сутності - актив і пасив - відповідають характеристиці рівноваги - підсумок активу, завжди дорівнює підсумку пасиву. Це відповідає принципу симетрії та відповідності.

За допомогою принципу необхідності та достатності, нескінченність пізнання долається системою необхідних і достатніх знань на різних історичних етапах розвитку науки, на кожному із них накопичуються старі і виробляються нові знання. При цьому важливо знайти раціональне співвідношення між необхідною інформацією і достатньою. Використання даного принципу щодо Балансу (звіту про фінансовий стан) стало причиною зміни назв, переліку і способів групування статей у ньому в різні історичні періоди.

Застосування принципу ієрархічності при побудові Балансу (звіту про фінансовий стан) дозволило виокремити на першому рівні ієрархії - актив і пасив, на другому - чотирьох розділів активу і п'яти розділів пасиву, на третьому - окремих статей Балансу (звіту про фінансовий стан); на четвертому - розшифровку окремих статей (наприклад, зазначення залишкової вартості, первісної вартості та зносу основних засобів підприємства).

Принцип статичності та динамічності знаходить своє відображення у підходах до оцінки статей Балансу (звіту про фінансовий стан). В Україні до

оцінки статей Балансу (звіту про фінансовий стан) використовується змішаний, статико-динамічний підхід. Пріоритетними для Балансу (звіту про фінансовий стан) є особливості статичного Балансу (звіту про фінансовий стан), серед яких: мета складання, інтерпретація активу і пасиву, окремих об'єктів обліку. Проте, підходи до оцінки статей вітчизняного Балансу (звіту про фінансовий стан) характеризують його, в окремих випадках, як динамічний Баланс (звіт про фінансовий стан). Інформаційною базою для складання Балансу (звіту про фінансовий стан) є дані бухгалтерського обліку, підтверджені результатами інвентаризації. Такий дуалістичний, статико-динамічний підхід знижує інформаційну цінність Балансу (звіту про фінансовий стан) та викривлює інформацію, подану у ньому. Принцип агрегування та деталізації статей є необхідним при наданні інформації щодо активів, власного капіталу та зобов'язань підприємств відповідно до запитів користувачів, оскільки в умовах комп'ютерної обробки даних ступінь деталізації обмежується лише потребами користувачів та готовністю підприємства надати зазначену інформацію. Агрегування даних використовується для узагальнення нерелевантної для даної групи користувачів інформації.

Забезпечення повноти інформації про стан активів та зобов'язань підприємства, відображених у Балансі (звіті про фінансовий стан) здійснюється за допомогою принципу незгортання статей дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Наступним принципом, дотримання якого є обов'язковим при побудові Балансу (звіту про фінансовий стан), є відповідність даних на кінець звітного періоду даним на початок, Балансу (звіту про фінансовий стан) на наступний звітний період, оскільки він забезпечує достовірність, повноту та зіставність інформації при прийнятті рішень.

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2] та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11] визначені основні принципи складання фінансової звітності, зокрема Балансу (звіту про фінансовий стан), як основної форми звітності (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Принципи складання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємств

[узагальнено автором за [2; 11]]

Принцип	Характеристика
1	2
Повне висвітлення	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі
Безперервність	Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі
Автономність	Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства
Послідовність	Постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку у державному секторі, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності
Нарахування	Доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів
Нарахування	Доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів
Превальювання сутності над формою	Операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
Єдиний грошовий вимірник	Вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці
інших принципах, визначених міжнародними стандартами або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі залежно від того, які з наведених стандартів застосовуються підприємством	

Під час проведення дослідження, автором здійснено порівняльний аналіз принципів підготовки фінансової звітності, у тому числі і Балансу (звіту про фінансовий стан), закріплених у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2], НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11] із принципами, що задекларовані у МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» [5] та Директиві 2013/34/ЄС «Щодо річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та

пов'язаних з ними звітів певних типів підприємств» (далі - Директива 2013/34/ЄС) [6] (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Принципи підготовки фінансової звітності відповідно до МСФЗ, Директиви 2013/34/ЄС та законодавства України
[узагальнено автором за [2; 5-6; 11]

Принципи формування фінансової звітності	МСФЗ	Директива 2013/34/ЄС	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
1	2	3	4	5
Автономність підприємства	-	-	+	+
Безперервність діяльності	+	+	+	+
Періодичність	+	-	+	-
Єдиний грошовий вимірник	-	-	+	+
Історична собівартість	+	+	+	-
Нарахування та відповідність доходів і витрат	+	+	+	+
Превалювання сутності над формою	+	+	+	+
Повне висвітлення	+	-	+	+
Послідовність	+	+	+	+
Обачність	+	+	+	-
Відповідність початкового балансу заключному балансу попереднього року	-	+	-	-
Окрема оцінка активів і зобов'язань	-	+	-	-
Заборона зарахування статей активів і зобов'язань, доходів і витрат	-	+	-	-
Суттєвість	+	+	-	-

Ознайомлення з наведеними вище документами дає підстави для висновку, що закріплені у законодавчих актах України принципи підготовки фінансової звітності, у тому числі і Балансу, за своїм складом і змістом загалом відповідають

як МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» [5] так і Директиві 2013/34/ЄС [6], і на теперішній час немає обґрунтованих підстав для відмови від них або заміни кардинально іншими.

Важливим кроком впровадження МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» [5] в національну економіку є затвердження НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» [12], яке визначає порядок складання Консолідованого балансу (звіт про фінансовий стан). Консолідований баланс (звіт про фінансовий стан) має відмінності порівняно з Балансом (звітом про фінансовий стан):

Консолідований баланс (звіт про фінансовий стан) має додатковий рядок «Неконтрольована частка» (ряд. 1490);

вписуваних рядків у консолідованій звітності немає.

Якщо аналізувати і порівнювати вимоги до підготовки фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за МСФЗ і національними П(С)БО, то тут дійсно існує велика кількість відмінностей. МСФЗ вимагає додаткові розкриття, примітки та аналіз фінансових показників, що не передбачено національними стандартами. Національні П(С)БО передбачають чіткі форми звітів, які входять до складу фінансової інформації. МСФЗ дає вибір Компанії, в якій формі складати звітність, регулюючи тільки основні методологічні підходи. У вітчизняному бухгалтерському обліку є єдиний план рахунків, який є обов'язковим для застосування всіма суб'єктами господарської діяльності. Національні П(С)БО традиційно орієнтуються на запити регулюючих органів (податкова інспекція, Державний комітет статистики та інші), в той час як МСФЗ головним чином орієнтовані на користувачів, які мають дійсний чи потенціальний фінансовий інтерес до суб'єкта звітності: акціонерів, інвесторів, контрагентів.

Таким чином, принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності є правилами і процедурами, які вироблені теорією і практикою бухгалтерського обліку і які є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання при складанні ними Балансу (звіту про фінансовий стан). Використання принципів складання Балансу (звіту про фінансовий стан) усіма підприємствами забезпечує розуміння

інформації, наведеної у Балансі (звіті про фінансовий стан) в межах та поза межами підприємства.

Окрім зазначення сім основних принципів формування фінансової звітності, зокрема і Балансу (звіту про фінансовий стан), в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11] також зазначається, що інформація, яка надається у фінансовій звітності, має відповідати якісним характеристикам.

Якісними характеристиками виступають:

зрозумілість - інформація повинна бути наведена у стандартному й легкому у сприйнятті вигляді, однак користувачі повинні володіти певним набором знань із бухгалтерського обліку, економіки підприємств тощо;

доречність - відповідати потребам користувачів під час прийняття рішень. Інформація повинна виконувати дві свої ролі, що тісно пов'язані між собою: передбачувальна та підтверджувальна;

суттєвість - пропуск або неправильне відображення інформації може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів;

достовірність - інформація повинна бути вільною від суттєвих помилок та упередженості, користувачі можуть на неї покластися тією мірою, в якій вона відображає дійсний стан справ;

порівнянність - фінансова звітність має надавати користувачам можливість порівнювати показники за різні періоди і різних підприємств.

Залежно від запитів користувачів інформації Балансу (звіту про фінансовий стан) пропонується виділяти Баланс (звіт про фінансовий стан), призначений для внутрішніх користувачів та Баланс (звіт про фінансовий стан), призначений для зовнішніх користувачів.

Враховуючи, що Баланс (звіт про фінансовий стан), призначений для внутрішніх користувачів є частиною внутрішньої звітності, для його складання можуть використовуватися дані, накопичені у системі управлінського обліку. Його зміст, структура, строки подання, порядок оцінки та перелік статей Балансу (звіту про фінансовий стан) внутрішнього спрямування не регламентуються чинним законодавством та є конфіденційними.

Баланс (звіт про фінансовий стан), призначений для зовнішніх користувачів складається відповідно до вимог чинного законодавства, є однією із форм фінансової звітності та підлягає обов'язковому оприлюдненню.

Баланс (звіт про фінансовий стан) як основна форма фінансової звітності подається органам, до сфери управління яких належать підприємства, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів, а також згідно із законодавством - іншим органам та користувачам, зокрема органам державної статистики.

Баланс (звіт про фінансовий стан) у складі фінансової звітності може подаватися органам державної статистики разом з довідкою про наявність згоди надання органам державної влади даних з фінансової звітності підприємства.

Платники податку на прибуток подають органів державної податкової служби квартальну фінансову звітність та річну фінансову звітність.

Датою подання фінансової звітності, у тому числі і Балансу (звіту про фінансовий стан), для підприємства вважається день фактичної її передачі за належністю, а у разі надсилання її поштою - дата одержання адресатом звітності, зазначена на штемпелі підприємства зв'язку, що обслуговує адресата.

Терміни подання підприємствами фінансової звітності встановлює міністерство або інший орган виконавчої влади, до сфери управління якого належать підприємства, або органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності.

Фінансова звітність (крім зведеної та консолідованої) подається підприємствами:

квартальна - не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом;

річна - не пізніше 28 лютого наступного за звітним роком [4].

Квартальна або річна фінансова звітність подається підприємствами органів державної податкової служби у строки, передбачені для подання декларації з податку на прибуток підприємств [4].

Коли дата подання фінансової звітності випадає на неробочий день, термін подання переноситься на перший після вихідного робочий день.

У результаті ґрунтового дослідження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та фінансової звітності, визначено та розкрито суть принципів та вимог до формування та подання Балансу (звіту про фінансовий стан), як основної форми фінансової звітності.

2.3 Значення Балансу (звіту про фінансовий стан) в розкритті інформації про фінансовий стан підприємства

Баланс (звіт про фінансовий стан) є найбільш інформативною формою для аналізу й оцінки фінансового стану підприємства. Уміння читати Баланс (звіт про фінансовий стан) базується на знанні змісту кожної його статті, способу її оцінки, ролі в діяльності підприємства, зв'язку з іншими статтями, характеристики цих змін для економіки підприємства.

Дослідження Балансу (звіту про фінансовий стан) дає можливість:

- одержати значний обсяг інформації про підприємство;
- визначити ступінь забезпеченості підприємства власним оборотним капіталом;
- встановити, за рахунок яких статей змінився розмір оборотних активів;
- оцінити загальний фінансовий стан підприємства навіть без розрахунків аналітичних показників.

Баланс (звіт про фінансовий стан) є реальним засобом комунікації, адже завдяки йому керівники отримують уявлення про місце свого підприємства в системі аналогічних підприємств, правильності обраного стратегічного курсу, порівняльних характеристик ефективності використання ресурсів і прийнятті рішень найрізноманітніших питань по управлінню підприємством. Аудитори отримують підказку для вибору правильного рішення в процесі планування своєї перевірки, виявлення слабких місць у системі обліку, а також можливих навмисних і ненавмисних помилок у зовнішній звітності клієнта.

На основі Балансу (звіту про фінансовий стан) аналітики визначають напрямки аналізу підприємства. Значення Балансу (звіту про фінансовий стан) є

настільки важливим, що аналіз фінансового стану нерідко називають аналізом Балансу (звіту про фінансовий стан).

Основними напрямками аналізу для оцінки фінансового стану підприємства є:

аналіз фінансового стану на короткострокову перспективу, який полягає в розрахунку показників оцінки задовільності структури Балансу (звіту про фінансовий стан) (коефіцієнт ліквідності, забезпеченості власними засобами і можливості відновлення (втрати) платоспроможності. При характеристиці платоспроможності увагу в основному звертають на такі показники, як наявність коштів на розрахункових рахунках у банках, у касі організації, збитки, прострочена дебіторська і кредиторська заборгованість, не погашені в термін кредити і позики, на оцінку положення організації на бланку цінних паперів;

аналіз фінансового стану на довгострокову перспективу досліджує структуру джерел надходження коштів, ступінь залежності організації від зовнішніх інвесторів і кредиторів;

аналіз ділової активності, критеріями якої є: широта ринків збуту продукції; репутація організації; ступінь виконання виробничого плану; рівень ефективності використання ресурсів підприємства.

Для оцінки реальних аналітичних можливостей необхідно знати обмеження інформації, поданої у Балансі (звіті про фінансовий стан). Баланс (звіт про фінансовий стан) - це відбірка даних на початок і кінець звітного періоду, тобто в ньому фіксуються сформовані до моменту його упорядкування результати господарських операцій. Він відповідає на запитання: «Що являє собою підприємство на даний момент?», але не відповідає на запитання: «У наслідок чого склалося таке положення?»

Для загальної оцінки фінансового стану підприємства складають аналітичний Баланс (звіт про фінансовий стан), у якому об'єднують у групи однорідні статті. При цьому скорочується число статей Балансу (звіту про фінансовий стан), що підвищує його наочність і дозволяє порівнювати з Балансами (звітами про фінансовий стан) інших підприємств.

Для одержання загальної оцінки динаміки фінансового стану підприємства можна зіставити зміни результату Балансу (звіту про фінансовий стан) зі змінами фінансових результатів господарської діяльності (чистим доходом від реалізації продукції, прибутком від реалізації, прибутком від фінансово-господарської діяльності), використовуючи Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід).

Окрім вивчення змін суми статей Балансу (звіту про фінансовий стан) на вітчизняних підприємствах часто здійснюють аналіз характеру змін окремих його статей. Такий аналіз проводиться за допомогою горизонтального (часового) та вертикального (структурного) аналізу.

Горизонтальний аналіз полягає в побудові однієї або декількох аналітичних таблиць, у яких абсолютні балансові показники доповнюються відносними темпами зростання (спаду). Мета горизонтального аналізу полягає в тому, щоб виявити абсолютні і відносні зміни розмірів різноманітних статей Балансу (звіту про фінансовий стан) за звітний період, дати оцінку цим змінам. Для аналізу беруть базисні темпи росту за декілька періодів. Найчастіше розбивка на періоди відбувається поквартально.

Цінність результатів горизонтального аналізу суттєво знижується в умовах інфляції, коливань цін на ресурси та частих нововведень у податковому законодавстві, які впливають на розподіл доходу. В цій ситуації на деяких підприємствах з високими темпами оборотності активів (задіяних переважно у секторі роздрібної торгівлі та надання послуг) доцільним було б здійснення горизонтального аналізу з врахуванням не щоквартальних, а щомісячних змін показників у статтях Балансу (звіту про фінансовий стан).

Варіантом горизонтального аналізу є аналіз тенденцій розвитку (трендовий аналіз), при якому кожна позиція звітності порівнюється з рядом попередніх періодів, і визначається тренд, тобто основна тенденція динаміки показника, очищена від випадкових впливів і індивідуальних особливостей періодів. Цей аналіз носить перспективний прогностичний характер.

Велике значення для оцінки фінансового стану підприємства має вертикальний (структурний) аналіз активу і пасиву Балансу (звіту про фінансовий

стан), що дає представлення фінансового звіту у вигляді відносних показників. Мета вертикального аналізу полягає в розрахунку питомої ваги окремих статей у підсумку Балансу й оцінці його змін. За допомогою вертикального аналізу можна проводити міжгосподарські порівняння підприємств, а відносні показники згладжують негативний вплив інфляційних процесів.

Горизонтальний і вертикальний аналіз взаємодоповнюють один одного, на їхній основі будується порівняльний Баланс (звіт про фінансовий стан). У порівняльному Балансі (звіті про фінансовий стан) відображаються лише основні розділи його активу і пасиву. Він характеризує як структуру звітної бухгалтерської форми, так і динаміку окремих її показників.

Співставляючи структури змін в активі і пасиві, можна зробити висновки про те, через які джерела, в основному, відбувся притік грошових коштів і в які активи вони вкладені. Сама по собі структура майна і навіть її динаміка не дає відповідь на питання, наскільки вигідно для інвестора вкладання грошей у дане підприємство, а лише оцінює стан активів і наявність можливостей для погашення боргів.

Баланс (звіт про фінансовий стан) є дескриптивною моделлю фінансового стану підприємства. Саме тому економічне читання Балансу (звіту про фінансовий стан), яке зводиться до перегляду статей активу і пасиву у їх взаємозв'язку, дає можливість користувачам звітності скласти загальне уявлення про фінансовий стан підприємства.

У процесі читання абсолютних показників Балансу (звіту про фінансовий стан) зазначають позитивні і негативні зміни, що в ньому відбулися за звітний період. Передусім, звертають увагу на наявність так званих «нездорових» статей і негативних змін у Балансі (звіті про фінансовий стан), які свідчать про погіршення фінансового стану підприємства. До таких статей, наприклад, належать «Непокриті збитки», «Вилучений капітал», «Неоплачений капітал». Негативний вплив на фінансовий стан має наявність і збільшення сум за статтями «Інша поточна дебіторська заборгованість» та «Інші оборотні активи». Вони свідчать про іммобілізацію (відволікання) коштів підприємства на цілі, не

передбачені фінансовим планом у зв'язку із порушеннями фінансово-господарської дисципліни.

До негативних змін у Балансі (звіті про фінансовий стан) за звітний період, які порушують фінансову рівновагу, можна віднести такі: поява розглянутих вище «нездорових» статей та збільшення їх значень; зменшення загального розміру фінансових ресурсів підприємства; зниження обсягу власного капіталу; поява значних обсягів незавершеного будівництва за недостатності нормальних довгострокових джерел його фінансування; погіршення співвідношення обсягів оборотних активів і поточних зобов'язань, що свідчить про зменшення власного оборотного капіталу підприємства аж до його повної відсутності (коли поточні зобов'язання стають більшими за оборотні активи); значна зміна співвідношення поточної дебіторської і кредиторської заборгованості не на користь підприємства.

Такі зміни у Балансі (звіті про фінансовий стан) свідчать про наявність у підприємства певних фінансових труднощів, які ведуть до погіршення фінансового стану.

У процесі читання Балансу (звіту про фінансовий стан) зауважують також позитивні зміни, якщо вони є, наприклад: відсутність чи зменшення «нездорових» статей; збільшення власного капіталу; зростання валюти Балансу (звіту про фінансовий стан); зменшення, а ще краще повна ліквідація у звітному періоді допущеної раніше іммобілізації коштів з обороту в необоротні активи та відновлення хоча б часткового самофінансування оборотних активів (повернення до стану перевищення оборотних активів над поточними зобов'язаннями); поліпшення стану дебіторської і кредиторської заборгованості та ін.

Усі зміни в Балансі (звіті про фінансовий стан) є наслідком фінансово-господарської діяльності підприємства у звітному періоді, тому поглиблений його аналіз є можливим лише у поєднанні з даними інших форм фінансової звітності.

Отже, систематичний аналіз фінансового стану, який проводиться на підприємстві, є важливою умовою успішного управління його фінансами. Такий аналіз починають із загальної оцінки фінансового стану підприємства за даними Балансу (звіту про фінансовий стан). Процес аналізу Балансу (звіту про фінансовий стан) містить такі основні аналітичні процедури як його читання з

метою виявлення позитивних і негативних змін, що в ньому відбулися за звітний період; горизонтальний і вертикальний аналіз для оцінки змін в обсязі структури майна підприємства та джерел його фінансування; узагальнення результатів аналізу Балансу (звіту про фінансовий стан) для попередньої оцінки фінансового стану підприємства.

РОЗДІЛ 3 МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Зміст і структура Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства

Основним елементом Балансу (звіту про фінансовий стан) є стаття. Стаття є елементом фінансового звіту [11] і характеризує окремий вид активів (активна стаття) або вид зобов'язань чи капіталу (пасивна стаття).

Кожній статті привласнюється код рядка, в межах чотирьох знаків, і який є незмінним та використовується при комп'ютерних технологіях обробки інформації і складанні звітності.

Інформація за кожною статтею наводиться на початок і на кінець звітного періоду (в квартальних Балансах (звітах про фінансовий стан) та на кінець року (в річних Балансах (звітах про фінансовий стан)).

Для того, щоб оборотні активи та поточні зобов'язання і забезпечення віднести відповідно до II розділу активу та III розділу пасиву необхідно врахувати операційний цикл і дату Балансу (звіту про фінансовий стан).

Операційний цикл - це «проміжок часу між придбанням запасів для провадження діяльності і отриманням грошей та їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг» [11].

У Балансі (звіті про фінансовий стан) відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства. Підсумок активів Балансу (звіту про фінансовий стан) повинен дорівнювати сумі зобов'язань та власного капіталу.

Актив відображається в Балансі (звіті про фінансовий стан) за умови, що його оцінка може бути достовірно визначена і очікується отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з його використанням [11].

Витрати на придбання та створення активу, який не може бути відображений у Балансі (звіті про фінансовий стан), включаються до складу витрат звітного періоду [11].

Зобов'язання відображається у Балансі (звіті про фінансовий стан), якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення [11].

Власний капітал відображається у Балансі (звіті про фінансовий стан) одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до його зміни [11].

Інформація про підприємство, яка наводиться у Балансі (звіті про фінансовий стан) включає: назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства (країну, де зареєстроване підприємство, адресу його офісу); короткий опис основної діяльності підприємства; назву материнської (холдингової) компанії підприємства; середню кількість працівників підприємства протягом звітного періоду; дату затвердження; повідомлення про складання Балансу за міжнародними стандартами фінансової звітності [11].

Баланс (звіт про фінансовий стан) повинен містити дату, станом на яку наведені його показники, або період, який він охоплює. Якщо період, за який його складено, відрізняється від звітного періоду, то причини і наслідки цього повинні бути розкриті у Примітках до фінансової звітності [11]. Баланс (звіт про фінансовий стан) підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду в тисячах гривнях, без десяткових знаків.

У НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11] наведено форму Балансу (звіту про фінансовий стан) і перелік додаткових статей, які повинні включатися до нього, у разі, якщо в них відображається суттєва інформація. Суттєва інформація - інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності.

У чинній формі Балансу (звіту про фінансовий стан) актив вміщує 3 розділи (необоротні активи; оборотні активи, необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття), пасив вміщує 4 розділи (власний капітал, довгострокові зобов'язання і забезпечення, поточні зобов'язання і забезпечення, зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття) (рисунок 3.1).

Крім того, до кожному розділу активи і пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства включаються додаткові статті.

У першому розділі активу Балансу «Необоротні активи» - відображаються всі активи, що не є оборотними.

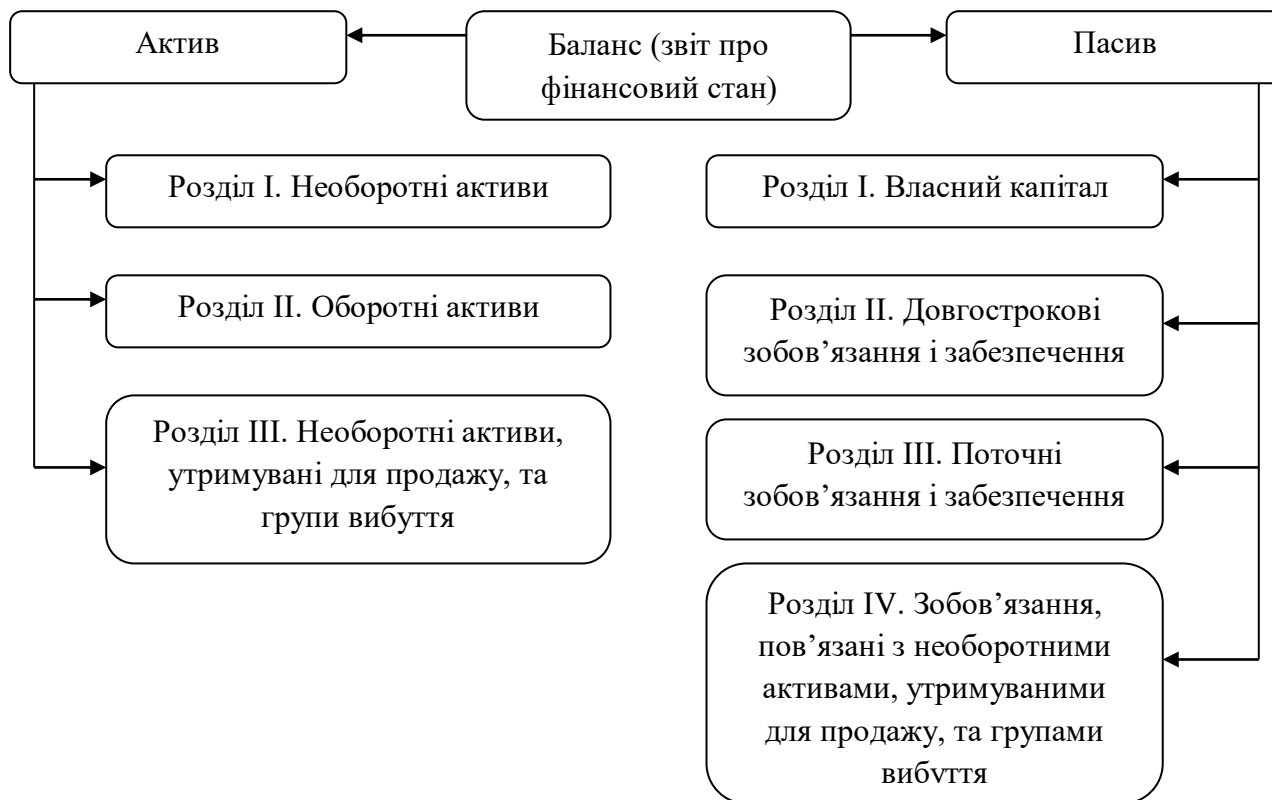

Рисунок 3.1 - Структура Балансу (звіту про фінансовий стан)

[узагальнено автором за [11]]

До необоротних активів відносяться: нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, основні засоби, інвестиційна нерухомість, довгострокові біологічні активи, довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств та інші фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, інші необоротні активи.

Крім того, у першому розділі активу Балансу (звіту про фінансовий стан) «Необоротні активи» - включаються додаткові статті [9]:

Гудвіл (р. 1050) відображається сума перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань на дату придбання, що визначається відповідно до НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»;

Відстрочені аквізиційні витрати (р. 1060) страховиками відображається сума аквізиційних витрат страховика, що мали місце протягом поточного та/або попередніх звітних періодів, але які належать до наступних звітних періодів та визнаються у витратах одночасно з визнанням відповідної заробленої премії

протягом строку дії страхового договору (контракту). Сума відстрочених аквізиційних витрат включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан);

Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах (р. 1065) страховиками відображаються кошти у централізованих страхових резервних фондах, зокрема, які перебувають в управлінні Моторно-транспортного страхового бюро України, але які належать страховикам. Інформація про залишки коштів у централізованих страхових резервних фондах включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан).

У другому розділі активу Балансу (звіту про фінансовий стан) «Оборотні активи» відображається вартість оборотних активів до яких відносяться: запаси, поточні біологічні активи, дебіторська заборгованість як за товари, роботи і послуги так і інша; поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи.

До другого розділу активу Балансу (звіту про фінансовий стан) «Оборотні активи» включаються додаткові статті [9]:

Виробничі запаси (р. 1101) відображається вартість запасів малоцінних та швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу;

Незавершене виробництво (р. 1102) відображаються витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), а також вартість напівфабрикатів власного виробництва і валова заборгованість замовників за будівельними контрактами;

Готова продукція (р. 1103) відображаються запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам. Продукція, яка не відповідає наведеним вимогам (крім браку), та роботи, які не прийняті замовником, відображаються у складі незавершеного виробництва;

Товари (р. 1104) відображається без суми торгових націнок вартість залишків товарів, які придбані підприємствами для подальшого продажу;

Депозити перестраховування (р. 1115) страховиками наводиться сума за угодами перестраховування, які характеризуються передачею незначного страхового ризику або відсутністю передачі страхового ризику і використовуються переважно як засіб оптимізації грошових потоків у короткостроковій та середньостроковій перспективі. Сума за угодами перестраховування включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан);

Векселі одержані (р. 1120) відображається заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), інші активи, виконані роботи та надані послуги, яка забезпечена векселями. Інформація щодо зазначеної заборгованості включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан);

Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів (р. 1140) відображається сума нарахованих дивідендів, процентів, роялті тощо. Інформація щодо суми зазначеної заборгованості включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан);

Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків (р. 1145) відображається заборгованість пов'язаних сторін та дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків, зокрема між учасниками групи тощо. Інформація щодо вказаної заборгованості включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан);

Частка перестраховика у страхових резервах (р. 1180) страховики наводять визначену та оцінену суму частки перестраховиків у страхових резервах кожного виду відповідно до вимог чинного законодавства. До підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан) включається загальна сума частки перестраховальника у страхових резервах.

У розділі III «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу [9].

У першому розділі пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Власний капітал» наводиться інформація про власний капітал підприємства, зокрема інформація про зареєстрований капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений капітал, вилучений капітал. Крім того, у першому розділі пасиву Балансу «Власний капітал» включаються додаткові статті [9], зміст яких наведено на рисунок 3.2.

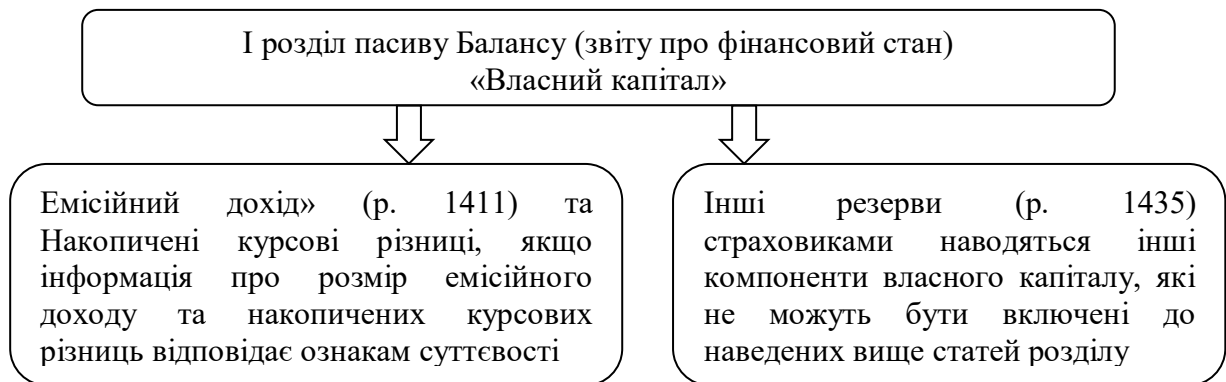

Рисунок 3.2 - Зміст додаткових статей I розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Власний капітал» [узагальнено автором за [9]]

У другому розділі пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» відображається сума створених відповідно до чинного законодавства довгострокових зобов'язань і забезпечень, до яких включаються: відстрочені податкові зобов'язання, довгострокові кредити банків та інші довгострокові зобов'язання, довгострокові забезпечення, цільове фінансування.

Додатковими статтями другого розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» є [9]:

Пенсійні зобов'язання (р. 1505) наводиться сума довгострокових зобов'язань, пов'язаних з виплатами по закінченні трудової діяльності;

Благодійна допомога (р. 1526) наводиться залишок коштів (вартість товарів, робіт, послуг), отриманих у вигляді благодійної допомоги, які відповідно до законодавства звільняються від оподаткування податком на додану вартість. Інформація щодо суми благодійної допомоги наводиться у додатковій статті в

межах суми цільового фінансування. До підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан) включається загальна сума цільового фінансування;

Страхові резерви (р. 1530) страховики наводять суму резерву незароблених премій, резерву збитків або резерву належних виплат, резерву довгострокових зобов'язань та інших страхових резервів. До підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан) включається загальна сума страхових резервів;

Інвестиційні контракти (р. 1535) страховики наводять суму за контрактами, які створюють фінансові активи чи фінансові зобов'язання і мають юридичну форму договору страхування, але які не передбачають передачу страховику значного страхового ризику, отже, не відповідають визначенню страхового контракту. Сума за інвестиційними контрактами включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан).

Призовий фонд (р. 1540) підприємства, які провадять діяльність з випуску та проведення лотерей на території України, наводять залишок сформованого призового фонду, що підлягає виплаті переможцям лотереї відповідно до оприлюднених умов її випуску та проведення.

Резерв на виплату джек-поту (р. 1545) підприємства, які провадять діяльність з випуску та проведення лотерей на території України, наводять залишок сформованого резерву на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї.

У третьому розділі пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення» наводиться інформація про короткострокові кредити банків, поточну кредиторську заборгованість, поточні забезпечення, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання. Зміст додаткових статей третього розділу пасиву Балансу «Поточні зобов'язання і забезпечення» наведені у додатку М.

У розділі IV «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» відображаються зобов'язання, що визначаються відповідно до НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» [19].

Крім того, в пасиві Балансу (звіту про фінансовий стан) може бути включений додатковий розділ V «Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду». У даному розділі відображається інформація про недержавні пенсійні фонди наводять різницю між вартістю активів пенсійного фонду на звітну дату та сумою зобов'язань пенсійного фонду, що підлягають виконанню на звітну дату.

Таким чином, основною властивістю Балансу (звіту про фінансовий стан) є рівність підсумків активу та пасиву, тобто підсумок активу дорівнює сумі зобов'язань та власного капіталу, що ґрунтується на подвійному запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Баланс (звіт про фінансовий стан) має свою затверджену структуру, яка надає користувачам повну та достовірну інформацію про фінансового-господарську діяльність підприємства.

3.2 Методика складання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства

Перш ніж скласти Баланс (звіт про фінансовий стан), доцільно вжити декілька облікових заходів, зокрема зробити так звану реформацію Балансу (звіту про фінансовий стан), що дозволить у майбутньому році розпочати облік доходів та витрат з нуля. Здійснення всіх цих основних заходів передбачено нормативними актами у сфері бухгалтерського обліку і звітності та методологією обліку на основі подвійного запису. Частина з них прямо не пов'язана зі складанням Балансу (звіту про фінансовий стан), але всіх їх варто здійснити саме перед його складанням, для того щоб отриманий результат (фінансовий звіт) відповідав установленим вимогам, і потім не довелося на певному етапі повертатися і починати роботу з початку. Тому, далі розглянемо порядок реалізації таких основних заходів та з'ясуємо особливості наведення інформації у деяких статтях Балансу (звіту про фінансовий стан).

Десять основних етапів, які слід зробити перед складанням річного Балансу (звіту про фінансовий стан):

відобразити в обліку результати річної інвентаризації (відповідні операції відображають в обліку в періоді завершення інвентаризації, яка обов'язково проводиться перед складанням річного фінансового звіту);

з урахуванням, зокрема, результатів інвентаризації, перекваліфікувати за потреби активи та зобов'язання, за потреби - списати їх або нарахувати чи скоригувати резерви. Йдеться про те, що у бухгалтерському обліку в складі оборотних активів не можуть обліковуватися необоротні активи (наприклад, довгострокова дебіторська заборгованість) і навпаки. Аналогічно у складі довгострокових зобов'язань не можуть бути відображені поточні зобов'язання (наприклад, частина довгострокового кредиту банку, що підлягає погашенню протягом наступного року) і навпаки. Відповідні зміни відображаємо у бухгалтерському обліку;

якщо підприємство веде облік розрахунків із контрагентами без застосування рахунків обліку виданих і отриманих авансів (тобто «згорнуто», що загалом не відповідає Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [22], проте практикується багатьма підприємствами), на дату річного балансу потрібно відповідні статті розгорнути (аванси віднести на відповідні субрахунки 371 та 681 або зробити їх аналітичне виділення);

нарахувати амортизацію основних засобів та нематеріальних активів, а також відобразити в обліку всі інші необхідні операції;

відобразити нарахування податків та зборів, що виникають унаслідок діяльності підприємства у звітному році. Якщо на момент складання Балансу (звіту про фінансовий стан) достовірних даних про суму таких податків немає, але вони є істотними, слід нарахувати відповідні резерви.

закрити рахунки обліку витрат періоду, що повністю відносяться до операційних витрат у періоді їх виникнення, рахунок обліку інших (неопераційних) витрат шляхом віднесення їх дебетового залишку на фінансовий результат. При використанні 8-го класу рахунків (за економічними елементами) перед цим також закрити 8-й клас рахунків;

закрити рахунки обліку доходів шляхом віднесення їх кредитового залишку на фінансовий результат;

визначити річний фінансовий результат - прибуток або збиток шляхом віднесення відповідного залишку за рахунком 79 «Фінансові результати» на

відповідний субрахунок рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»;

вивести сальдо на одному із субрахунків рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» (441 «Прибуток нерозподілений», 442 «Непокриті збитки»).

Для заповнення Балансу (звіту про фінансовий стан) використовуються дані рахунків бухгалтерського обліку класів 1-6, а саме дебетове або кредитове сальдо. Окремі статті Балансу (звіту про фінансовий стан) визначаються розрахунковим шляхом. Порядок заповнення статей Балансу (звіту про фінансовий стан) та їх коротку характеристику розглянемо в розрізі окремих розділів активу та пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан).

Методика заповнення першого розділу активу Балансу (звіту про фінансовий стан) «Необоротні активи» наведена у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Методика складання I розділу активу Балансу (звіту про фінансовий стан)
«Необоротні активи» [узагальнено автором за [49]]

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані
1	2	3
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи	1000	(р.1001 - р.1002)
первинна вартість	1001	Дт 12
накопичена амортизація	1002	(Кт 133)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	Дт 15
Примітка. Відображається вартість не завершених на дату балансу капітальних інвестицій в необоротні активи		
Основні засоби	1010	(р.1011 - р.1012)
первинна вартість	1011	Дт 101-109, Дт 11
знос	1012	(Кт 131, 132)
Примітка. У р. 1010 наводиться вартість власних і одержаних на умовах фінлізингу об'єктів, які віднесені до складу основних засобів, а також вартість основних засобів, одержаних в довірче управління або на праві господарського ведення або праві оперативного управління. У цьому рядку також наводиться вартість інших необоротних матеріальних активів.		
Інвестиційна нерухомість	1015	Дт 100, і/або Дт 100 - Кт 135
Примітка. У р. 1015 наводиться: - Дт 100 - якщо інвестиційна нерухомість враховується за справедливою вартістю; - Дт 100 - Кт 135, якщо інвестиційна нерухомість враховується за первинною вартістю, тобто наводиться її залишкова вартість, яка включається в підсумок балансу, при цьому в додаткових рядках 1016 і 1017 окремо наводяться первинна вартість (Дт 100) інвестиційної нерухомості і сума зносу (Кт 135).		

Продовження таблиці 3.1

Довгострокові біологічні активи	1020	Дт 161, 163, 165 і/або Дт 162, 164, 166 - Кт 134
Примітка. Відображається інформація по: - Дт 161, 163, 165 - якщо облік ведеться за справедливою вартістю довгострокових біологічних активів; - Дт 162, 164, 166 - Кт 134 (р. 1021 - р. 1022) - якщо довгострокові біологічні активи враховуються за первинною вартістю, тобто наводиться їх залишкова вартість, яка включається в підсумок балансу, при цьому в додаткових рядках 1021 і 1022 окремо наводяться їх первинна вартість (Дт 162, 164, 166) і сума накопиченої амортизації (Кт 134).		
Довгострокові фінансові інвестиції: які враховуються по методу участі в капіталі інших підприємств	1030	Дт 141
інші фінансові інвестиції	1035	Дт 142, 143
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	Дт 181, 182, 183
Відстрочені податкові активи	1045	Дт 17
1	2	3
Інші необоротні активи	1090	Дт 184
Примітка. Наводиться вартість необоротних активів, для відображення яких по ознаках істотності не можна було виділити окремий рядок або які не можуть бути включені в приведені вище рядки даного розділу.		
Всього по розділу 1	1095	Σ рядків (1000 + 1005 + 1010 + 1015 + 1020 + 1030 + 1035 + 1040 + 1045 + 1090)

У статті «Нематеріальні активи» відображається вартість об'єктів, які віднесені до складу нематеріальних активів згідно з НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [14]. У цій статті наводяться окремо первісна та залишкова вартість нематеріальних активів, а також нарахована у встановленому порядку сума накопиченої амортизації. До підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан) включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною вартістю і сумою накопиченої амортизації, яка наводиться у дужках.

У статті «Незавершені капітальні інвестиції» відображається вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій в необоротні активи на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість необоротних активів), виготовлення, створення, вирощування, придбання об'єктів основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу).

У статті «Основні засоби» наводиться вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби» [13], а також вартість основних засобів, отриманих у довірче управління або на праві господарського відання чи праві оперативного управління.

У статті «Інвестиційна нерухомість» відображається вартість об'єктів, що віднесені до інвестиційної нерухомості згідно з НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» [21]. У цій статті наводиться справедлива вартість інвестиційної нерухомості, визначена на дату Балансу (звіту про фінансовий стан).

У статті «Довгострокові біологічні активи» відображається вартість довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться за НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [20]. У цій статті наводиться справедлива вартість довгострокових біологічних активів.

У статті «Довгострокові фінансові інвестиції» відображаються фінансові інвестиції на період більше одного року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент. У цій статті виділяються фінансові інвестиції, які згідно з відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку обліковуються методом участі в капіталі.

У статті «Довгострокова дебіторська заборгованість» відображається заборгованість фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати Балансу (звіту про фінансовий стан).

У статті «Відстрочені податкові активи» відображається сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах, що визначається відповідно до НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» [18].

У статті «Інші необоротні активи» наводиться вартість необоротних активів, для відображення яких за ознаками суттєвості не можна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включені до наведених вище статей розділу «Необоротні активи».

Методика заповнення другого розділу активу Балансу (звіту про фінансовий стан) «Оборотні активи» наведена у таблиці 3.2.

Методика складання II розділу активу Балансу (звіту про фінансовий стан)

«Оборотні активи» [узагальнено автором за [49]]

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані
1	2	3
II. Оборотні активи		
Запаси	1100	Дт 20, 22, 23, 25 - 28 (за винятком Дт 286)
Примітка. У випадку відповідності ознакам істотності може бути окремо приведена в додаткових рядках (1101-1104) інформація про вартість виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції і товарів. Тоді показник р. 1100 повинен бути більше або дорівнювати сумі рядків 1101, 1102, 1103, 1104.		
Поточні біологічні активи	1110	Дт 21
Примітка. Відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва в оцінці за справедливою або первинною вартістю, а також рослинництва в оцінці за справедливою вартістю.		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	Дт 36 - Кт 38 і Дт 34
Примітка. Відображається заборгованість покупців або замовників за надані їм продукцію, товари, роботи або послуги, відкоректована на резерв сумнівних боргів (нетто). Крім того, відображається заборгованість, забезпечена векселем, якщо така інформація не наводиться в окремій р. 1120 «Векселі одержані».		

Продовження таблиці 3.2

1	2	3
Дебіторська заборгованість по розрахунках: по виданих авансах	1130	Дт 371, 641 (у частині авансового внеску по податку на прибуток у випадках, передбачених законодавством)
з бюджетом	1135	Дт 641, 642
у тому числі з податку на прибуток	1136	Дт 641 (у частині дебіторської заборгованості, що виникла через переплату по податку на прибуток)
Примітка. У р. 1135 відображається дебіторська заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплата по податках, зборах і інших платежах до бюджету (без урахування авансових платежів по податку на прибуток). Показник р. 1135 повинен бути більше або дорівнювати показнику р. 1136.		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Дт 63, 65, 66, 68, 372, 373, 374, 375, 376, 377
Поточні фінансові інвестиції	1160	Дт 352
Гроші і їх еквіваленти	1165	Дт 30, 31, 333, 334, 351
Примітка. Наводяться суми коштів в національній або іноземній валютах. Суми коштів, які не можна використовувати для операцій протягом одного року починаючи з дати складання балансу або протягом операційного циклу в результаті обмежень, відображаються у складі необоротних активів. У разі відповідності ознакам істотності окремо може бути приведена в додаткових рядках 1166 і 1167 інформація про готівку і гроші на рахунках в банку.		
Витрати майбутніх періодів	1170	Дт 39
Інші оборотні активи	1190	Дт 331, 332, 643, 644
Всього по розділу II	1195	Σ рядків (1100 + 1110 + 1125 + 1130 + 1135 + 1155 + 1160 + 1165 + 1170 + 1190)

У статті «Запаси» відображається загальна вартість активів, які визнаються запасами згідно з НП(С)БО 9 «Запаси» [15], зокрема, які утримуються для

подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

У статті «Поточні біологічні активи» відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва (дорослі тварини на відгодівлі і в нагулі, птиця, звірі, кролики, молодняк тварин на вирощуванні і відгодівлі) в оцінці за справедливою або первісною вартістю, а також рослинництва (зернові, технічні, овочеві та інші культури) в оцінці за справедливою вартістю, облік яких ведеться згідно з НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [20].

У статті «Дебіторська заборгованість за продукцію товари, роботи, послуги» відображається заборгованість покупців або замовників за надані їм продукцію, товари, роботи або послуги (крім заборгованості, яка забезпечена векселем, якщо така інформація наводиться в окремій статті), скоригована на резерв сумнівних боргів (нетто).

У статті «Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами» відображається сума авансів, наданих іншим підприємствам у рахунок наступних платежів.

У статті «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» відображається дебіторська заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплата за податками, зборами та іншими платежами до бюджету. Окремо наводиться дебіторська заборгованість з податку на прибуток.

У статті «Інша поточна дебіторська заборгованість» відображається заборгованість дебіторів, яка не відображена в окремих статтях щодо розкриття інформації про дебіторську заборгованість або яка не може бути включена до інших статей дебіторської заборгованості та яка відображається у складі оборотних активів.

Показники дебіторської заборгованості наводяться у балансі за вартістю, яка визначається згідно з НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [16].

У статті «Поточні фінансові інвестиції» відображають фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-

який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів), а також сума довгострокових фінансових інвестицій, які підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців з дати Балансу (звіту про фінансовий стан).

У статті «Гроші та їх еквіваленти» відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводяться кошти в національній або іноземній валютах. Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати Балансу (звіту про фінансовий стан) або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, виключаються зі складу оборотних активів та відображаються як необоротні активи. У разі відповідності ознакам суттєвості окремо може бути наведена у додаткових статтях інформація про готівку та гроші на рахунках в банку. До підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан) включається загальна сума грошей та їх еквівалентів, інформація про готівку і гроші на рахунках в банку наводиться у додаткових статтях в межах загальної суми.

У статті «Витрати майбутніх періодів» відображаються витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів.

У статті «Інші оборотні активи» відображаються суми оборотних активів, для відображення яких за ознаками суттєвості не можна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включені до наведених вище статей розділу «Оборотні активи».

Методика заповнення третього розділу активу Балансу (звіту про фінансовий стан) «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» наведена у таблиці 3.3.

У розділі III «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу, що визначається відповідно до НП(С)БО 27 «Необоротні активи [19].

У розділі III «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу, що визначається відповідно до НП(С)БО 27 «Необоротні активи [19].

Таблиця 3.3

Методика складання III розділу активу Балансу (звіту про фінансовий стан)
«Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття»
[узагальнено автором за [49]

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, і групи вибуття	1200	Дт 286

Методика заповнення першого розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Власний капітал» наведена у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Методика складання I розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан)
«Власний капітал» [узагальнено автором за [49]

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані
1	2	3
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	Кт 40, 41
Примітка. Наводиться зафіксована в засновницьких документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал в сумі, яка формується відповідно до законодавства.		

Продовження таблиці 3.4

1	2	3
Капітал в дооцінках	1405	Кт 423
Примітка. Наводиться сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів.		
Додатковий капітал	1410	Кт 421, 422, 424, 425
Примітка. У випадку якщо інформація про розмір емісійного доходу і накопичених курсових різниць відповідає ознакам істотності, вона розкривається в додаткових рядках 1411 і 1412.		
Резервний капітал	1415	Кт 43
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	Кт 441 або (Дт 442)
Неоплачений капітал	1425	(Дт 46)
Вилучений капітал	1430	(Дт 45)
Всього по розділу 1	1495	(р. 1400 + р. 1405 + р. 1410 + р. 1415 ± 1420) - р.1425 - р.1430)

У статті «Зареєстрований (пайовий) капітал» наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства.

У статті «Капітал у дооцінках» наводиться сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів.

У статті «Додатковий капітал» відображається емісійний дохід (сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їхню номінальну вартість), вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу, та інші складові додаткового капіталу. У разі якщо інформація про розмір емісійного доходу та накопичених курсових різниць відповідає ознакам суттєвості, вона розкривається у додаткових статтях «Емісійний дохід» та «Накопичені курсові різниці». До підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан) включається загальна сума додаткового капіталу.

У статті «Резервний капітал» наводиться сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.

У статті «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» відображається або сума нерозподіленого прибутку, або сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку наводиться в дужках та вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

У статті «Неоплачений капітал» відображається сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Ця сума наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

У статті «Вилучений капітал» господарські товариства відображають фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. Сума вилученого капіталу наводиться в дужках і підлягає вирахуванню при визначенні підсумку власного капіталу.

У додатковій статті «Інші резерви» страховиками наводяться інші компоненти власного капіталу, які не можуть бути включені до наведених вище статей розділу. Сума інших резервів включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан).

Методика заповнення другого розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» наведена у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Методика складання II розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» [узагальнено автором за [49]

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	Кт 54
Довгострокові кредити банків	1510	Кт 501-504
Інші довгострокові зобов'язання	1515	Кт 51, 52, 53, 55, 505, 506
Довгострокові забезпечення	1520	Кт 47 (у частині довгострокових забезпечень)
Примітка. Відображаються нараховані в звітному періоді майбутні витрати і платежі (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання і т. п.), розмір яких на дату складання балансу може бути визначений тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок. Якщо сума довгострокових виплат персоналу може бути визнана суттєвою, така інформація наводиться в додатковій стор. 1321.		
Цільове фінансування	1525	Кт 48
Всього по розділу II	1595	Σ рядків (1500 + 1505 + 1510 + 1515 + 1520 + 1525)

Зобов'язання - заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди. Забезпечення - це зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату Балансу (звіту про фінансовий стан) (п. 4 НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [17]). У складі забезпечень наступних витрат і платежів відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати і платежі (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо), величина яких на дату складання балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок, а також залишки грошових коштів цільового фінансування і цільових надходжень, отримані з бюджету та інших джерел. Цільове фінансування - це стаття Балансу (звіту про

фінансовий стан), де показується залишок коштів, отриманих підприємством ззовні для фінансування певних заходів, програм і проектів, а також для покриття планових збитків, які виникають внаслідок державного регулювання цін, і для компенсації витрат, які через певні причини не можуть покриватися за рахунок власних джерел.

У статті «Відстрочені податкові зобов'язання» наводиться сума податків на прибуток, що підлягають сплаті в майбутніх періодах, яка визначається відповідно до НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» [18].

У статті «Довгострокові кредити банків» наводиться сума заборгованості підприємства банкам за отриманими від них позиками, яка не є поточним зобов'язанням.

У статті «Інші довгострокові зобов'язання» наводиться сума довгострокової заборгованості підприємства, не включена в інші статті, в яких розкривається інформація про довгострокові зобов'язання, зокрема зобов'язання із залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки.

У статті «Довгострокові забезпечення» відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо), розмір яких на дату складання Балансу (звіту про фінансовий стан) може бути визначений тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок. У разі якщо сума довгострокових виплат персоналу може бути визнана суттєвою, така інформація наводиться у додатковій статті «Довгострокові забезпечення витрат персоналу». До підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан) включається загальна сума довгострокових забезпечень.

У статті «Цільове фінансування» наводиться сума залишку коштів цільового фінансування і цільових надходжень, які отримані з бюджету та з інших джерел, у тому числі коштів, вивільнених від оподаткування у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток підприємств.

Розглянемо методику заповнення третього розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення» (таблиця 3.6).

Методика складання III розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан)

«Поточні зобов'язання і забезпечення» [узагальнено автором за [49]]

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані
Короткострокові кредити банків	1600	Кт 60, 31 (овердрафт)
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	Кт 61
за товари, роботи, послуги	1615	Кт 63
Примітка. Також в цьому рядку відображається кредитове сальдо рахунку 62, якщо заборгованість, забезпечена векселем, виникла за товари, роботи, послуги, і не наводиться в окремій стор. 1665 «Векселя видані».		
по розрахунках з бюджетом	1620	Кт 641, 642
зокрема по податку на прибуток	1621	Кт 641 (за аналітичними розрізами)
розрахункам по страхуванню	1625	Кт 65
розрахункам по оплаті праці	1630	Кт 66
Поточні забезпечення	1660	Кт 47 (у частини забезпечень, які планується використовувати протягом 12 місяців з дати складання балансу)
Примітка. Приводиться сума забезпечень, які планується використовувати протягом 12 місяців з дати складання балансу, для покриття витрат, щодо яких відповідне забезпечення було створене.		
Доходи майбутніх періодів	1665	Кт 69
Інші поточні зобов'язання	1690	Кт 36, 372, 373, 376, 377, 643, 644, 68
Всього по розділу III	1695	Σ рядків (1600 + 1610 + 1615 + 1620 + 1625 + 1630 + 1660 + 1665 + 1690)

У статті «Короткострокові кредити банків» відображається сума поточних зобов'язань підприємства перед банками за отриманими від них кредитами.

У статті «Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями» відображається сума довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати Балансу (звіту про фінансовий стан). Довгострокові зобов'язання - це різні види зобов'язань підприємства, термін погашення яких настає пізніше ніж через 12 місяців після звітної дати або пізніше, ніж настає завершення виробничого циклу (якщо тривалість циклу перевищує 12 місяців).

У статті «Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги» відображається сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні

цінності, виконані роботи та отримані послуги (крім заборгованості, забезпеченої векселями, якщо вона наводиться в окремій статті).

У статті «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» відображається заборгованість підприємства за усіма видами платежів до бюджету (включаючи податки з працівників підприємства). У цій статті окремо наводиться поточна кредиторська заборгованість з податку на прибуток.

У статті «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування» відображається сума заборгованості за відрахуваннями на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхування майна підприємства та індивідуальне страхування його працівників.

У статті «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці» відображається заборгованість підприємства з оплати праці, включаючи депоновану заробітну плату.

У статті «Поточні забезпечення» наводиться сума забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати Балансу, для покриття витрат, щодо яких відповідне забезпечення було створено.

У статті «Доходи майбутніх періодів» відображаються доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів.

У статті «Інші поточні зобов'язання» наводяться суми зобов'язань, для відображення яких за ознаками суттєвості не можна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включеними до інших статей, наведених у розділі «Поточні зобов'язання і забезпечення».

Розглянемо методику заповнення четвертого розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» (таблиця 3.7).

У розділі IV «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» відображаються зобов'язання, що визначаються відповідно до НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» [19].

Таблиця 3.7

Методика складання IV розділу пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» [узагальнено автором за [49]

Назва статті	Код рядка	Вихідні дані
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	Кт 680

У п'ятому додатковому розділі V «Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду» недержавні пенсійні фонди наводять різницю між вартістю активів пенсійного фонду на звітну дату та сумою зобов'язань пенсійного фонду, що підлягають виконанню на звітну дату. Інформація щодо зазначеної вартості активів включається до підсумку Балансу (звіту про фінансовий стан).

Методика заповнення статей Балансу (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» за 2020 р. наведена у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Методика заповнення статей Балансу (звіту про фінансовий стан)

ПрАТ «Домінік» за 2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	546	466
первісна вартість	1001	1 813	1 801
накопичена амортизація	1002	1 267	1 335
Основні засоби	1010	125 186	173 158
первісна вартість	1011	309 898	386 188
знос	1012	184 712	213 030
Інвестиційна нерухомість	1015	2 223	928
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	3 762	1 868
Знос інвестиційної нерухомості	1017	1 539	940
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	49	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	165
Усього за розділом I	1095	128 004	174 717
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	84 257	88 583
Виробничі запаси	1101	65 515	65 334
Незавершене виробництво	1102	2 293	3 922
Готова продукція	1103	16 199	19 189
Товари	1104	250	138
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	79 736	63 872

Продовження таблиці 3.8

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками: з бюджетом	1135	-	10 831
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 225	7 664
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	117 663	113 564
Усього за розділом II	1195	287 881	284 514
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	415 885	459 231
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 827	31 827
Капітал у дооцінках	1405	2 733	2 733
Додатковий капітал	1410	4 779	4 760
Резервний капітал	1415	8 543	8 543
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	333 589	364 092
Усього за розділом I	1495	381 471	411 955
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 528	-
Усього за розділом II	1595	1 528	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	789	1 451
товари, роботи, послуги	1615	18 984	34 092
розрахунками з бюджетом	1620	4 706	872
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	453	462
розрахунками з оплати праці	1630	4 618	4 791
Інші поточні зобов'язання	1690	3 336	5 608
Усього за розділом III	1695	32 886	47 276
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	415 885	459 231

Таким чином, дослідження методики складання Балансу (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» дозволяє стверджувати, що досліджуване товариство складає і подає Баланс (звіт про фінансовий стан) відповідно до вимог чинного законодавства.

3.3 Удосконалення методики складання Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства

Першочерговим завданням національної внутрішньої та зовнішньої політики є входження України до Європейського політичного, економічного та правового простору, утвердження її як впливової європейської держави та набуття повноправного членства в Європейському Союзі. Прагнення України стати членом Світової організації торгівлі (СОТ) і ЄС вимагають від неї відповідних змін у законодавстві, нормативно-правовому забезпеченні, зокрема щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Встановлено, що національні П(С)БО не відображають усіх підходів до обліку, моделей оцінки статей фінансової звітності, у тому числі і Балансу (звіту про фінансовий стан), вимог до розкриття інформації, які містять МСФЗ, а також всіх змін міжнародних стандартів. Паралельно з проблемою гармонізації системи бухгалтерського обліку і фінансової звітності з нормами МСФЗ Україна стикнулася з новою проблемою розроблення, прийняття та впровадження нормативно-правових актів у сфері бухгалтерського обліку з метою імплементації положень Директиви 2013/34/ЄС [17].

Аналізуючи вимоги Директиви 2013/4/ЄС [6] необхідно зробити застереження, що дев'ятироздільна форма Балансу без чіткого розмежування в ньому активів і зобов'язань на довгострокові та поточні порушує економічний взаємозв'язок між активом і пасивом, а також може призвести до викривлення оцінки фінансового стану підприємства.

Під час проведення дослідження, автором запропонована п'ятироздільна форма Балансу (звіту про фінансовий стан), яка значно спрощує взаємозв'язок між активом і пасивом та підвищує його інформаційну місткість для потреб аналізу фінансового стану підприємства (рисунки 3.3).

Незважаючи на те, що згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11] суб'єктам господарювання дозволено самостійно визначати деталізацію статей Балансу (звіту про фінансовий стан), враховуючи їх суттєвість, номенклатура яких рекомендована Міністерством фінансів України, далека від

досконалості. Тому, наступною проблемою удосконалення форми Балансу (звіту про фінансовий стан) є проблема пошуку оптимальної кількості статей та ступеню їх деталізації.

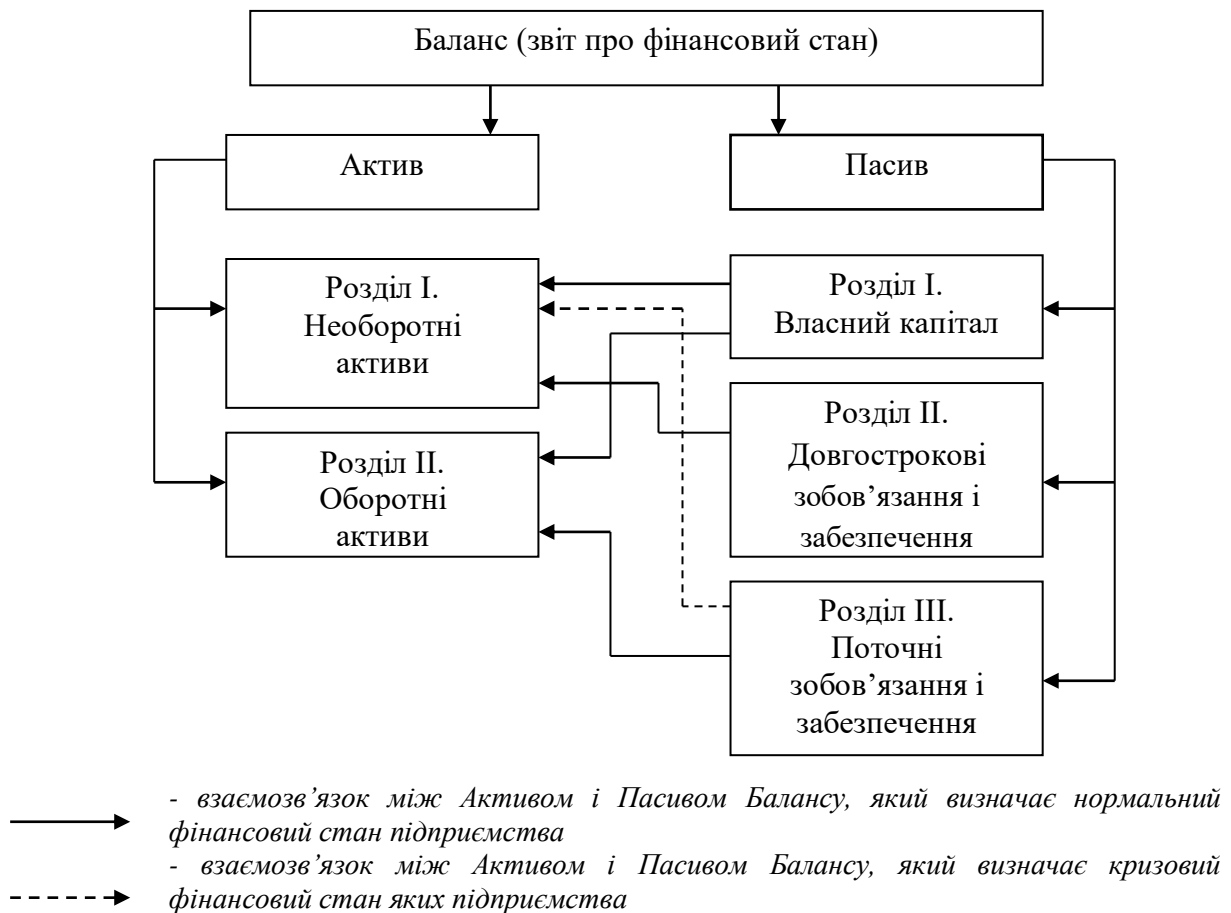

Рисунок 3.3 - Актив і пасив Балансу (звіту про фінансовий стан) за п'ятироздільною схемою [запропоновано автором]

Для вирішення виділеної проблеми автором запропоновано відображувати статті «Нематеріальні активи» і «Основні засоби» за залишковою вартістю, а статті, які показують первісну вартість і суму зносу основних засобів та накопичену амортизацію нематеріальних активів, включити до переліку додаткових статей додатку 3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11]. Назву відповідних додаткових статей доцільно подати такого змісту: первісна вартість нематеріальних активів» (р. 1001); накопичена амортизація нематеріальних активів (р. 1002); первісна вартість основних засобів» (р. 1011); знос основних засобів» (р. 1012).

Такий підхід приведе до зменшення помилок при підрахунку валюти Балансу.

Аналогічно у I розділі пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Власний капітал» наводяться регулюючі статті «Неоплачений капітал» та «Вилучений капітал», які у підсумку зменшують суму власного капіталу. Оскільки регулюючі статті тільки ускладнюють сприйняття інформації Балансу (звіту про фінансовий стан) користувачами звітності, тому з метою дотримання однакового підходу до формування Балансу (звіту про фінансовий стан) їх не слід наводити. Зокрема, у статті «Зареєстрований (пайовий) капітал» пропонуємо відображати вартість статутного (пайового), неоплаченого, незареєстрованого та вилученого капіталу.

Впровадження П(С)БО 30 «Біологічні активи» [20] зумовлює формування методологічних засад обліку біологічних активів (тваринництва та рослинництва) й сільськогосподарську продукцію та розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Враховуючи, що функції рослин і тварин різні виникає необхідність розмежування їх в Балансі (звіті про фінансовий стан). У зв'язку з цим, пропонуємо у Балансі (звіті про фінансовий стан) відображувати довгострокові та поточні біологічні активи рослинництва і тваринництва в розділах активу та за окремими статтями:

розділі I активу «Необоротні активи»: довгострокові біологічні активи рослинництва (р. 1020); довгострокові біологічні активи тваринництва» (р. 1021);

розділ II активу «Оборотні активи»: поточні біологічні активи рослинництва (р. 1110); поточні біологічні активи тваринництва (р. 1111).

Для суб'єктів господарювання, які придбали земельні ділянки для використання у власній діяльності, доцільно було б відображувати у I розділі активу «Необоротні активи» окремою статтею «Земельні ділянки» (р. 1016). Первісна вартість земельної ділянки має формуватися із справедливої вартості земельної ділянки, якою є її ринкова вартість, визначена за даними експертної грошової оцінки відповідно до Закону України «Про оцінку земель» [3], та витрат, пов'язаних з державною реєстрацією прав власності на земельну ділянку.

Вартість усіх запасів у новій формі Балансу відображують одним рядком. Пропонуємо вартість даних активів включити до основних статей II розділу активу «Оборотні активи» і відображувати не як додаткові статті, а окремо як раніше: виробничі запаси (р. 1101); незавершене виробництво (р. 1102); готову продукцію (р. 1103); товари (р. 1104).

Слід підкреслити слушність пропозиції вітчизняних дослідників [57; 65; 67; 77] щодо розмежування витрат і доходів майбутніх періодів на довгострокові та короткострокові. Пропонуємо відображувати довгострокові витрати майбутніх періодів у I розділі активу «Необоротні активи» за рядком 1046 «Довгострокові витрати майбутніх періодів», короткострокові витрати майбутніх періодів у II розділі активу «Оборотні активи» за рядком 1170 «Поточні витрати майбутніх періодів». Що стосується доходів майбутніх періодів, то їх доречніше показувати окремими статтями у складі довгострокових і поточних зобов'язань. Відповідно у розділ II пасиву «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» додати рядок 1546 «Довгострокові доходи майбутніх періодів», а рядок 1665 назвати «Поточні доходи майбутніх періодів».

Відображення необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття і зобов'язань, пов'язаних із такими активами, в окремих розділах активу Балансу (розділ III) та пасиву (розділ IV) порушує логічну структуру активу і пасиву, згідно з якою активи відображаються у порядку зростання ліквідності, а зобов'язання на основі прискорення терміну погашення, а також методику здійснення аналізу фінансового стану підприємства. Автор погоджується з позицією В. А. Кулик [57, с. 105] та М. Проданчук [77, с. 11], які пропонують необоротні активи, утримувані для продажу, групи вибуття та відповідні зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття відображувати у II розділі активу «Оборотні активи» за рядком 1195 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» та відповідно у III розділі пасиву «Поточні зобов'язання і забезпечення» за рядком 1695 «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття у складі поточних зобов'язань».

Досліджуючи практику створення амортизаційного фонду, пропонуємо підприємствам створювати амортизаційний фонд і відображати його у I розділі пасиву «Власний капітал» за статтями «Амортизаційний капітал» (р.1416) та «Невикористаний амортизаційний капітал» (р. 1440). При цьому, стаття «Амортизаційний капітал» не збільшуватиме суму I розділу пасиву «Власний капітал», оскільки стаття «Невикористаний амортизаційний капітал» вираховуватиме суму створеної даної статті. В інформації про накопичення і

використання амортизаційного капіталу зацікавлені різні групи користувачів і передусім управлінці. Інвестори й акціонери мають володіти інформацією про відтворення інвестованого капіталу, джерела інвестування капітальних вкладень, напрями використання коштів амортизаційного капіталу.

Критичний аналіз змісту НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11] підтвердив, що існують невідповідності щодо формування Балансу (звіту про фінансовий стан) за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, Директивою 2013/34/ЄС [6]. Формування звіту за наявності розбіжностей між НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11] і МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» [5] можуть привести до перекручування даних та стати основними чинниками ризиків для аудиторів та інших користувачів фінансової звітності. Баланс (звіт про фінансовий стан), основна ідея якого полягала в лібералізації для цілей МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» [5], хоч і наблизився до МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» [5], але показав, що універсальної форми так і не одержали, а глобальних змін так і не відбулось. Враховуючи положення МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» [5] та вимоги Директиви 2013/34/ЄС [6], автором запропоновано п'ятироздільну форму Балансу (звіту про фінансовий стан) з чітким поділом активів і зобов'язань на довгострокові та короткострокові. У розробленій альтернативній формі Балансу (звіту про фінансовий стан) подано раціональне групування статей активу і пасиву, що встановить між ними залежність, яка забезпечить їх збалансованість (додаток Н).

РОЗДІЛ 4 АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ПІДПРИЄМСТВА

4.1 Аналіз динаміки обсягу, структури майна підприємства та джерел його формування

Одним з найважливіших питань управління є правильне визначення майнового стану підприємства. Фінансовий стан підприємства та його стійкість значною мірою залежать від того, яке майно має підприємство, в які активи вкладено капітал і який дохід вони йому приносять. Відомості про розміщення капіталу, що є у розпорядженні підприємства, містяться в активі Балансу (звіту про фінансовий стан). Кожному виду розміщеного капіталу відповідає певна стаття активу Балансу (звіту про фінансовий стан). За цими даними можна встановити, які зміни відбулися в активах підприємства, яку частину становить нерухомість підприємства, а яку - оборотні кошти, у тому числі у сфері виробництва та сфері обігу.

Актив Балансу (звіту про фінансовий стан) дозволяє дати загальну оцінку зміни всього майна підприємства, виділити у його складі необоротні активи та оборотні активи, вивчити динаміку структури майна за допомогою вертикального та горизонтального аналізу.

Вертикальний аналіз з допомогою відносних оцінок характеризує структуру коштів підприємства. Горизонтальний аналіз Балансу (звіту про фінансовий стан) полягає у побудові однієї чи кількох аналітичних таблиць, у яких абсолютні показники доповнюються відносними темпами зростання (зниження).

Аналіз динаміки складу та структури майна підприємства є першим етапом аналізу фінансового стану (додаток П). Інформація додатку П свідчить про те, що у 2019 р. проти 2018 р. збільшення розміру активів відбувалося за рахунок оборотних активів, 2020 р. порівняно з 2019 р. під впливом значного зростання обсягу необоротних активів.

Вартість оборотних активів у 2019 р. проти 2018 р. зросла на 43031 тис. грн., 2020 р. порівняно з 2019 р. зменшилась на 52012,0 тис. грн. і становила на

кінець 2020 р. 284514 тис. грн., а їх частка у структурі активів Балансу (звіту про фінансовий стан) складала 61,95 % (рисунок 4.1).

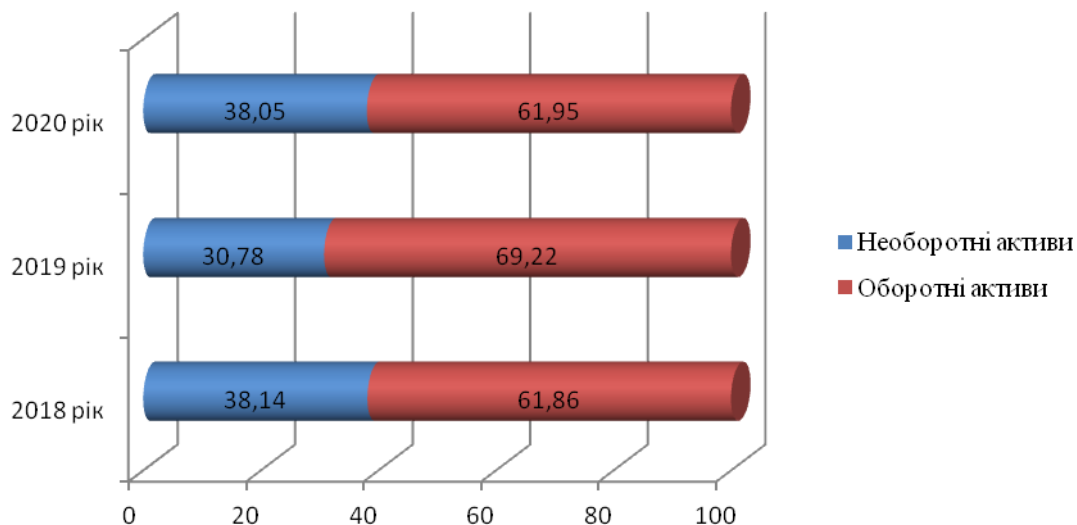

Рисунок 4.1 - Структурна динаміка активів ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр., %

Збільшення обсягів оборотних активів у 2019 р. відбулося за рахунок зростання суми незавершеного виробництва, товарної дебіторської заборгованості та грошових коштів. У 2020 р. проти 2019 р. зменшення відбулося під впливом зниження розміру незавершеного виробництва, дебіторської заборгованості за товари та іншої дебіторської заборгованості.

Розмір складових оборотних активів досліджуваного товариства змінювався нерівномірно. Так, зниження суми виробничих запасів, товарів та готової продукції обумовило зменшення розміру запасів у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 30949 тис. грн. За рахунок збільшення суми незавершеного виробництва та готової продукції вартість запасів зросла на 4326 тис. грн. і становила у 2020 р. 88583 тис. грн., але питома вага запасів в загальному обсязі майна знизилась на 0,97 п. п. Вартість виробничих запасів та товарів протягом досліджуваного періоду мала тенденцію до зниження, а незавершеного виробництва до збільшення, що було пов'язано з виробничою діяльністю ПрАТ «Домінік». Обсяги готової продукції у 2019 р. проти 2018 р. зменшились на 19479 тис. грн., а у 2020 р. порівняно з 2019 роком зросли лише на 2990 тис. грн.

Слід відмітити, що питома вага запасів у валюті Балансу (звіту про фінансовий стан) за 2018-2020 рр. знизилась з 29,11 % до 19,29 % на користь грошових коштів.

Розмір дебіторської заборгованості та її питомої ваги у загальному обсязі майна мали тенденцію до зниження, що заслуговує позитивної оцінки. Складові дебіторської заборгованості змінювалися нерівномірно. У 2019 р. проти 2018 р. спостерігаємо зменшення розміру іншої дебіторської заборгованості та повне погашення дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом; товарна дебіторська заборгованість зросла. У 2020 р., навпаки, відбулося збільшення іншої дебіторської заборгованості, виникла заборгованість по розрахункам з бюджетом, а товарна заборгованість зменшилась. Відповідно до змін їх розміру змінювалась частка в загальному обсязі майна досліджуваного товариства.

Сума грошових коштів у 2019 р. порівняно з 2018 р. значно зросла на 74349 тис. грн.(покупці розраховалися за готову продукцію), але у 2020 р. зменшилась на 4099 тис. грн. та становила 113564 тис. грн. Частка грошових коштів за досліджувані роки зросла з 10,94 % до 24,72 % та була вище часток запасів та дебіторської заборгованості.

Динаміку розміру складових оборотних активів ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. наведено на рисунку 4.2.

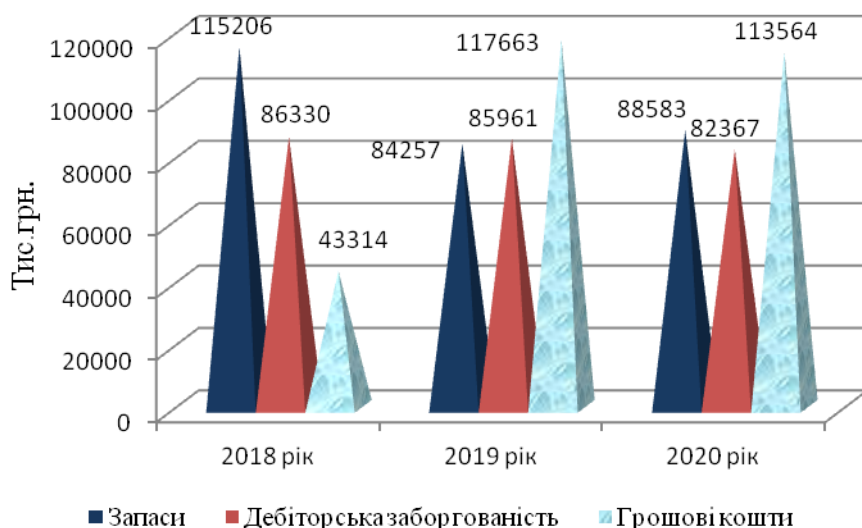

Рисунок 4.2 - Динаміка складових оборотних активів
ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Як бачимо з рисунка 4.2 розмір грошових коштів стрімко зріс і залишався значним у структурі оборотних активів.

Необоротні активи за 2018-2020 рр. склалися, в основному, із нематеріальних активів, основних засобів та інвестиційної нерухомості. На кінець 2018-2019 років ПрАТ «Домінік» мало довгострокову дебіторську заборгованість, а на кінець 2020 р. - відстрочені податкові активи.

Вартість нематеріальних активів та інвестиційної нерухомості мала тенденцію до зниження. У зв'язку з тим, що досліджуване товариство у 2020 р. закупило та ввело в дію нову лінію для виробництва шоколадних цукерок відбулось збільшення вартості основних засобів на 47972 тис. грн. та їх питомої ваги в загальному обсязі майна.

Динаміку розміру складових необоротних активів ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. ілюструє рисунок 4.3.

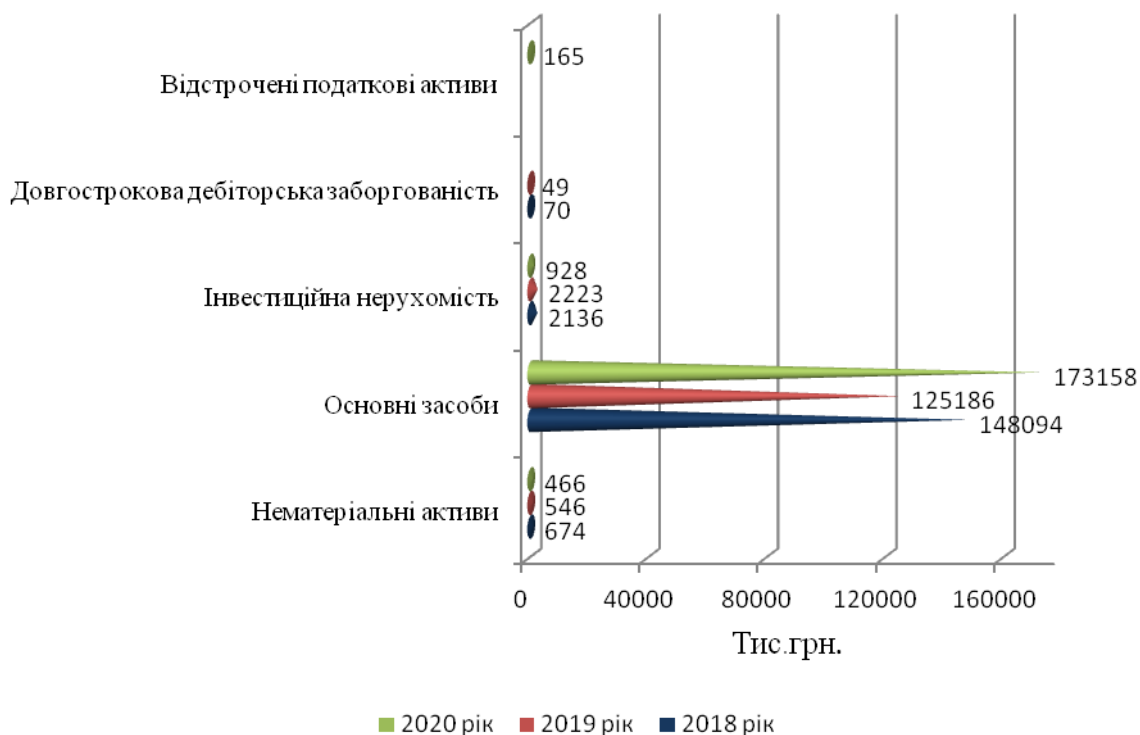

Рисунок 4.3 - Динаміка складових необоротних активів
ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Інформація рисунка 4.2 свідчить, що розмір основних засобів у складі необоротних активів є значним.

Формування капіталу на ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. відбувалося за рахунок як власного так і позикового капіталу (додаток Р). Обсяги власного та позикового капіталу досліджуваного товариства змінювалися нерівномірно.

Джерела формування майна ПрАТ «Домінік» за досліджуваний період зросли з 395826 тис. грн. до 459231 тис. грн. Ці зміни пов'язані зі зростанням обсягів власного капіталу за 2018-2019 рр., а за 2019-2020 рр. і збільшенням позикового капіталу. Незважаючи на збільшення власного капіталу, питома вага його у структурі джерел формування активів коливається у межах 92 % (рисунок 4.4), тобто його частка залишається значною протягом усього досліджуваного періоду.

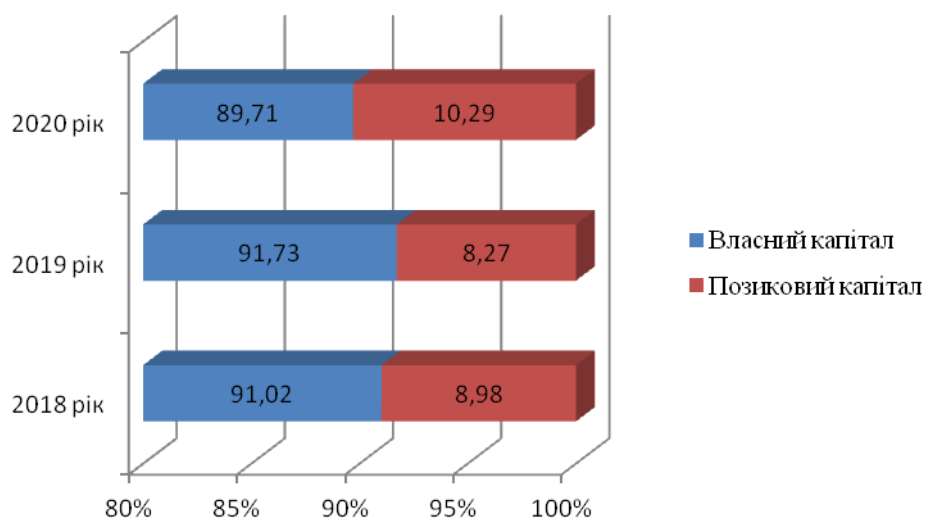

Рисунок 4.4 - Структурна динаміка джерел формування майна ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Так, питома вага власного капіталу в 2018 р. становила 91,02 %, 2019 р. - 91,73 %, 2020 р. - 89,71 %. Обсяги власного капіталу за 2018-2020 рр. збільшились з 360274 тис. грн. до 411955 тис. грн. Позиковий капітал складався у 2018 р. та 2019 р. з довгострокового і короткострокового капіталу, а у 2020 р. лише короткострокового капіталу.

На зменшення обсягів позикових джерел формування майна вплинуло зниження розміру короткострокових та довгострокових джерел. Збільшення

розміру позикового капіталу в 2020 р. порівняно з 2019 р. пов'язано зі збільшенням розміру короткострокового позикового капіталу.

ПрАТ «Домінік» у 2020 р. повністю погасило довгостроковий кредит.

За 2018-2020 рр., сума позикових джерел формування активів зросла з 33168 тис. грн. до 47276 тис. грн.

Короткостроковий позиковий капітал був сформований за рахунок довгострокових зобов'язань, кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги) та поточних зобов'язань за розрахунками.

Заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями за досліджуваний період зросла з 692 тис. грн. до 1451 тис. грн., а її питома вага в сукупному обсязі капіталу майже у 2 рази.

Кредиторська заборгованість товарної форми зменшилась у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 4780 тис. грн., але у 2020 р. значно зросла на 15108 тис. грн., а її питома вага в загальному обсязі джерел формування майна у 2020 р. становила 7,42 %. Навпаки, розмір кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом збільшився на суму 2374 тис. грн., а на кінець 2020 р. зменшився на 3834 тис. грн. Частка кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом в сукупному обсязі капіталу складала лише 0,19 %. Протягом 2018-2020 рр. відбулося збільшення розміру кредиторської заборгованості зі страхування та з оплати праці, інших поточних зобов'язань.

Аналіз джерел формування майна ПрАТ «Домінік» доповнимо розрахунком власного оборотного капіталу (таблиця 4.1).

Таблиця 4.1

Розрахунок власного оборотного капіталу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

(тис. грн)

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+,-)	
				2019 р./ 2018р.	2020 р./ 2019 р.
Власний капітал	360274	381471	411955	21197	30484
Необоротні активи	150974	128004	174717	-22970	467132
Власний оборотний капітал	209300	253467	237238	44167	-16229

З таблиці 4.3 видно, що ПрАТ «Домінік» протягом 2018-2020 рр. забезпечило формування власного оборотного капіталу. Його наявність становила у 2018 р. 209300 тис. грн., 2019 р. - 253467 тис. грн., 2020 р. - 237238 тис. грн.

Спостерігаємо зменшення розміру власного оборотного капіталу на 16229 тис. грн. протягом 2019-2020 рр. за рахунок перевищення темпів росту необоротних активів над темпами росту власного капіталу. Так, власний капітал в 2020 р. проти 2019 р. зріс на 7,99 %, а необоротні активи на 36,49 %.

Динаміка формування власного оборотного капіталу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. представлена на рисунку 4.5.

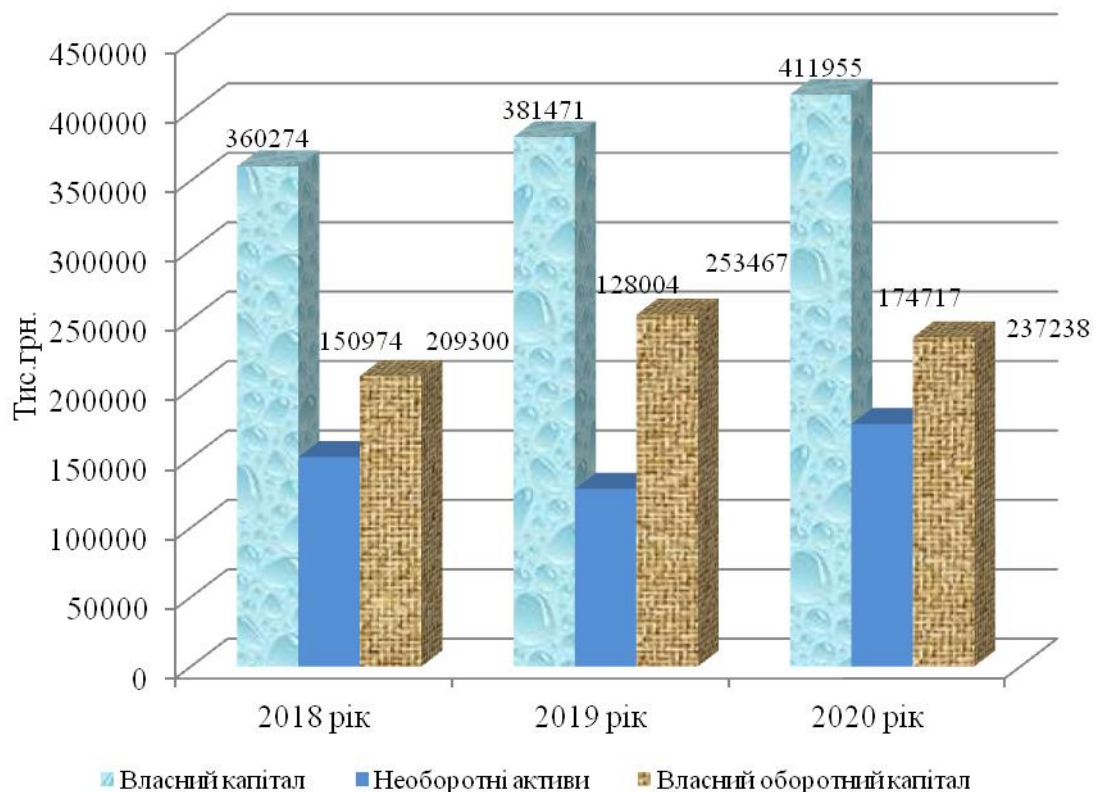

Рисунок 4.5 - Динаміка формування власного оборотного капіталу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 роках

Таким чином, аналіз складу та структури майна ПрАТ «Домінік» засвідчив, що структура його майна протягом досліджуваного періоду суттєвих змін не зазнала та залишалася «легкою», питома вага оборотних активів перевищувала 60 %. Незважаючи на зменшення обсягів дебіторської заборгованості та запасів за 2018-2020 рр., наявність значних розмірів запасів та дебіторської заборгованості у структурі активів досліджуваного товариства в умовах скорочення обсягів

виробництва, на нашу думку, є суттєвою проблемою для ПрАТ «Домінік», що є наслідком недостатньо ефективного управління запасами та дебіторською заборгованістю. Зазначимо, що за 2018-2020 рр. значно зросла сума грошових коштів та її питома вага в сукупному обсязі майна, тобто це позитивно вплинуло на абсолютний рівень ліквідності.

Участь власних джерел у формуванні майна ПрАТ «Домінік» є домінуючою та щороку зростає. Консервативна політика формування капіталу створювала умови для акумулювання достатнього обсягу власних джерел фінансування капіталу. Частка власного капіталу в структурі джерел формування майна досліджуваного товариства за 2018-2020 рр. досягла 90,0 %. Але зміни в сукупному капіталі ПрАТ «Домінік» були пов'язані не тільки з формуванням його власних коштів. У 2020 р. відбулося зростання кредиторської заборгованості товарного характеру та інших поточних зобов'язань. Позитивним моментом у діяльності досліджуваного товариства збільшення розміру власного капіталу з 360274 тис. грн. до 411955 тис. грн. протягом 2018-2020 рр.

Отже, структуру майна ПрАТ «Домінік» та джерел його формування можна вважати задовільними.

4.2 Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

Основною метою аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства є отримання найбільш інформативних параметрів, що дають об'єктивну та точну картину фінансового стану підприємства, змін у структурі активів та пасивів, своєчасне виявлення та усунення правопорушень та недоліків у фінансовій діяльності.

Аналіз ліквідності починають з аналізу ліквідності Балансу (звіту про фінансовий стан). Аналіз ліквідності Балансу (звіту про фінансовий стан) передбачає порівняння активів підприємства, згрупованих та розташованих у порядку зменшення їх ступеня ліквідності, та пасивів, згрупованих та розташованих у порядку зростання строків погашення зобов'язань (додаток С).

Згідно інформації додатку С Баланс (звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» за досліджуваний період є абсолютно ліквідним. Свідченням чого є виконання наступних умов ліквідності Балансу (звіту про фінансовий стан) (формула 4.1):

$$A1 \geq П1 ; \quad A2 \geq П2; \quad A3 \geq П3; \quad A4 \leq П4 \quad (4.1)$$

Так, за період 2018-2019 рр., у першу чергу, спостерігаємо надлишок високоліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань на суму 10838 тис. грн., 85566 тис. грн. та 67739 тис. грн. відповідно по роках 2018 р., 2019 р., 2020 р.

На кінець 2018-2020 рр. ліквідною є друга група активів, тобто за рахунок майбутніх надходжень від дебіторів досліджуване товариство могло погасити поточну кредиторську заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями.

Низьколіквідні активи перевищують довгострокові пасиви, тобто $A3 > П3$. Даний платіжний надлишок свідчить про те, що за рахунок перетворення повільнореалізовуваних активів в грошові кошти ПрАТ «Домінік» може погасити довгострокові зобов'язання, але даний платіжний лишок не може негайно направити на покриття поточних зобов'язань, так як для перетворення запасів в гроші потрібен час.

Виконання четвертої умови ліквідності Баланс (звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» свідчить про достатність власного оборотного капіталу для формування важколіквідних активів. Так, сума власного оборотного капіталу в 2018 р. становила 209300 тис. грн., 2019 р. - 253467 тис. грн., 2020 р. - 237238 тис. грн.

Отже, проаналізувавши Баланс (звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» на кінець 2018-2020 рр. можна зробити висновок про його високу ліквідність.

Щоб переконатися у правильності зроблених висновків, розглянемо показники ліквідності та платоспроможності досліджуваного товариства за 2018-2020 рр. (таблиця 4.2).

Динаміка показників ліквідності та платоспроможності

ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+,-)	
				2019 р. / 2018р.	2020 р. / 2019р.
1	2	3	4	5	6
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (> 0,2)	1,31	3,58	2,40	2,27	-1,18
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (> 0,7-0,8)	8,46	6,19	7,84	-2,27	1,65
3. Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття) (> 2,0)	7,38	8,75	9,72	1,37	0,97
4. Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	2,60	2,61	1,74	0,01	-0,87
5. Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних	3,47	2,56	1,87	-0,91	-0,91

Продовження таблиці 4.2

1	2	3	4	5	6
цінностей (≥ 1)					
6. Коефіцієнт співвідношення активів ($\geq 1,0$)	1,62	2,25	1,63	0,63	-0,62
7. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом ($\geq 0,1$)	0,85	0,88	0,83	-0,03	-0,05
8. Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	0,38	0,38	0,17	0	-0,21
9. Коефіцієнт мобільності активів ($\geq 0,5$)	0,59	0,69	0,62	-0,10	-0,07

Дані таблиці 4.5 свідчать про те, що, незважаючи на зниження розрахованих коефіцієнтів за 2018-2020 рр., їх значення залишаються значно більше рекомендованих. ПрАТ «Домінік» має достатню суму грошових коштів, дебіторської заборгованості та запасів для покриття своїх зобов'язань; структура активів є мобільною; оборотні активи забезпечені власним оборотним капіталом.

Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості показує, що у 2018 р. та 2019 р. на 1 грн. дебіторської заборгованості припадало 38 коп. кредиторської заборгованості, 2020 р. - 17 коп. Слід зауважити, що обсяги дебіторської заборгованості значно перевищують розмір кредиторської заборгованості.

Динаміку коефіцієнтів ліквідності коштів у розрахунках, ліквідності товарно-матеріальних цінностей та співвідношення активів ПрАТ «Домінік» у 2018-2020 рр. представлено на рисунку 4.6.

Зазначимо, що перевищення рекомендованих значень розрахованих коефіцієнтів не завжди заслуговує позитивної оцінки. Досліджуване товариство має значний розмір запасів та дебіторської заборгованості. Розглядаючи ліквідність залишків продовольчих товарів одним із принципових моментів є обмежені терміни їх придатності, що, на нашу думку, є одним із визначальних критеріїв оцінки їх ліквідності та спроможності забезпечити покриття зобов'язань ПрАТ «Домінік». Наявність значного обсягу дебіторської заборгованості приводить до відволікання грошей з обороту та пошуку додаткових джерел фінансування фінансово-господарської діяльності досліджуваного товариства.

Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. почнемо з абсолютних показників.

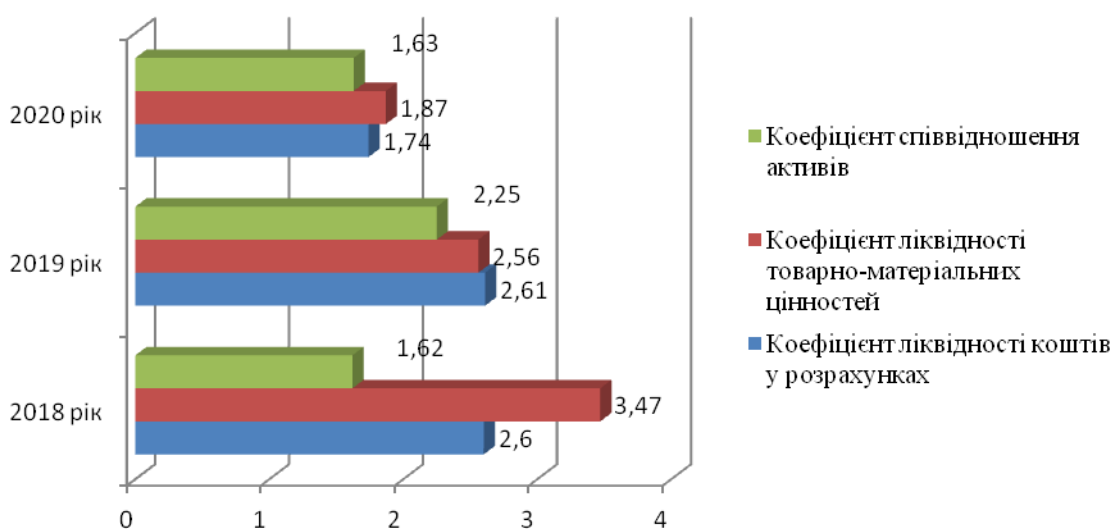

Рисунок 4.6 - Динаміка коефіцієнтів ліквідності коштів у розрахунках, ліквідності товарно-матеріальних цінностей та співвідношення активів ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Вважається, що найкраще можна визначити фінансову стійкість за критерієм стабільності джерел покриття запасів, тобто фінансова стійкість підприємства - це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі росту прибутку при збереженні

платоспроможності. Абсолютні показники фінансової стійкості ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. наведені у таблиці 4.3.

Таблиця 4.3

Абсолютні показники фінансової стійкості ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

(тис. грн)

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення (+,-)	
				2019 р./ 2018 р.	2020 р. / 2019 р.
1	2	3	4	5	6
Наявність власного оборотного капіталу для формування запасів	209300	253467	237238	44167	-16229
Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів та позик для формування запасів	211684	254995	237238	43311	-17757
Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових, коткострокових кредитів та позик для формування запасів	212376	255784	238689	43408	-17095
4.Запаси	115206	84257	88583	-30949	4326

Продовження таблиці 4.3

1	2	3	4	5	6
Надлишок(+) або нестача(-) власного оборотного капіталу для формування запасів	94094	169210	148655	75116	-20555
Надлишок(+) або нестача(-) власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів та позик для формування запасів	96478	170738	148655	74260	-22083
Надлишок(+) або нестача(-) власного оборотного капіталу, довгострокових, коткострокових кредитів та позик для формування запасів	97170	171527	150106	74357	-21421

Розраховані значення показників (таблиця 4.3) свідчать про абсолютну фінансову стійкість ПрАТ «Домінік» протягом досліджуваного періоду. Незважаючи на зменшення розміру власного оборотного капіталу в 2020 р., власних та довгострокових позикових коштів, загальних джерел, їх вистачає для формування запасів та фінансовий стан вважається стійким. Цей тип фінансової ситуації зустрічається рідко та вказує, що для забезпечення запасів, в першу

чергу, достатньо власного оборотного капіталу, платоспроможність ПрАТ «Домінік» гарантовано.

Відносні показники фінансової стійкості ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. представлено у таблиці 4.4.

Таблиця 4.4

Відносні показники фінансової стійкості ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відносне відхилення (+,-)	
				2019 р. / 2018р.	2020 р. / 2019р.
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт фінансової автономії (незалежності) ($\geq 0,5$)	0,91	0,92	0,90	0,01	-0,01
Коефіцієнт фінансової напруги ($\leq 0,5$)	0,09	0,08	0,10	-0,01	0,02
Коефіцієнт фінансової залежності ($< 2,0$)	1,10	1,09	1,11	-0,01	0,02
Коефіцієнт фінансування ($> 1,0$)	10,13	11,08	8,71	0,95	-2,37
Коефіцієнт фінансового ризику ($< 1,0$)	0,10	0,09	0,11	-0,01	0,02
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними джерелами їх формування ($> 0,1$)	0,85	0,88	0,83	0,03	-0,05
Коефіцієнт покриття інвестицій (0,75-0,9)	0,92	0,92	0,9	-	-0,02
Коефіцієнт концентрації статутного капіталу	0,08	0,08	0,07	-	-0,01
Коефіцієнт іммобілізації	0,62	0,44	0,61	-0,18	0,17
Коефіцієнт реальної вартості необоротних активів у майні	0,38	0,31	0,38	-0,07	0,07

Інформація таблиці 4.4 дає підстави стверджувати, що процеси формування та розподілу капіталу на ПрАТ «Домінік», суттєво не вплинули на рівень його фінансової стійкості. Основні показники, що характеризують фінансову стійкість досліджуваного товариства за 2018-2020 рр. були достатніми й відповідали критеріям фінансової рівноваги. Зокрема, коефіцієнт фінансової автономії протягом досліджуваного періоду залишався високим, на рівні 90-92 %, тоді як його достатній рівень має бути не менше 50,0 %. У структурі позикового капіталу кредиторська заборгованість становить 99,0 %. Фінансування оборотних активів забезпечується переважно за рахунок власного оборотного капіталу.

Перелік показників можна продовжувати. Їх рівень у 2020 р. порівняно з попередніми роками дещо погіршився, проте це не мало руйнівного впливу на фінансову рівновагу ПрАТ «Домінік».

Динаміку коефіцієнту автономії, фінансової залежності, коефіцієнту маневрування ПрАТ «Домінік» ілюструє рисунок 4.7.

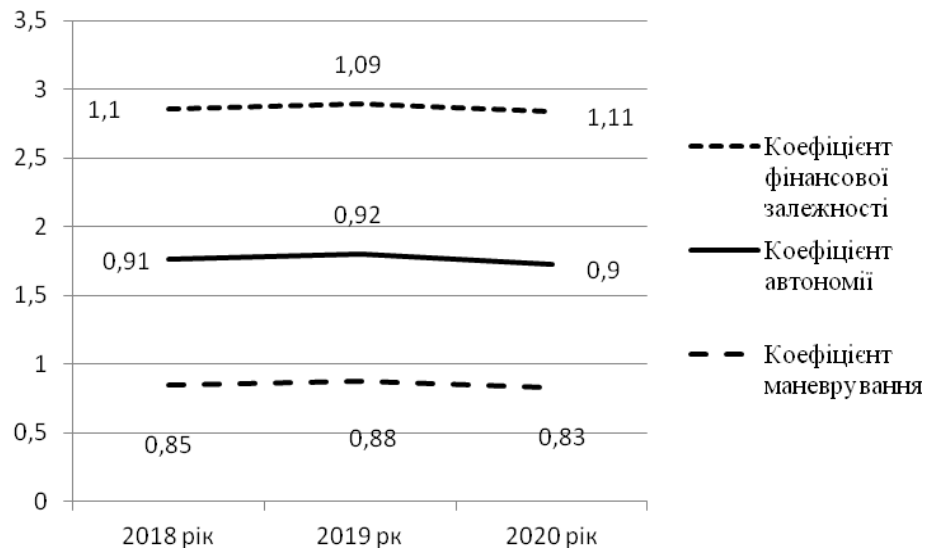

Рисунок 4.7 - Динаміка коефіцієнтів автономії, фінансової залежності, маневрування ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Отже, за результатами аналізу фінансової стійкості можна стверджувати, що структура формування та розміщення капіталу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. залишається задовільною, хоча і мало місце її незначне погіршення. Рівень всіх проаналізованих фінансових показників відповідав їх нормативним значенням. Фінансовий стан ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. дослідження залишався стійким. Разом із тим, наявність деяких ознак погіршення результативності управління формуванням та розміщенням капіталу досліджуваного товариства потребує більш детального вивчення показників ділової активності та ефективності використання наявних фінансових ресурсів.

4.3 Аналіз рентабельності та ділової активності підприємства

Рентабельність підприємства комплексно відбиває рівень ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових та інших ресурсів. Коефіцієнт рентабельності розраховується як відношення прибутку до активів або потоків,

що її формують. У загальному сенсі рентабельність продукції передбачає, що виробництво та реалізація цього продукту приносить підприємству прибуток. Нерентабельне виробництво - це виробництво, яке не приносить прибутку. Негативна рентабельність - це збиткова діяльність. Рівень рентабельності визначається за допомогою відносних показників - коефіцієнтів. Чистий прибуток за результатами фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. забезпечує прибуткове використання активів та капіталу.

У таблиці 4.5 представлено розрахунок показників рентабельності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Таблиця 4.5

Показники рентабельності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відносне відхилення (+,-)	
				2019 р. / 2018р.	2020 р. / 2019р.
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	565951	502668	436532	-63283	-66136
Операційні витрати, тис. грн.	584618	488587	449608	-96031	-38979
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	454368	409777	356247	-44591	-53530
Валовий (збиток) прибуток, тис. грн.	111583	92891	80285	-18692	-12606
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис. грн.	25489	19858	31914	-5631	12056
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	22472	21215	30503	-1257	9288
Середньорічний розмір активів, тис. грн.	389439	405856	437558	16417	31702
Середньорічний розмір основних засобів, тис. грн.	150974	136640	149172	-14334	12532
Середньорічний розмір оборотних активів, тис. грн.	235662	266366	286198	30704	19832
Середньорічний розмір власного капіталу, тис. грн.	349048	370873	396713	21825	25840
Рентабельність (збитковість) активів, %	5,77	5,23	6,97	-0,54	1,74
Рентабельність (збитковість) основних засобів, %	14,88	15,53	20,45	0,65	4,92
Рентабельність (збитковість) оборотних активів, %	9,54	7,96	10,66	-1,58	2,70
Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	6,44	5,72	7,69	-0,72	1,97

Продовження таблиці 4.5

Рентабельність (збитковість) витрат, %	4,95	5,18	8,56	0,23	3,38
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %	4,36	4,06	7,09	-0,30	3,03
Операційна рентабельність (збитковість) реалізації, %	4,50	3,95	7,31	-0,55	3,36
Валова рентабельність (збитковість) реалізації, %	19,72	18,48	18,39	-1,24	-0,09
Рентабельність (збитковість) реалізації продукції, %	3,97	4,22	6,99	0,25	2,77

Дані таблиці 4.5 підтверджують, що у 2018 р. внаслідок отримання чистого збитку у розмірі 22472 тис. грн. прибутковість сукупних та оборотних активів, операційних витрат ПрАТ «Домінік» становила відповідно 5,77 %, 9,54 % та 4,36 %. Формування у 2019 р. за результатами діяльності досліджуваного товариства чистого прибутку у розмірі 21215 тис. грн., обумовило зниження ефективності використання сукупних і поточних активів та операційних витрат. Рівень їх рентабельності у зазначеному періоді відповідно становив 5,23 %, 7,26 % та 4,06 %. Погіршення результатів фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік» у 2019 р. призвело до зниження рівня й інших показників (рентабельності основних засобів, власного капіталу, продажу). Покращення результатів фінансово-господарської діяльності досліджуваного товариства у 2020 р. відбулось за рахунок отримання чистого прибутку в сумі 30503 тис. грн., що стало причиною зростання прибутковості використання капіталу та активів, власного капіталу. Найкращими виявилися показники рентабельності операційних витрат, оборотних активів та основних засобів, рентабельність реалізації. Це дозволяє стверджувати, що рівень рентабельності значною мірою залежить не лише від обсягу та ефективності використання ресурсів, авансованих у виробничий процес, а й від розміру чистого прибутку (або фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування) ПрАТ «Домінік». Крім того, звертає на себе увагу чутливість показників рентабельності активів, оборотних активів та операційних витрат до зміни фінансового результату (чистого фінансового результату (прибутку або збитку)). Динаміку показників рентабельності активів, операційних витрат та реалізації продукції ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. наочно представлено на рисунку 4.8.

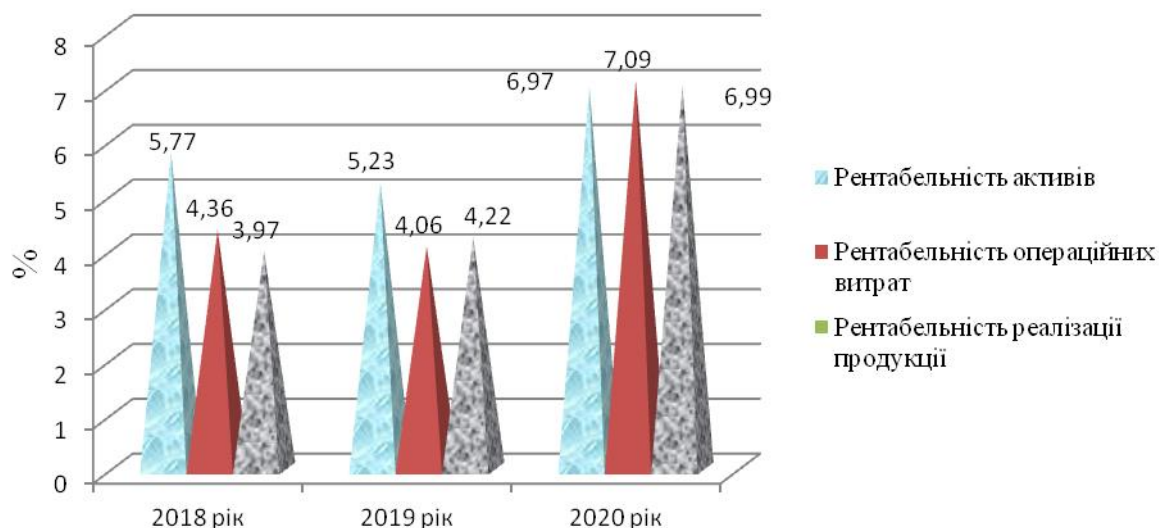

Рисунок 4.8 - Динаміка показників рентабельності активів, операційних витрат та реалізації продукції ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Для аналізу чинників, що визначають динаміку рентабельності (збитковості) діяльності досліджуваного товариства, а також їх взаємозв'язку необхідно застосовувати методи факторного аналізу.

Теорія фінансового аналізу передбачає, що вибір прийому аналізу та факторної моделі залежить від мети, яку ставить перед собою аналітик при проведенні досліджень. Зокрема, залежність між показниками рентабельності активів підприємства, розміром отриманого прибутку у звітному році та самою сумою сукупних активів підприємства відображає наступна факторна модель (формула 4.2):

$$R_A = \frac{P}{A} \cdot 100, \quad (4.2)$$

де R_A - коефіцієнт рентабельності активів;

P - загальна сума прибутку або чистий прибуток, тис. грн.;

A - середній розмір активів, тис. грн.

Розрахунок впливу факторів на динаміку рентабельності капіталу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. представлено у таблиці 4.6.

Таблиця 4.6

Розрахунок впливу факторів на динаміку рентабельності капіталу

ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+,-):	
				2019 р. / 2018 р.	2020 р. / 2019 р.
Чистий прибуток , тис. грн.	22472	21215	30503	-1257	9288
Середньорічний розмір активів, тис. грн.	389439	405856	437558	16417	31702
Рентабельність активів, %	5,77	5,23	6,97	-0,54	1,74
Скорегований показник				5,45	7,52
Зміни рентабельності активів за рахунок:					
зміни суми чистого прибутку , п. п.				-0,32	2,29
зміни середнього розміру активів, п. п.				-0,22	-0,55

Розрахунок впливу факторів на рентабельність капіталу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. (таблиця 4.6) показав, що визначальним фактором формування результативного показника, дійсно, є чистий прибуток. При цьому, між динамікою чистого прибутку та рівнем прибутковості капіталу має місце прямий зв'язок, тобто зменшення суми чистого прибутку за результатами фінансово-господарської діяльності досліджуваного товариства у 2019 р. порівняно з 2018 р. зумовило зниження прибутковості активів на 0,32 п. п. Водночас, слід зазначити, що динаміка середнього розміру активів також має вплив на результативний показник. Зокрема, у 2019 р. порівняно з 2018 р. збільшення середньорічного розміру активів посилювало негативну тенденцію щодо зниження рентабельності активів на 0,01 п. п. за рік. Визначальним в цьому випадку був вплив зміни фінансового результату, який зумовив погіршення рентабельності капіталу ПрАТ «Домінік» на 0,22 п. п. У 2020 р. збільшення прибутку вплинуло на зростання рентабельності активів на 2,29 п. п., а за рахунок того, що темпи росту середньорічної вартості активів були вище темпів росту чистого прибутку, рентабельність активів знизилась на 0,55 п. п. Найбільш впливовішим фактором на зростання рентабельності активів залишається збільшення чистого прибутку.

Ділова активність - це здатність підприємства за результатами своєї економічної діяльності зайняти стійке становище на конкурентному ринку, це результативність роботи підприємства щодо величини витрати ресурсів у процесі операційного циклу.

Аналіз показників ділової активності ПрАТ «Домінік» розпочинаємо з аналізу виконання, так званого, «золотого правила» економіки підприємства. Згідно цього правила прибуток повинен зростати більш високими темпами, ніж обсяг реалізації продукції та майна підприємства. Це означає, що витрати виробництва повинні знижуватись, а ресурси підприємства використовуватись ефективніше.

Оптимальним вважають наступне співвідношення (формула 4.3):

$$T_{\text{ПР}} > T_{\text{Р}} > T_{\text{К}} > 100\%, \quad (4.3)$$

де $T_{\text{ПР}}$ - темп росту прибутку до оподаткування, %;

$T_{\text{Р}}$ - темп росту обсягу реалізації, %;

$T_{\text{К}}$ - темп росту авансованого капіталу, %;

Розрахунок показників ділової активності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. наведено у таблиці 4.7.

Таблиця 4.7

Показники ділової активності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

(тис. грн)

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+, -) 2018 р. до 2019 р.		Відхилення (+, -) 2020 р. до 2019 р.	
				абсолютне, тис. грн.	віднос- не, %	абсолютне, тис. грн.	віднос- не, %
Чистий дохід від реалізації	565951	502668	436532	-63283	-11,18	-66136	-13,16
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	27630	26407	38050	-1223	-4,42	11643	44,09
Середній розмір капіталу	389439	405856	437558	16417	4,22	31702	7,81

Дані таблиці 4.7 свідчать про зниження економічного потенціалу ПрАТ «Домінік» у 2019 р. проти 2018 р. та його зростання у 2020 р. порівняно з 2019 р. Свідченням цих явищ є зниження прибутку від звичайної діяльності до оподаткування та чистого доходу у 2019 р. У 2020 р. ситуація змінилася найкраще, темпи росту прибутку від звичайної діяльності до оподаткування вище темпів росту середньорічного розміру капіталу, але спостерігаємо також зниження чистого доходу від реалізації продукції.

Отже, можемо констатувати невиконання оптимального співвідношення між показниками, що вказує на достатній рівень ділової активності ПрАТ «Домінік» лише у 2019 р.

Другий напрямок аналізу ділової активності підприємства полягає у розрахунку показників, які характеризують ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Розрахунок показників ділової активності підприємства дає змогу виявити місце та репутацію підприємства на фінансовому ринку, рівень ефективності використання фінансових ресурсів.

У таблиці 4.8 наведені розрахунки показників ділової активності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Таблиця 4.8

Показники ділової активності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+, -) 2018 р. до 2019 р.		Відхилення (+, -) 2020 р. до 2019 р.	
				абсолютне, тис. грн.	віднос- не, %	абсолютне, тис. грн.	віднос- не, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації товарів (робіт, послуг), тис.грн.	565951	502668	436532	-63283	-11,18	-66136	-13,16
Одноденна виручка, тис.грн.	1572	1396	1213	-176	-11,18	-183	-13,16
Середній розмір капіталу, тис.грн.	389439	405856	437558	16417	4,22	31702	7,81
Середньорічний розмір власного капіталу, тис.грн.	349048	370873	396713	21825	6,25	25840	6,97
Середньорічний розмір дебіторської заборгованості, тис.грн.	93518	86146	84164	-7372	-7,88	-1982	-2,30
Середньорічний розмір оборотних активів, тис.грн.	235662	266366	286198	30704	13,02	19832	7,44
Середньорічний розмір запасів, тис.грн.	97218	99732	86420	2514	2,59	-13312	-13,35

Продовження таблиці 4.8

Середньорічний розмір кредиторської заборгованості, тис.грн.	39199	33027	40081	-6172	-15,74	7054	21,36
Оборотність сукупного капіталу:							
днів	360,02	360,08	360,72	0,06	0,02	0,64	0,18
оборотів	1,45	1,24	1,10	-0,21	-14,48	-0,14	-11,29
Оборотність власного капіталу:							
днів	222,04	265,67	327,05	43,63	19,65	61,38	23,10
оборотів	1,62	1,36	1,10	-0,26	-16,05	-0,26	-19,12
Оборотність оборотних активів:							
днів	149,91	190,81	235,94	40,90	27,28	45,13	23,65
оборотів	2,40	1,89	1,53	-0,51	-21,25	-0,36	-19,04
Оборотність дебіторської заборгованості:							
днів	59,49	61,71	69,38	2,22	3,73	7,67	12,43
оборотів	6,05	5,84	2,05	-0,21	-3,79	-3,47	-64,89
Оборотність запасів:							
днів	62,70	72,42	72,26	9,72	-0,16	15,50	0,22
оборотів	5,82	5,04	5,05	-0,78	-13,41	0,01	0,20
Тривалість операційного циклу, дні	122,19	134,13	141,64	11,94	9,77	7,51	5,59
Оборотність кредиторської заборгованості:							
днів	24,94	23,66	33,04	-1,28	-5,13	9,38	39,65
оборотів	14,44	15,22	10,89	0,78	-4,33	5,40	-28,45
Тривалість фінансового циклу, дні	97,25	110,47	108,60	13,22	13,59	-1,87	1,69

Згідно даних таблиці 4.8, рівень ділової активності ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. знизився. Спостерігаємо зростання тривалості обороту та зниження коефіцієнтів оборотності усіх розрахованих показників. Так, під впливом зниження чистого доходу та збільшення середньорічного розміру коефіцієнти оборотності власного, сукупного капіталу, оборотних активів та запасів, кредиторської заборгованості їх оборотність знизилась. Оборотність дебіторської заборгованості уповільнилась під впливом перевищення темпів зниження чистого доходу над темпами зниження середньорічної вартості дебіторської

заборгованості. Так, тривалість обороту дебіторської заборгованості уповільнилась на 2,22 днів, запасів на 9,72 днів, що призвело до зростання операційного та фінансового циклу. Але, у 2020 р. операційний цикл зріс до 14164 днів, а фінансовий скоротився під впливом уповільнення оборотності кредиторської заборгованості до 108,6 днів.

Динаміку тривалості операційного та фінансового циклу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр. ілюструє рисунок 4.9.

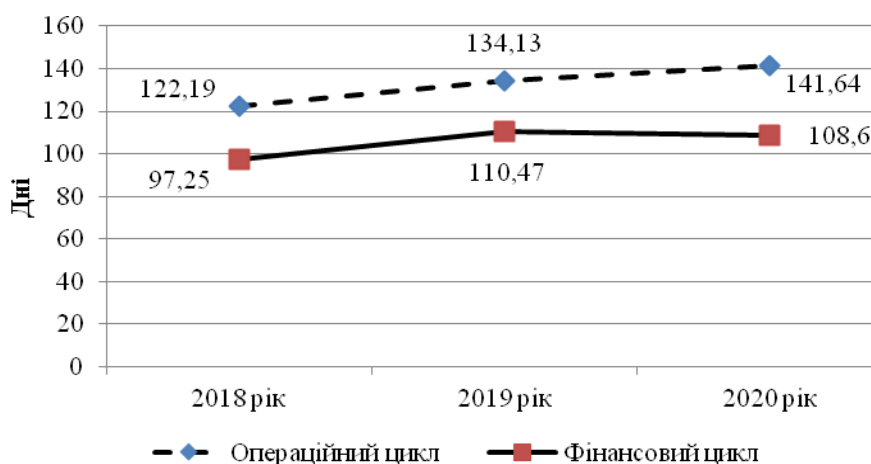

Рисунок 4.9 - Динаміка тривалості операційного та фінансового циклу ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

Таким чином, аналіз показників рентабельності та ділової активності ПрАТ «Домінік» показав, що зменшення чистого доходу від реалізації продукції за 2018-2020 рр. вплинуло на погіршення рівня ділової активності. Більша частина розрахованих показників мала тенденцію до погіршення. Збільшення розміру чистого прибутку в 2020 р. призвело до підвищення показників рентабельності. Збільшення розміру продаж та чистого доходу залишається основною проблемою в діяльності активності ПрАТ «Домінік».

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано вирішення актуальної наукової та практичної проблеми щодо формування показників Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства та аналізу його показників. Основні висновки, що підтверджують результати дослідження, полягають у наступному:

1. З'ясовано, що сьогодні кондитерський ринок України насичений у всіх сегментах, що призводить до посилення конкуренції. ПрАТ «Домінік» є сучасним товариством з модернізованим виробництвом, яке займає 3,1 % ринку кондитерських виробів України. Незважаючи на кризові явища та пандемію, активна модернізація та встановлення сучасного обладнання на ПрАТ «Домінік» дозволяють виробляти якісну та сертифіковану продукцію. Для збереження і збільшення своєї частки на ринку ПрАТ «Домінік» постійно оновлює асортимент продукції, проводить правильну маркетингову та рекламну політику. Проаналізовано структуру управління та виробничу структуру досліджуваного товариства. Організаційна структура управління на досліджуваному товаристві є лінійно-функціональною та ефективною. ПрАТ «Домінік» діє на основі Статуту й законодавства України

2. Охарактеризовано етапи облікового процесу ПрАТ «Домінік», визначено, що досліджуване товариство веде бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, своєчасно складає статистичну, податкову та фінансову звітність, Формування фінансової звітності здійснюється з врахуванням національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Розглянуто основні елементи наказу «Про облікову політику», обов'язки працівників бухгалтерії ПрАТ «Домінік». Запропоновано включити у наказ «Про облікову політику» графік документообігу первинних документів, розділ «Порядок складання фінансової звітності». У даному розділі необхідно детально описати етапи складання Балансу (звіту про фінансовий стан), а саме: складання попереднього не скоригованого Балансу (звіту про фінансовий стан); формування скоригованого Балансу (звіту

про фінансовий стан) після проведених коригувальних дій; складання заключного річного Балансу (звіту про фінансовий стан).

3. Аналіз основних економічних показників ПрАТ «Домінік» свідчить, що досліджуване товариство збільшує розмір майна, власного капіталу і незважаючи на кризові явища в економіці України залишається прибутковим. Основною проблемою для ПрАТ «Домінік» є зниження обсягів реалізації продукції та отримання чистого доходу від її реалізації, що призвело до погіршення показників рентабельності, трудових показників. Більш ефективною діяльністю ПрАТ «Домінік» була у 2020 р., оскільки досліджуване товариство отримало прибуток, розмір якого більше ніж у 2018 р. та 2019 р.

4. Дослідження періодизації розвитку Балансу дало змогу автору розкрити сутність і багатогранність цієї категорії, виокремити основні етапи його розвитку, впродовж яких Баланс пройшов складний шлях еволюції від загальноекономічної категорії до одного із центральних понять бухгалтерського обліку та форми фінансової звітності. Розглянуті класифікаційні ознаки Балансу (звіту про фінансовий стан) дозволяють охарактеризувати Баланс (звіт про фінансовий стан) залежно від стадії життєвого циклу підприємства, відображення у ньому регулюючих статей, способу оцінки статей, формату представлення даних, сфери діяльності підприємства, часової спрямованості, запитів користувачів інформації. Найважливішою класифікаційною ознакою, на думку автора, є класифікація Балансу залежно від стадії життєвого циклу підприємства.

5. Розкрито мету, якісні характеристики та принципи підготовки Балансу (звіту про фінансовий стан) відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Здійснено критичний аналіз міжнародного і національного підходів до визначення якісних характеристик та принципів складання й подання Балансу (звіту про фінансовий стан) вітчизняними підприємствами. Так, відповідно до МСФЗ виділено чотири якісні характеристики, завдяки яким інформація у фінансовій звітності, у тому числі Балансі (звіті про фінансовий стан), є корисною для користувачів: зрозумілість, доречність, достовірність, зіставність. Серед перелічених характеристик найбільшу увагу приділено достовірності. Зокрема, виокремлено п'ять обов'язкових ознак інформації, яку

можна характеризувати як достовірну: правдиве подання, превалювання сутності над формою, нейтральність, обачність, повнота. Викладені у МСФЗ якісні характеристики фінансової звітності, у тому числі Балансу (звіту про фінансовий стан), наведені також в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Ознайомлення із закріпленими у Законі України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» принципами підготовки фінансової звітності, у тому числі і Балансу (звіту про фінансовий стан), за своїм складом і змістом відповідають як МСФЗ, так і Директиві 2013/34/ЄС, і на теперішній час немає обґрунтованих підстав для відмови від них або заміни кардинально іншими.

6. Аналітичні дослідження Балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства надають можливість оцінити його платоспроможність і ліквідність, рівень фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності та визначити ступінь розвитку кризи, її масштаби, наслідки продовження, ймовірність настання банкрутства, а також виявити резерви для поліпшення фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

7. Розкрито зміст, структуру Балансу (звіту про фінансовий стан). Властивістю Балансу (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» є рівність підсумків активу та пасиву, тобто підсумок активу Балансу (звіту про фінансовий стан) дорівнює сумі зобов'язань та власного капіталу, що ґрунтується на подвійному запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Досліджено поступове наближення форми Балансу (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» до МСФЗ. Адаптація Балансу (звіту про фінансовий стан) до вимог МСФЗ забезпечить прозорість і зрозумілість інформації, поглибить міжнародну співпрацю, а також підвищить довіру до показників фінансової звітності.

8. Дослідження методики складання Балансу (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» дозволяє стверджувати, що досліджуване товариство складає і подає Баланс (звіт про фінансовий стан) відповідно до вимог законодавчих та нормативно-правових актів, зокрема: Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової

звітності», Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності, Порядку подання фінансової звітності.

Баланс (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» підвищує синтезованість окремих статей з метою підвищення наглядності показників Балансу (звіту про фінансовий стан); інформація, що відображається у статтях та розділах відповідає назвам об'єктів обліку досліджуваного товариства; досягається узгодженість між відповідними назвами статей Балансу (звіту про фінансовий стан) та назвами рахунків бухгалтерського обліку, що використовуються для заповнення цих статей.

9. Запропоновано п'ятироздільну форму Балансу (звіту про фінансовий стан) з чітким поділом активів і зобов'язань на довгострокові та короткострокові, а також дана форма спрощує економічні взаємозв'язки між активом і пасивом, дозволяє наочно показати порядок утворення майна досліджуваного товариства за рахунок власного та позикового капіталу, проаналізувати суму власного оборотного капіталу, повніше оцінити фінансовий стан ПрАТ «Домінік». Розроблена альтернативна форма Балансу (звіту про фінансовий стан) включає додаткові статті, а саме: земельні ділянки, довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва, поточні біологічні активи рослинництва та тваринництва, поточні витрати та доходи майбутніх періодів, необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття, амортизаційний капітал, невикористаний амортизаційний капітал, довгострокові доходи майбутніх періодів, зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття. Статті первісна вартість нематеріальних активів, накопичена амортизація нематеріальних активів, первісна вартість основних засобів, знос основних засобів Балансу (звіту про фінансовий стан) включити до переліку додаткових статей додатку 3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Статті виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, товари рекомендовано включити до основних статей II розділу активу «Оборотні активи» Балансу. У статті «Зареєстрований (пайовий) капітал» запропоновано відображати вартість статутного (пайового), неоплаченого, незареєстрованого та вилученого капіталу. У запропонованій альтернативній формі Балансу (звіту про

фінансовий стан) враховано вимоги МСФЗ та норми Директиви 2013/4/ЄС «Щодо річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та пов'язаних з ними звітів певних типів підприємств».

10. Аналізуючи склад і структуру майна ПрАТ «Домінік» та джерел його формування, відмічаємо, що їх можна вважати задовільними. За 2018-2020 рр. в структурі майна лєвова частка належить оборотним активам, але досліджуване товариство має значну частку запасів та дебіторської заборгованості, що є наслідком недостатньо ефективного управління ними. Значне зростання розміру грошових коштів призвело до покращення показників платоспроможності. Структура джерел формування майна залишається консервативною (частка власного капіталу становить 90 %). Фінансова служба ПрАТ «Домінік» раціонально використовує кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги, зменшуючи власні потреби у платних кредитних ресурсах. Для фінансування оборотних активів досліджуване товариство має достатній розмір власного оборотного капіталу.

11. Баланс (звіт про фінансовий стан) за 2020 р. є абсолютно ліквідним. Розраховані показники ліквідності та платоспроможності за 2018-2020 рр. залишалися вище нормативних значень, що підтверджує відсутність фінансових труднощів у ПрАТ «Домінік». Але, слід обачно відноситись до високих показників ліквідності та платоспроможності, тому що досліджуване товариство має значні обсяги запасів та дебіторської заборгованості. Аналіз фінансової стійкості за абсолютними показниками засвідчив, що ПрАТ «Домінік» 2018-2019 рр. мало абсолютний фінансовий стан і, в першу чергу, йому вистачало власного оборотного капіталу для формування запасів. Розраховані відносні показники фінансової стійкості показали, що ПрАТ «Домінік» поступове збільшує розмір власного капіталу та не втрачає фінансової незалежності. Доля зобов'язань в валюті Балансу (звіті про фінансовий стан) становила у 2020 р. лише 10 %.

12. Незважаючи на високий рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, ПрАТ «Домінік» має низький рівень ділової активності. Це є наслідком скорочення чистого доходу від реалізації продукції за 2018-2020 рр. Основною проблемою в діяльності ПрАТ «Домінік» є зниження обсягів

виробництва та отримання чистого доходу від реалізації продукції, тобто кризові явища в економіці вплинули і на діяльність досліджуваного товариства.

Дата:

Підпис:

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 01.07.2021р. № 1617-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 05.10.2021).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні (щодо удосконалення деяких положень) : Закон України від 05.10.2017р. № 2164-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 16.10.2021).
3. Про оцінку земель : Закон України від 11.12.2003р. № 1378-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text> (дата звернення: 16.05.2021).
4. Порядок подання фінансової звітності : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.10.2021).
5. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 05.10.2021).
6. Директива 2013/34/ЄС «Щодо річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та пов'язаних з ними звітів певних типів підприємств». URL: <http://www.apu.com.ua> (дата звернення: 07.12.2021).
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 16.10.2021).
8. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку : наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000р. № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення: 16.10.2021).

- 15.11.2021).
9. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2015р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (дата звернення: 04.11.2021).
 10. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 11 квітня 2013р. № 476. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1524201-08> (дата звернення 10.11.2021)
 11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2015р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 10.11.2021).
 12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» : наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013р. № 628. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text> (дата звернення: 10.11.2021).
 13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів країни 27.04.1999р. № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 05.11.2021).
 14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999р. № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 05.11.2021).
 15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ Міністерства фінансів країни 20.10.1999р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 05.11.2021).
 16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10

- «Дебіторська заборгованість» : наказ Міністерства фінансів країни від 08.10.1999р. № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 05.11.2021).
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : наказ Міністерства фінансів країни від 31.01.2000р № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (дата звернення: 05.11.2021).
 18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : наказ Міністерства фінансів України від 25.01.2011р. № 27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text> (дата звернення: 17.11.2021).
 19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» : наказ Міністерства фінансів країни від 24.12.2004р. № 790. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03#Text> (дата звернення: 05.11.2021).
 20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» : наказ Міністерства фінансів країни від 18.11.2005р. № 817. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text> (дата звернення: 05.11.2021).
 21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» : наказ Міністерства фінансів країни від 02.07.2007р. № 779. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07#Text> (дата звернення: 05.11.2021).
 22. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення: 25.10.2021).
 23. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995р. № 88. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 30.11.2021).
24. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 19.12.2014р. № 1214. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 30.11.2021).
 25. Акімова Н. С., Говоруха О. О., Кирильєва Л. О., Євлаш Т. О. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Харків : ХДУХТ, 2019. 182 с.
 26. Безверхий К. В. Облікові підходи до формування фінансової звітності: національний та міжнародний аспекти. *Наукові праці НДФІ*. 2016. № 2(75). С. 62-71.
 27. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.
 28. Бессонова С. І. Складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності : навч. посіб. Маріуполь : ПДТУ, 2016. 235 с.
 29. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
 30. Бухгалтерський облік : підручник Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 460 с.
 31. Вайнбендер К. С., Мустеца І. В., Грінчук М. С. Проблеми трансформації фінансової звітності України до вимог МСФЗ. URL: <http://www.rusnauka.com> (дата звернення: 07.12.2021).
 32. Верига Ю. А. Історичний аспект розвитку Балансу та використання його в аудиті. *Вісник Тернопільської академії народного господарства*. 2002. № 3. С. 152-156.
 33. Верхоглядова Н. І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2010. 354 с.
 34. Гайда О. В. Адаптація фінансової звітності українських підприємств до міжнародних стандартів. URL: <http://www.rusnauka.com> (дата звернення: 07.12.2021).

35. Ганусич В. О. Баланс та аналіз фінансової стійкості підприємства на його основі (на прикладі сільськогосподарських підприємств Закарпатської області): дис. канд. екон. наук : 08.06.04. Ужгород, 2011. 228 с.
36. Глушач Ю. С. Фінансова звітність за П(С)БО : навч.-метод. посібник. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. 88 с.
37. Гудзь Н., Підлужна Н. Баланс як метод обліку та форма звітності. *Економічний аналіз*. 2011. Вип. 6. С. 219-223.
38. Гудзь Н. В., Денчук П. Н., Романів Р. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2016. 424 с.
39. Гуменюк А. Ф., Цимбалюк Г. С. Сутність та становлення балансу підприємства як основної форми фінансової звітності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 2. С. 56-58.
40. Громова А. Є., Крамаренко К. В. Аналіз фінансового стану підприємства з огляду ефективного використання фінансових ресурсів. *Молодий вчений*. 2016. № 5(32). С. 44-47.
41. Головащенко О. М. Інформаційні та структурно-методичні засади формування фінансової звітності : дис... канд. екон. наук : 08.06.04. Київ, 2006. 196 с.
42. Добрянська Н. А., Поліщук Т. С. Бухгалтерський баланс та його аналіз. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua> (дата звернення: 01.12.2021).
43. Державний комітет статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html/ (дата звернення: 30.11.2021).
44. Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.
45. Звітність підприємства : підручник М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко. Київ : ЦУЛ, 2015. 570 с.
46. Зюкова М. М. Становлення та сучасний стан бухгалтерського балансу. *Наукові праці Кіровоградського НТУ*. 2015. Вип. 27. С. 225-234.
47. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навч. посіб. Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.

48. Кебко В. В. Еволюція теоретичних уявлень про баланс як основну форму фінансової звітності. *Економіка АПК*. 2016. № 9. С. 97-101.
49. Кіляр О. Р. Конспект лекцій з дисципліни «Звітність підприємства». Тернопіль, ТНТУ ім. І.Пулюя, 2016. 73 с.
50. Кондраков Н. П. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2018. 640 с.
51. Кононова О. Є. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Дніпро : ДВНЗ ПДАБА, Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
52. Корінь А. М. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 994-998.
53. Коробко О. М. Бухгалтерська фінансова звітність: методологія складання і практика використання: дис. канд. екон. наук : 08.06.04. Київ, 2003. 254 с.
54. Корягін М. В., Куцик П. О. Проблеми та розвиток бухгалтерської звітності : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2016. 276 с.
55. Крупельницька І. Г. Звітність підприємств: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2012. 232 с.
56. Кузнецова С. О., Чернікова І. Б. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. Харків : Вид-во «Лідер», 2016. 318 с.
57. Кулик В. А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє : монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ. 2011. 186 с.
58. Лега О. Баланс підприємства: історія та сучасні реалі. *Вісник Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського*. 2016. Вип. 11. С. 863-868.
59. Лемішовська О. С. Теорії балансу в історичному розвитку. *Вісник Запорізького національного університету*. 2014. С. 102-109.
60. Лучко М. Р., Бенько І. Д. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. Тернопіль : Еконічна думка ТНЕУ, 2016. 360 с.
61. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз : навч. посіб.

- Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 304 с.
62. Лучко М. Р., Бенько І. Д., Яцишин С. Р., Мельник Н. Г. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 390 с.
 63. Максимова А. В., Гнидюк М. Г. Фінансовий аналіз звітності, складеної за МСФЗ. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 32. С. 185-189.
 64. Малькова Т. М. Історія бухгалтерського обліку: навч. посіб. Миколаїв : Вища освіта, 2010. 449 с.
 65. Мельник Е. Г. Облік і контроль витрат майбутніх періодів: теорія і методика : автореф. дис. . канд. екон. наук : 08.00.09. Київ : НАСОА, 2011. 21 с.
 66. Микитенко І. А. Принципи побудови концептуальних основ бухгалтерського балансу. *Актуальні питання та перспективи проведення наукових досліджень*: матеріали III Міжнародної студентської наукової конференції, м. Трускавець, 10 грудня, 2021 рік. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2021. С.45-46.
 67. Озеран А. В. Гармонізація фінансової звітності підприємств з міжнародними стандартами та потребами управління : дис. д-ра екон. наук : 08.00.09. Київ : КНЕУ, 2015. 559 с.
 68. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посібник В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак; за ред. В. М. Микитюка. Житомир : Рута, 2018. 440 с.
 69. Остап'юк М. Я., Даньків Й. Я. Історія бухгалтерського обліку : посібник. К. : Знання, 2007. 276 с.
 70. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.
 71. Пантелеєв В. П., Юрченко О. А., Курило Г. М., Безверхий К. В. Звітність підприємств : навч. посіб. ; за заг. ред. д. е. н., проф. В. П. Пантелеєва. К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 432 с.
 72. Пархоменко В. М., Малюга Н. М. Облік і фінансова звітність за

- міжнародними стандартами : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 120 с.
73. Петрук О. М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: монографія. Житомир : Рута, 2011. 388 с.
 74. Погорелова Т. П., Сьоміна О. Р. Бухгалтерський баланс: його сутність, історія виникнення та технологія складання. *Агросвіт*. 2017. № 1-2. С. 44-48.
 75. Правдюк Н. Л., Коваль Л. В., Коваль О. В. Облікова політика підприємств : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2020. 647 с.
 76. Приймак С. В., Костишина М. Т., Долбнєва Д. В. Фінансова звітність підприємств : посібник. Львів : Ліга-Прес, 2016. 268 с.
 77. Проданчук М. Адаптація даних бухгалтерського балансу до запитів управлінської системи у глобальному економічному середовищі. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 10. С. 7-17.
 78. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2015. 688 с.
 79. Сікорська Т. С., Бондарева Т. Г. Баланс підприємства як компонент фінансової звітності. URL: rdak.edu.ua (дата звернення: 30.11.2021).
 80. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. 248 с.
 81. Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Ч. І. Аналіз фінансової звітності. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2015. 92 с.
 82. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. Київ : Алерта, 2016. 968 с.
 83. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Вид-во ПП «Астроя», 2020. 434 с.
 84. Фінансовий аналіз : навч. посіб. ; за заг. ред. Школьник І. О. К. : ЦУЛ, 2016. 368 с.
 85. Фінансовий аналіз промислових підприємств : навч. посіб. ; за заг. ред. проф. В. Я. Нусінова ; ДВНЗ «КНУ», МОН України. Кривий Ріг : Вид-во «Р. А. Козлов», 2016. 511 с.

86. Фінансовий облік : підручник Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь . Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.
87. Череп А. М., Гамова О. П., Козачок І. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. К. : Кондор, 2020. 268 с.
88. Чижевська Л. В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики : монографія. Житомир : ЖІТІ, 2008. 408 с.
89. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Київ: Знання, 2015. 572 с.
90. Щирба М. Т. Тринька Л. Я. Стандартизація бухгалтерського обліку. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2009. № 53. С. 40-44.

ДОДАТКИ

Структура облікового процесу ПрАТ «Домінік» [розроблено автором]

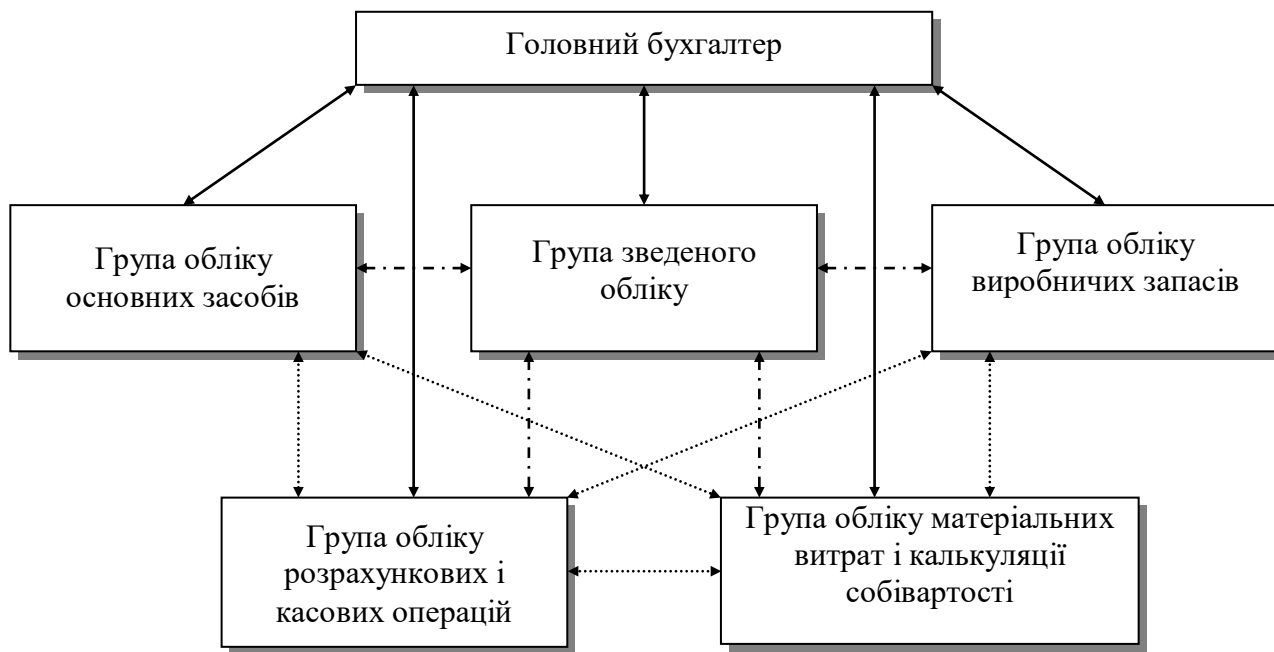
№ п/п	Етапи облікового процесу		Первинний	Поточний	Заключний
	Топологічні ділянки обліку				
1.	Каса		Введення прибуткових і видаткових касових ордерів, створення авансових звітів про використання грошових коштів.	Проведення прибуткових і видаткових касових ордерів.	Формування касової книги, картки субрахунку 301, перевірка сальдо і оборотів за субрахунками 301, 372 для відображення в Балансі (звіті про фінансовий стан) та складання Звіту про рух грошових коштів
2.	Банк		Введення платіжних доручень на сплату грошових коштів за товари, роботи, послуги та їх оприбуткування на поточний рахунок; створення виписки банку, заяв на купівлю та продаж валюти.	Перевірка і проведення платіжних доручень на сплату грошових коштів за товари, роботи, послуги та їх оприбуткування на поточний рахунок; створення виписки банку, заяв на купівлю та продаж валюти.	Перегляд картки рахунку 31, перевірка сальдо і оборотів за субрахунками 31, 50, 60, аналіз рахунку при виявленні помилок, складання Звіту про рух грошових коштів.
3.	Купівля		Введення рахунків на оплату заборгованості постачальниками, складання довіреності на отримання ТМЦ, оприбуткування ТМЦ (рахунки-фактури, прибуткові накладні) оприбуткування лишків, введення залишків ТМЦ, проведення інвентаризації.	Перевірка і проведення рахунків на оплату постачальникам, складання довіреності на отримання ТМЦ, оприбуткування ТМЦ (рахунки-фактури) оприбуткування лишків, введення залишків ТМЦ.	Коригування заборгованості, створення актів звірки розрахунків, перевірка оборотів та сальдо за рахунками 63, 28, 20.

4.	Продаж	Введення рахунків покупцям за реалізовані продукцію, товари, накладних (рахунків-фактур) на відпуск продукції, товарів, проведення переоцінки готової продукції, списання ТМЦ, внутрішнє переміщення ТМЦ, повернення товарів від покупців.	Перевірка і проведення рахунків покупцям за реалізовану продукцію, товари накладних (рахунків-фактур) на відпуск готової продукції, товарів, проведення переоцінки готової продукції, товарів, списання ТМЦ, внутрішнє переміщення ТМЦ, повернення готової продукції, товарів від покупців.	Коригування заборгованості, створення актів звірки розрахунків, інвентаризація розрахунків з покупцями, перевірка оборотів та сальдо за рахунками 36, 28, 26.
5.	Склад	Введення результатів інвентаризації на складі, оприбуткування виявлених лишків, списання нестачі, переміщення ТМЦ.	Перевірка і проведення інвентаризаційних описів за інформацією інвентаризації на складі, оприбуткування виявлених лишків, списання нестачі, переміщення ТМЦ.	Перевірка сальдо і оборотів за рахунком 28, 20, 26 для відображення в Балансі (звіті про фінансовий стан)
6.	Виробництво			
6.1.	Випуск продукції	Складання вимоги-накладної на отримання ТМЦ, звіту виробництва за зміну, акту про надання послуг виробничого характеру та проведення інвентаризації незавершеного виробництва.	Перевірка і проведення вимоги-накладної на отримання ТМЦ, звіту виробництва за зміну, акту про надання послуг виробничого характеру та проведення інвентаризації незавершеного виробництва.	Закриття звітнього періоду та проведення аналізу за рахунками 231, 232, 91, 92, 26, 25, калькулювання собівартості готової продукції, товарів, розподіл непрямих витрат, формування оборотно-сальдових відомостей за аналогічними рахунками та відображення їх .
6.2	Переробка	Складання вимоги-накладної, надходження готової продукції, товарів, складання звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, складання звіту з виробництва за зміну, реалізація послуг по переробці.	Перевірка і проведення вимоги-накладної, авансового звіту, звіту з виробництва за зміну.	Закриття звітнього періоду та проведення аналізу за рахунками 231, 232, 91, 92, 26, 25, калькулювання собівартості готової продукції, товарів, розподіл непрямих витрат, формування оборотно-сальдових відомостей за аналогічними рахунками та відображення їх.

6.3	Передача в переробку	Передача в переробку, надходження з переробки.	Проведення передачі в переробку, надходження в переробку.	Закриття звітної періоду та проведення аналізу за рахунками 231, 232, 91, 92, 26, 25, калькулювання собівартості готової продукції, товарів, розподіл непрямих витрат, формування оборотно-сальдових відомостей за аналогічними рахунками та відображення їх.
7.	Нематеріальні активи	Надходження нематеріальних активів, прийняття до обліку нематеріальних активів, модернізація нематеріальних активів, переміщення нематеріальних активів, передача нематеріальних активів, списання нематеріальних активів.	Перевірка і проведення документів з надходження, прийняття, модернізації, переміщення, передачі і списання нематеріальних активів.	Перевірка оборотів і сальдо за рахунками 12, 133, 15. Складання відомості амортизації нематеріальних активів за період,
8.	Основні засоби	Надходження товарів і послуг, передача обладнання в монтаж, введення в експлуатацію основних засобів, модернізація і ремонт, переміщення основних засобів, підготовка до передачі основних засобів, передача основних засобів, списання основних засобів.	Перевірка і проведення документів з надходження, монтажу, модернізації і ремонту, списання основних засобів.	Перевірка оборотів і сальдо за рахунками 10, 131, 15. Складання відомості амортизації основних засобів, відомості амортизації за період.
9.	Заробітна плата	Створення документу з нарахування заробітної плати, формування платіжних документів за внесками до фондів, створення платіжного доручення на виплату грошових коштів та виплата заробітної плати через видаткові ордери.	Перевірка і проведення документів з нарахування заробітної плати, формування платіжних документів за внесками до фондів, створення платіжного доручення на виплату грошових коштів та виплата заробітної плати через видаткові ордери.	Перевірка розрахункових листків, складання розрахунково-платіжної відомості за кожним працівником окремо і по підприємству в цілому, формування оборотно-сальдової відомості за рахунком 66, звіт за відрахуваннями до фондів. Проведення аналізу витрат на оплату праці.

10.	Доходи, витрати та фінансові результати		Контроль первинних документів з кореспонденцією рахунків класів 7,8,9, введення і проведення документів «Фінансові результати».	Формування звіту про власний капітал, звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) та Балансу (Звіті про фінансовий стан).
11.	Податковий облік	Створення податкової накладної, реєстрація вхідної податкової накладної, коригування очікуваного і підтвердженого ПДВ, заповнення реєстру податкових накладних.	Перевірка і проведення податкової накладної, реєстрація вхідної податкової накладної, коригування очікуваного і підтвердженого ПДВ, заповнення реєстру податкових накладних.	Аналіз та перевірка очікуваного та підтвердженого ПДВ покупок і продажів, перевірка сум податкового кредиту та податкового зобов'язання.

Додаток Б

- ←.....→ Рух облікової інформації між структурними підрозділами бухгалтерії
- ←-.-.-.-> Збір інформації для здійснення зведеного обліку по всіх структурних підрозділах бухгалтерії
- ←————→ Збір документації для здійснення централізованого обліку і контроль стану обліку в структурних підрозділах бухгалтерії

Організаційна структура бухгалтерії ПрАТ «Домінік» [розроблено автором]

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДОМІНІК"** Дата (рік, місяць, число) _____ за ЄДРПОУ _____
 Територія **ПОЛТАВСЬКА** за КОАТУУ _____
 Організаційно-правова форма господарювання **Акціонерне товариство** за КОПФГ _____
 Вид економічної діяльності **Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів** за КВЕД _____
 Середня кількість працівників **1 872**
 Адреса, телефон **вулиця Маршала Бірюзова, буд. 2, м. ПОЛТАВА, ПОЛТАВСЬКА обл., 36009** 505096
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____
 за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

КОДИ		
2018	12	31
00382208		
5310100000		
230		
10.82		

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2018** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	858	674
первісна вартість	1001	1 905	1 813
накопичена амортизація	1002	1 047	1 139
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	153 853	148 094
первісна вартість	1011	288 028	304 773
знос	1012	134 175	156 679
Інвестиційна нерухомість	1015	1 767	2 136
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	2 628	3 277
Знос інвестиційної нерухомості	1017	861	1 141
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	100	70
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	156 578	150 974
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	79 229	115 206
Виробничі запаси	1101	62 877	77 275
Незавершене виробництво	1102	2 665	1 918
Готова продукція	1103	13 238	35 678
Товари	1104	448	335
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	80 652	72 047
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	514	879
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	19 540	13 404
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	46 538	43 314
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
------------------------------	------	---	---

Продовження додатка В

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	226 473	244 850
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	2
Баланс	1300	383 051	395 826

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 827	31 827
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	2 733	2 733
Додатковий капітал	1410	4 817	4 797
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	8 543	8 543
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	289 902	312 374
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	337 822	360 274
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	2 384
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	2 384
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	692
товари, роботи, послуги	1615	33 868	23 764
розрахунками з бюджетом	1620	4 281	2 332
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	187
розрахунками з оплати праці	1630	4 766	3 366
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 314	2 827
Усього за розділом III	1695	45 229	33 168
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	383 051	395 826

Керівник

Плаксії Валерій Ігорович

Головний бухгалтер

Горбачова Наталія Валеріївна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Д

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДОМІНІК"	за ЄДРПОУ	2019 12 31
Територія ПОЛТАВСЬКА	за КОАТУУ	00382208
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	5310136400
Вид економічної діяльності Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів	за КВЕД	230
Середня кількість працівників 1 795		10.82
Адреса, телефон вулиця Маршала Бірюзова, буд. 2, м. ПОЛТАВА, ПОЛТАВСЬКА обл., 36009	505096	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		v
за міжнародними стандартами фінансової звітності		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2019** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	674	546
первісна вартість	1001	1 813	1 813
накопичена амортизація	1002	1 139	1 267
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	148 094	125 186
первісна вартість	1011	304 773	309 898
знос	1012	156 679	184 712
Інвестиційна нерухомість	1015	2 136	2 223
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	3 277	3 762
Знос інвестиційної нерухомості	1017	1 141	1 539
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	70	49
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізичні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	150 974	128 004
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	115 206	84 257
Виробничі запаси	1101	77 275	65 515
Незавершене виробництво	1102	1 918	2 293
Готова продукція	1103	35 678	16 199
Товари	1104	335	250
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	72 047	79 736
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	879	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13 404	6 225
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	43 314	117 663
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження додатка Д

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	244 850	287 881
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	2	-
Баланс	1300	395 826	415 885

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 827	31 827
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	2 733	2 733
Додатковий капітал	1410	4 797	4 779
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	8 543	8 543
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	312 374	333 589
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	360 274	381 471
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 384	1 528
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	2 384	1 528
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	692	789
товари, роботи, послуги	1615	23 764	18 984
розрахунками з бюджетом	1620	2 332	4 706
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	187	453
розрахунками з оплати праці	1630	3 366	4 618
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 827	3 336
Усього за розділом III	1695	33 168	32 886
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	395 826	415 885

Керівник

Плаксії Валерій Ігорович

Головний бухгалтер

Горбачова Наталія Валеріївна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток И

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДОМІНІК" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2019	12	31
			00382208		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2019 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	502 668	565 951
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(409 777)	(454 368)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	92 891	111 583
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	13 863	9 159
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(29 362)	(28 361)
Витрати на збут	2150	(45 285)	(46 268)
Інші операційні витрати	2180	(12 249)	(20 624)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	19 858	25 489
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	7 796	2 403
Інші доходи	2240	-	-
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(515)	(55)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(732)	(207)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	2275	-	-

Продовження додатка И

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	26 407	27 630
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(5 192)	(5 158)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	21 215	22 472
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	21 215	22 472

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	321 722	402 082
Витрати на оплату праці	2505	69 740	79 578
Відрахування на соціальні заходи	2510	13 445	15 684
Амортизація	2515	29 478	25 475
Інші операційні витрати	2520	54 202	61 799
Разом	2550	488 587	584 618

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2448194	2448194
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2448194	2448194
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	8,66557	9,17901
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	8,66557	9,17901
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Плаксій Валерій Ігорович

Головний бухгалтер

Горбачова Наталія Валеріївна

Додаток Ж

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2018	12	31
00382208		

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДОМІНІК"**
(найменування)Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	565 951	661 401
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	<i>2012</i>	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(454 368)	(538 909)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	111 583	122 492
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	-	-
Інші операційні доходи	2120	9 159	9 700
<i>у тому числі:</i>	<i>2121</i>	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2122</i>	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	<i>2123</i>	-	-
Адміністративні витрати	2130	(28 361)	(32 094)
Витрати на збут	2150	(46 268)	(43 296)
Інші операційні витрати	2180	(20 624)	(11 057)
<i>у тому числі:</i>	<i>2181</i>	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2182</i>	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	25 489	45 745
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	2 403	1 728
Інші доходи	2240	-	-
<i>у тому числі:</i>	<i>2241</i>	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(55)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(207)	(331)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	<i>2275</i>	-	-

Продовження додатка Ж

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	27 630	47 142
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(5 158)	(8 665)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	22 472	38 477
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	22 472	38 477

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	402 082	481 936
Витрати на оплату праці	2505	79 578	78 936
Відрахування на соціальні заходи	2510	15 684	15 812
Амортизація	2515	25 475	14 766
Інші операційні витрати	2520	61 799	49 274
Разом	2550	584 618	640 724

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2448194	2448194
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2448194	2448194
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	9.17901	15.71648
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	9.17901	15.71648
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Плаксій Валерій Ігорович

Головний бухгалтер

Горбачова Наталія Валеріївн

Додаток Е

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДОМІНІК"	за ЄДРПОУ	2020 12 31
Територія ПОЛТАВСЬКА	за КОАТУУ	00382208
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	5310136400
Вид економічної діяльності Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів	за КВЕД	230
Середня кількість працівників 1 689		10.82
Адреса, телефон вулиця Маршала Бірюзова, буд. 2, м. ПОЛТАВА, ПОЛТАВСЬКА обл., 36009	505096	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		☐
за міжнародними стандартами фінансової звітності		☒

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2020** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	546	466
первісна вартість	1001	1 813	1 801
накопичена амортизація	1002	1 267	1 335
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	125 186	173 158
первісна вартість	1011	309 898	386 188
знос	1012	184 712	213 030
Інвестиційна нерухомість	1015	2 223	928
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	3 762	1 868
Знос інвестиційної нерухомості	1017	1 539	940
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	49	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	165
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	128 004	174 717
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	84 257	88 583
Виробничі запаси	1101	65 515	65 334
Незавершене виробництво	1102	2 293	3 922
Готова продукція	1103	16 199	19 189
Товари	1104	250	138
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	79 736	63 872
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	10 831
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 225	7 664
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	117 663	113 564
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1180 1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження додатка Е

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	287 881	284 514
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	415 885	459 231

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 827	31 827
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	2 733	2 733
Додатковий капітал	1410	4 779	4 760
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	8 543	8 543
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	333 589	364 092
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	381 471	411 955
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 528	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 528	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	789	1 451
товари, роботи, послуги	1615	18 984	34 092
розрахунками з бюджетом	1620	4 706	872
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	453	462
розрахунками з оплати праці	1630	4 618	4 791
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 336	5 608
Усього за розділом III	1695	32 886	47 276
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	415 885	459 231

Керівник

Плаксії Валерій Ігорович

Головний бухгалтер

Горбачова Наталія Валеріївна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток К

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДОМІНІК" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2020	12	31
			00382208		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	436 532	502 668
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(356 247)	(409 777)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	80 285	92 891
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	33 987	13 863
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(27 498)	(29 362)
Витрати на збут	2150	(42 213)	(45 285)
Інші операційні витрати	2180	(12 647)	(12 249)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	31 914	19 858
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	6 649	7 796
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(381)	(515)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(132)	(732)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка К

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	38 050	26 407
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(7 547)	(5 192)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	30 503	21 215
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	30 503	21 215

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	291 902	321 722
Витрати на оплату праці	2505	66 760	69 740
Відрахування на соціальні заходи	2510	13 354	13 445
Амортизація	2515	30 278	29 478
Інші операційні витрати	2520	47 314	54 202
Разом	2550	449 608	488 587

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2448194	2448194
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2448194	2448194
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	12,45939	8,66557
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	12,45939	8,66557
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Плаксій Валерій Ігорович

Головний бухгалтер

Горбачова Наталія Валеріївна

КОДИ		
2021	01	01
00382208		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2020** р.

Форма N3 Код за ДКУД **180100**

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	523 206	579 927
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1 296	323
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	3 243	7 796
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	95	177
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	6 803	3 110
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(315 028)	(322 698)
Праці	3105	(53 216)	(53 999)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(14 368)	(14 345)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(30 742)	(31 207)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(10 605)	(3 825)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(5 938)	(12 747)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(14 199)	(14 635)
Витрачання на оплату авансів	3135	(7 187)	(5 892)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(79 831)	(82 486)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	34 271	80 706
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	9 563	8 664
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(62 821)	(9 932)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-53 258	-1 268
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(865)	(759)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(394)	(488)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-1 259	-1 247
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-20 246	78 191
Залишок коштів на початок року	3405	117 663	43 314
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	16 147	(3 842)
Залишок коштів на кінець року	3415	113 564	117 663

Керівник _____

Плаксій Валерій Ігорович _____

Головний бухгалтер _____

Горбачова Наталія Валеріївна _____

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	(19)	-	-	-	-	(19)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	(19)	-	30 503	-	-	30 4
Залишок на кінець року	4300	31 827	2 733	4 760	8 543	364 092	-	-	411 9

Керівник

Плаксій Валерій Ігорович

Головний бухгалтер

Горбачова Наталія Валеріївна

Додаток Л

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Домінік»

за 2018-2020 рр.

№	Показник	Одини- ці виміру	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення			
						Абсолютне		Темп зростання, %	
						2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1. АКТИВИ								
1.1	Активи на кінець року	тис.грн	395826	415885	459231	20059	43346	5,07	10,42
1.2	Необоротні активи	тис.грн	150974	128004	174717	-22970	46713	-15,21	36,49
1.2.1	Основні засоби	тис.грн	148094	125186	173158	-22908	47972	-15,47	38,32
1.3	Оборотні активи	тис.грн	244850	287881	284514	43031	-3367	17,57	-1,17
1.3.1	Запаси	тис.грн	115206	84257	88583	-30949	4326	-26,86	5,13
1.3.2	Дебіторська заборгованість	тис.грн	86330	85961	82367	-369	-3594	-0,43	-4,18
1.3.3	Грошові кошти та їх еквіваленти	тис.грн	43314	117663	113564	74349	-4099	171,65	-3,48
	2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ								
2.1	Зобов'язання - усього	тис.грн	35552	34414	47276	-1138	12862	-3,20	37,37
2.2	Довгострокові зобов'язання	тис.грн	2384	1528	0	-856	-1528	-35,91	х
2.3	Поточні зобов'язання	тис.грн	33168	32886	47276	-282	14390	-0,85	43,76
2.3.1	За довгостроковими зобов'язаннями	тис.грн	692	789	1451	97	662	14,02	83,90
2.3.2	Кредиторська заборгованість за товари	тис.грн	23764	18984	34092	-4780	15108	-20,11	79,58
2.3.3	Кредиторська заборгованість за розрахунками	тис.грн	8712	13113	45825	4401	32712	50,52	249,46
	3. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ								
3.1	Власний капітал – усього	тис.грн	360274	381471	411955	21197	30484	5,88	7,99
3.2	Зареєстрований капітал	тис.грн	31827	31827	31827	0	0	х	х
3.4	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	тис.грн	312374	333589	364092	21215	30503	6,79	9,14

Продовження додатка Л

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7.1	Первісна вартість основних засобів на кінець року	тис. грн	304773	309898	386188	5125	76290	1,68	24,62
7.2	Коефіцієнт придатності основних засобів на кінець року	-	0,48	0,40	0,45	-0,08	0,05	-16,67	12,50
7.3	Вартість введених у дію основних засобів	тис.грн	17896	15625	16524	2271	-3101	-12,69	-19,85
7.4	Коефіцієнт оновлення основних засобів	-	0,06	0,05	0,04	0,01	-0,01	-16,67	-20,00
7.5	Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн	150973,5	136640	149172	- 14333,5	12532	-9,49	9,17
7.6	Фондовіддача основних засобів		3,75	3,68	2,93	-0,07	-0,75	-1,87	-20,38
	8. ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ								
8.1	Середній розмір дебіторської заборгованості	тис. грн	93518	86145, 5	84164	-7372,5	-1981,5	-7,88	-2,30
8.2	Оборотність дебіторської заборгованості	оборот	6,05	5,84	2,05	-0,21	-3,79	-3,47	-64,89
8.3	Середній розмір кредиторської заборгованості	тис.грн	39198,5	33027	40081	-6171,5	7054	-15,74	21,36
8.4	Оборотність кредиторської заборгованості	оборот	14,44	15,22	10,89	0,78	-4,33	5,40	-28,45
8.5	Середній розмір запасів	тис.грн	97217,5	99731,5	86420	2514	- 13311,5	2,59	-13,35
8.6	Оборотність запасів	оборот	5,82	5,04	5,05	-0,78	0,01	-13,40	0,19
8.7	Середній період розрахунків з кредиторами	дні	25,28	23,98	33,52	-1,3	9,54	-5,14	39,78
8.8	Середній строк зберігання запасів	дні	62,70	72,42	72,26	9,72	-0,16	15,50	0,22
8.9	Період обороту грошових коштів	дні	28,97	58,44	96,67	29,47	38,23	101,73	65,93
	9. ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ								
9.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2- 0,3	1,31	3,58	2,40	2,27	-1,18	173,28	-32,96

Продовження додатка Л

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9.2	Коефіцієнт термінової ліквідності	0,7-0,8	8,46	6,19	7,84	-2,27	1,65	-26,83	26,65
9.3	Коефіцієнт загальної ліквідності	2,0-2,5	7,38	8,75	9,72	1,37	0,97	18,56	11,09
9.4	Коефіцієнт мобільності активів	$\geq 0,5$	0,59	0,69	0,62	0,10	-0,07	16,95	-10,14
9.5	Коефіцієнт співвідношення активів	> 1	0,62	0,44	0,61	-0,18	0,17	-29,03	38,64

Додаток М

III розділ пасиву Балансу (звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення»

Векселі видані (р. 1605) відображається сума заборгованості, на яку підприємство видало векселі на забезпечення поставок (робіт, послуг) постачальників, підрядників та інших кредиторів.

Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами (р. 1635) відображається сума авансів, одержаних від інших осіб.

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками (р. 1640) відображається заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), пов'язана з розподілом прибутку (дивіденди тощо) і капіталу.

Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків (р. 1645) відображається заборгованість підприємства пов'язаним сторонам та кредиторська заборгованість з внутрішніх розрахунків, зокрема між учасниками групи тощо.

Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю (р. 1650) страховики відображають суму кредиторської заборгованості за страховими виплатами, страховими преміями, отриманими авансами, суму кредиторської заборгованості перед страховими агентами, брокерами та посередниками і премій до сплати перестраховикам, іншу кредиторську заборгованість за страховою діяльністю.

Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків (р. 1670) страховики наводять неамортизований залишок комісійних винагород, отримуваних від перестраховиків, які були віднесені на майбутні періоди для їх відповідності преміям, переданим у перестраховування.

Зміст додаткових статей третього розділу пасиву
Балансу (звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення»

[узагальнено автором за [9]]

Динаміка складу та структури майна ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

(сума - тис. грн; питома вага - %)

Показник	2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення (+;-)			
	сума	пит. вага	сума	пит. вага	сума	пит. вага	2019 р./2018 р.		2020 р./2019 р.	
							у сумі	у структурі	у сумі	у структурі
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Необоротні активи									459231	
1.1. Нематеріальні активи	674	0,17	546	0,13	466	0,10	-128	-0,04	-80	-0,03
1.2. Основні засоби	148094	37,41	125186	30,11	173158	37,71	-22908	-7,30	47972	7,6
1.3. Інвестиційна нерухомість	2136	0,54	2223	0,53	928	0,20	87	-0,01	-1295	-0,33
1.4. Довгострокова дебіторська заборгованість	70	0,02	49	0,01	-	-	-21	-0,01	-49	-0,01
1.5. Відстрочені податкові активи	-	-	-	-	165	0,04	-	-	165	0,04
Усього необоротних активів	150974	38,14	128004	30,78	174717	38,05	-22970	-7,36	46713	7,27
2. Оборотні активи										
2.1. Запаси	115206	29,11	84257	20,26	88583	19,29	-30949	-8,85	4326	-0,97
2.1.1. Виробничі запаси	77275	19,52	65515	15,75	65334	14,23	-11760	-3,77	-181	-1,52
2.1.2. Незавершене виробництво	1918	0,48	2293	0,55	3922	0,85	375	0,07	1629	0,30
2.1.3. Готова продукція	35678	9,02	16199	3,90	19189	4,18	-19479	-5,12	2990	0,28
2.1.4. Товари	335	0,09	250	0,06	138	0,03	-85	-0,03	-112	-0,03
2.2. Дебіторська заборгованість	86330	21,81	85961	20,67	82367	17,94	-369	-1,14	-3594	-2,73
2.2.1. За продукцію, товари, роботи, послуги	72047	18,20	79736	19,17	63872	13,91	7689	0,97	-15864	-5,26

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2.2.2. За розрахунками з бюджетом	879	0,22	-	-	10831	2,36	-879	-0,22	10831	2,36
2.2.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	13404	3,39	6225	1,50	7664	1,67	-7179	-1,89	1439	0,17
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти	43314	10,94	117663	28,29	113564	24,72	74349	17,35	-4099	-3,57
Усього оборотних активів	244850	61,86	28781	69,22	284514	61,95	43031	7,36	-3367	-7,27
Разом майна	395826	100,00	415885	100,00	459231	100,00	20059	x	43346	x

Склад та структура джерел формування майна ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

(сума - тис. грн; питома вага - %)

Показник	2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення (+;-)			
	сума	пит. вага	сума	пит. вага	сума	пит. вага	2019 р./2018 р.		2020 р./2019 р.	
							у сумі	у структурі	у сумі	у структурі
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Власний капітал	360274	91,02	381471	91,73	411955	89,71	21197	0,71	30484	-2,0
1.1. Зареєстрований капітал	31827	8,04	31827	7,65	31827	6,93	0	-0,39	0	-0,72
1.2. Капітал у дооцінках	2733	0,69	2733	0,66	2733	0,60	0	-0,03	0	-0,06
1.3. Додатковий капітал	4797	1,21	4779	1,15	4760	1,04	-18	-0,06	-19	-0,11
1.4. Резервний капітал	8543	2,16	8543	2,05	8543	1,86	0	-0,11	0	-0,19
1.5. Нерозподілений прибуток	312374	78,92	333589	80,22	364092	79,28	21215	1,30	30503	-0,94
2. Позиковий капітал	35552	8,98	34414	8,27	47276	10,29	-1138	-0,71	12862	2,02
2.1. Довгостроковий позиковий капітал	2384	0,60	1528	0,36	0	0	-856	-0,24	-1528	-0,36
2.1.1. Довгострокові кредити банків	2384	0,60	1528	0,36	0	0	-856	-0,24	-1528	-0,36
2.2. Короткостроковий позиковий капітал	33168	8,38	32886	7,91	47276	10,29	-282	-0,47	14390	2,38
2.2.1. Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	692	0,17	789	0,19	1451	0,32	97	0,02	662	0,13
2.2.2. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	23764	6,00	18984	4,56	34092	7,42	-4780	-1,44	15108	2,86

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2.2.3. Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2332	0,59	4706	1,13	872	0,19	2374	0,54	-3834	-0,94
2.2.4.Кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	187	0,05	453	0,11	462	0,10	266	0,06	9	-0,01
2.2.5. Кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	3366	0,85	4618	1,11	4791	1,04	1252	0,26	173	-0,07
2.3. Інші поточні зобов'язання	2827	0,72	3336	0,81	5608	1,22	509	0,0	2272	0,41
3. Всього джерел формування майна	395826	100,00	415885	100,00	459231	100,00	20059	x	43346	x

Показники ліквідності Балансу (звіту про фінансовий стан) ПрАТ «Домінік» за 2018-2020 рр.

(тис. грн)

Активи	Розмір активів:			Пасиви	Розмір джерел покриття:			Надлишок (+), нестача (-) джерел покриття у:		
	2018 р.	2019 р.	2020 р.		2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Найбільш ліквідні (А ₁)	43314	117663	113564	Найбільш термінові зобов'язання (П ₁)	32476	32097	45825	10838	85566	67739
Які швидко реалізуються (А ₂)	86330	85961	82367	Короткострокові кредити банків і позики (П ₂)	692	789	1451	85638	85172	80916
Які повільно реалізуються (А ₃)	115206	84257	88583	Довгострокові зобов'язання (П ₃)	2384	1528	0	112822	82729	88583
Які важко реалізуються (А ₄)	150974	128004	174717	Постійні пасиви (П ₄)	360274	381471	411955	209300	253467	237238
Баланс	395826	415885	459231	Баланс	395826	415885	459231	x	x	x

Альтернативна форма Балансу (звіту про фінансовий стан) [запропоновано автором]

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
Інвестиційна нерухомість	1015		
<i>Земельні ділянки</i>	<i>1016</i>		
<i>Довгострокові біологічні активи рослинництва</i>	<i>1020</i>		
<i>Довгострокові біологічні активи тваринництва</i>	<i>1021</i>		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
<i>Довгострокові витрати майбутніх періодів</i>	<i>1046</i>		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
<i>Виробничі запаси</i>	<i>1101</i>		
<i>Незавершене виробництво</i>	<i>1102</i>		
<i>Готова продукція</i>	<i>1103</i>		
<i>Товари</i>	<i>1104</i>		
<i>Поточні біологічні активи рослинництва</i>	<i>1110</i>		
<i>Поточні біологічні активи тваринництва</i>	<i>1111</i>		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		

1	2	3	4
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
<i>Поточні витрати майбутніх періодів</i>	<i>1170</i>		
Інші оборотні активи	1190		
<i>Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</i>	<i>1195</i>		
Усього за розділом II	1200		
Баланс	1300		
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
<i>Амортизаційний капітал</i>	<i>1416</i>		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
<i>Невикористаний амортизаційний капітал</i>	<i>1440</i>	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Забезпечення виплат персоналу	1525		
<i>Довгострокові доходи майбутніх періодів</i>	<i>1546</i>		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		

1	2	3	4
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
<i>Поточні доходи майбутніх періодів</i>	<i>1665</i>		
Інші поточні зобов'язання	1690		
<i>Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття</i>	<i>1695</i>		
Усього за розділом III	1700		
Баланс	1900		

Примітка: курсивом наведено авторські пропозиції

